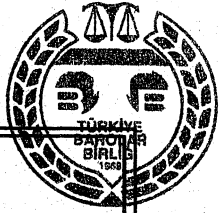

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

**XXII. OLAĞAN GENEL KURUL
TUTANAĞI
22 - 23 MAYIS 1993 ERZURUM**

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

**XXII. OLAĞAN GENEL KURUL
TUTANAĞI
22 - 23 MAYIS 1993 ERZURUM**

658.422
T929
k. 1
1993
000808

BİRİNCİ OTURUM

AV. ÖNDER SAV (TBB Başkanı) – Sayın delegeler, değerli meslektaşlarım, sayın konuklarımız, Genel Kurulun toplanması için gerekli sayının çok üzerindeki delege arkadaşımız salonda hazır bulunmaktadır. Yapılan yoklama bunu göstermiştir; 22. Genel Kurulumuzu açıyorum.

Hepinizi sevgi ve saygılarımla selamlayarak hoşgeldiniz diyorum. (Alkışlar)

Değerli delegeler, çalışmalarımızı yaparken Genel Kurulu yönetecek Başkanlık Divanını oluşturmamız gerekmektedir. Bu konuda bir önerge gelmiştir. Bu önergeyi Yüce Genel Kurulun duyurusuna sunacağım.

"Türkiye Barolar Birliği 22. Genel Kurul Sayın Başkanlığına

Genel Kurulumuzu yönetmek üzere Başkanlığa Erzurum Barosu Başkanı Sayın Av. Nizamettin Selçuk'u, Başkanvekilliğine Bursa Barosu Başkanı Sayın Av. Yahya Şimşek'i, üyeliklere de Erzincan Barosu Başkanı Sayın Av. Erhayat Fırattekin ve Bartın Barosu Başkanı Sayın Av. Esin Eren'i saygılarımızla sunuyoruz." Çok imzalı bir önerge.

Başka önerge var mı? Yok.

Divan Başkanlığı için önerilen arkadaşlarımızı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler demiyorum; çünkü görüyorum ki oybirliğiyle Divanı oluşturma kararı verilmiştir. Genel Kurulumuzu yönetmek üzere, oylarınızla kabul ettiğiniz Sayın Nizamettin Selçuk, Sayın Yahya Şimşek, Sayın Erhayat Fırattekin ve Sayın Esin Eren'i Divana çağırıyorum.

DİVAN BAŞKANI AV. NİZAMETTİN SELÇUK – Sayın delegeler, sayın konuklar, bizleri Divana seçmekle göstermiş olduğunuz teveccühe teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Ulu Önderimiz, Devletimizin Kurucusu Atatürk için, memlekete kanlarını canlarını vermiş aziz şehitlerimiz için, aramızdan ayrılp ebediyete intikal etmiş meslektaşlarımız için sizleri bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum. (Saygı duruşu yapıldı).

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Sayın Av. Önder Sav'ı kürsüye davet ediyorum; buyurun Sayın Başkan. (Alkışlar)

AV. ÖNDER SAV (TBB Başkanı) – Erzurum'a geldiğimiz andan şu ana kadar bizlerden ilgisini ve sıcak dostluğunu esirgemeyen Erzurum'un Sayın Valisini, böyle güzel bir salonu kongremizi yapmak üzere bize tahsis etmiş olan Atatürk Üniversitesinin çok değerli Sayın Rektörünü, değerli yargıç ve savcılarımızı, 22. Genel Kurulumuza katılan delege arkadaşlarımızı, Baro Başkanlarımızı, meslekte 40 yılını dolduran üstadlarımızı ve sayın konukları saygılarımla selamlıyorum.

11-12 Mayıs 1991 tarihinde Mersin'deki 21. Genel Kurul'da Erzurum Baromuz, 22. Genel Kurulun Erzurum'da yapılmasını istemiş ve bu istek Mersin'deki Genel Kurul tarafından olumlu karşılanmıştı.

Erzurum Baromuzun değerli Başkanı Sayın Nizamettin Selçuk ve Baro Yönetim Kurulu Üyelerini, Türkiye Barolar Birliği delegesi Sadrettin Haşiloğlu'nu ve Erzurumlu tüm meslektaşlarımızı uzun süren titiz, dikkatli ve özverili çalışmalarından dolayı içtenlikle kutluyorum.

Erzurum Barosu mensuplarına ve Genel Kurul öncesi çalışmalara katkıda ve yardımda bulunan ilgisini esirgemeyen herkeşe, her kurum ve kuruluşa bütün Barolarımız ve Türkiye Barolar Birliği adına teşekkür etmeyi zevkli bir görev sayıyorum.

Kurtuluş savaşımızda ve Cumhuriyetin kurulmasında tarihimizin en önemli toplantılarından birisi olan Erzurum Kongresi'nin 56 delegesini, başta yüce Atatürk olmak üzere şükran, saygı ve rahmetle anıyorum. Geride bıraktığımız dönemde yitirdiğimiz Cumhuriyetimizin 8. Cumhurbaşkanı Sayın Turgut Özal'ı, meslektaşlarımızı ve üstadlarımızı ve kısa bir süre önce

acımasız teröre kurban verdiğimiz değerli meslekdaşımız Elazığ Barosu mensubu Av. Metin Can'ı sevgiyle, saygıyla anıyoruz. Komşu İlimiz Erzincan'da depremde kaybettiğimiz 6 meslekdaşımızın acısını hala yüreğimizde taşıyoruz, onları da sevgi ve rahmetle anıyoruz.

İki yıllık dönemdeki faaliyet ve çalışmalarımızı Yönetim Kurulunun çalışma raporunda belirtmiş bulunuyoruz. Bu konuşmamı, sadece, başkanlık adına değil, dört yıllık bir dönem için görev verdiğiniz Birlik Yönetim Kurulumuz adına da yaptığımı ifade etmek isterim. Dört yıllık bir dönem için görev verdiğiniz Birlik Yönetim Kurulu ve diğer organlara seçilen arkadaşlarımız çok özenli, verimli ve yararlı çalışmalarlarıyla Birliğe ve bana büyük destek verdi; güç kattı.

Birlik organlarında görev alan arkadaşlarımıza, camiamıza yardım ve katkılarının devamını dileyerek huzurunuzda şükranlarımı sunuyorum.

12 Mayıs 1991 tarihinde Mersin'de yaptığım, 21. Genel Kurulun kapanış konuşmasını şu sözlerle bitirmiştım:

"İnanıyorum ki, 1993 yılında Erzurum'da yapmaya karar verdiğimiz Genel Kurul toplantısı, ülkemizin çok farklı bir durum yaşayacağı bir ortamda yapılacaktır.

Türk Halkının özgür, eşit, seçime dayalı iradesini belirleyeceği bir demokratik yönetimi oluşturacağına dair inancımızı koruyoruz. Ümit ediyorum ki, böyle bir demokratik yönetimin Türkiye'de egemen olacağı bir ortamda, Erzurum gibi tarihi misyonu olan bir kentimizde, hukukumuzun, yargımızın, adaletimizin sorunlarının daha az olacağı, demokratik, laik ve sosyal hukuk devletinin ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin daha geliştirilip somutlaştırılacağı günlerde Genel Kurulumuzu yapalım."

Hukukumuzun, yargımızın, adaletimizin kimi sorunlarına el atıldı, ancak yeterli olmadı. Demokratik bir sosyal hukuk devletini çağdaş yapıya kavuşturacak hukukun üstünlüğü ilkesine dayalı olarak işlemlerini sağlayacak anayasa değişikliğinin gerçekleştirilmemiş olması demokratikleşme yolundaki çalışmaların gelişmesini önlemiştir.

Ulu Önderimiz, Devletimizin Kurucusu Atatürk için, memlekete kanlarını canlarını vermiş aziz şehitlerimiz için, aramızdan ayrılıp ebediyete intikal etmiş meslektaşlarımız için sizleri bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum. (Saygı duruşu yapıldı).

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Sayın Av. Önder Sav'ı kürsüye davet ediyorum; buyurun Sayın Başkan. (Alkışlar)

AV. ÖNDER SAV (TBB Başkanı) – Erzurum'a geldiğimiz andan şu ana kadar bizlerden ilgisini ve sıcak dostluğunu esirgemeyen Erzurum'un Sayın Valisini, böyle güzel bir salonu kongremizi yapmak üzere bize tahsis etmiş olan Atatürk Üniversitesinin çok değerli Sayın Rektörünü, değerli yargıç ve savcılarımızı, 22. Genel Kurulumuza katılan delege arkadaşlarımızı, Baro Başkanlarımızı, meslekte 40 yılını dolduran üstadlarımızı ve sayın konukları saygılarımla selamlıyorum.

11-12 Mayıs 1991 tarihinde Mersin'deki 21. Genel Kurul'da Erzurum Baromuz, 22. Genel Kurulun Erzurum'da yapılmasını istemiş ve bu istek Mersin'deki Genel Kurul tarafından olumlu karşılanmıştı.

Erzurum Baromuzun değerli Başkanı Sayın Nizamettin Selçuk ve Baro Yönetim Kurulu Üyelerini, Türkiye Barolar Birliği delegesi Sadrettin Haşiloğlu'nu ve Erzurumlu tüm meslektaşlarımızı uzun süren titiz, dikkatli ve özverili çalışmalarından dolayı içtenlikle kutluyorum.

Erzurum Barosu mensuplarına ve Genel Kurul öncesi çalışmalara katkıda ve yardımda bulunan ilgisini esirgemeyen herkeşe, her kurum ve kuruluşa bütün Barolarımız ve Türkiye Barolar Birliği adına teşekkür etmeyi zevkli bir görev sayıyorum.

Kurtuluş savaşımızda ve Cumhuriyetin kurulmasında tarihimizin en önemli toplantılarından birisi olan Erzurum Kongresi'nin 56 delegesini, başta yüce Atatürk olmak üzere şükran, saygı ve rahmetle anıyorum. Geride bıraktığımız dönemde yitirdiğimiz Cumhuriyetimizin 8. Cumhurbaşkanı Sayın Turgut Özal'ı, meslektaşlarımızı ve üstadlarımızı ve kısa bir süre önce

acımasız teröre kurban verdiğimiz değerli meslekdaşımız Elazığ Barosu mensubu Av. Metin Can'ı sevgiyle, saygıyla anıyoruz. Komşu İlimiz Erzincan'da depremde kaybettiğimiz 6 meslekdaşımızın acısını hala yüreğimizde taşıyoruz, onları da sevgi ve rahmetle anıyoruz.

İki yıllık dönemdeki faaliyet ve çalışmalarımızı Yönetim Kurulunun çalışma raporunda belirtmiş bulunuyoruz. Bu konuşmamı, sadece, başkanlık adına değil, dört yıllık bir dönem için görev verdiğiniz Birlik Yönetim Kurulumuz adına da yaptığımı ifade etmek isterim. Dört yıllık bir dönem için görev verdiğiniz Birlik Yönetim Kurulu ve diğer organlara seçilen arkadaşlarımız çok özenli, verimli ve yararlı çalışmalarını Birliğe ve bana büyük destek verdi; güç kattı.

Birlik organlarında görev alan arkadaşlarımıza, camiamıza yardım ve katkılarının devamını dileyerek huzurunuzda şükranlarımı sunuyorum.

12 Mayıs 1991 tarihinde Mersin'de yaptığım, 21. Genel Kurulun kapanış konuşmasını şu sözlerle bitirmiştım:

"İnanıyorum ki, 1993 yılında Erzurum'da yapmaya karar verdiğimiz Genel Kurul toplantısı, ülkemizin çok farklı bir durum yaşayacağı bir ortamda yapılacaktır.

Türk Halkının özgür, eşit, seçime dayalı iradesini belirleyeceği bir demokratik yönetimi oluşturacağına dair inancımızı koruyoruz. Ümit ediyorum ki, böyle bir demokratik yönetimin Türkiye'de egemen olacağı bir ortamda, Erzurum gibi tarihi misyonu olan bir kentimizde, hukukumuzun, yargımızın, adaletimizin sorunlarının daha az olacağı, demokratik, laik ve sosyal hukuk devletinin ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin daha geliştirilip somutlaştırılacağı günlerde Genel Kurulumuzu yapalım."

Hukukumuzun, yargımızın, adaletimizin kimi sorunlarına el atıldı, ancak yeterli olmadı. Demokratik bir sosyal hukuk devletini çağdaş yapıya kavuşturacak hukukun üstünlüğü ilkesine dayalı olarak işlemlerini sağlayacak anayasa değişikliğinin gerçekleştirilmemiş olması demokratikleşme yolundaki çalışmaların gelişmesini önlemiştir.

Hazırlık çalışmalarında tartışılmaya başlanan 1982 Anayasasının eleştirileri, dozajı artarak sürdü; "Bu Anayasa değişmez" sözlerini, anayasaya "Kefalet güvencelerimi" toplum aştı; fakat bir türlü beğenmediği anayasayı da değiştiremedi. Değişiklik istekleri, son aylarda yoğunlaştı ve buna siyasi partiler de katıldı.

Genel seçimlerden önce ve sonra bu zamana kadar TBMM.de grubu olan ve olmayan bütün siyasi partiler, anayasanın değiştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. 25 Kasım 1991 tarihinde TBMM.de okunan hükümet programında da konu, "Hükümetimiz Türkiye'de bir hukuk reformu gerçekleştirmek kararındadır. Bu reform, ANAYASA dahil, hukuk sistemimizin hemen tüm boyutlarını kapsayacaktır" şeklinde ele alınmış ve "Hükümetimiz, 12 Eylül Hukuku Kalıntıları" olarak nitelendirilebilecek, yasal düzenlemeleri, uygulamaları ve kısıtlamaları sür'atle yürürlükten kaldırarak her alanda tam demokratik bir siyasi ortam yaratmak gerekliliğine kesinlikle inanmaktadır" denilmiştir.

Bütün bu iyi niyetli sözlere karşın 12 Eylül Hukuku'nun en önemli KALINTISI 1982 Anayasası, her nedense ele alınamamıştır. İnsan hak ve özgürlüklerine, çağdaş düşünceye, demokratik hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkelerine aykırı pek çok göze batan çarpıklık ortada iken bir iki cılız ve öze yönelik olmayan biçimsel değişiklik önerileri toplumda düş kırıklığı yaratmıştır.

1982 Anayasası, bir toplumsal uzlaşma anayasası değildir, seçeneksizlik yaratılarak dayatma, topluma benimsetme anayasasıdır. Böyle bir metnin sadece bazı maddelerini değiştirmek yeterli olamaz. Başlangıç bölümünden başlayarak son kelimesine kadar yeniden gözden geçirilip tartışılması ve kaleme alınması gerekir.

Türkiye Barolar Birliği, 1982 Anayasası, Milli Güvenlik Konseyi'ne sunulduğu sıralarda 2-3 Ekim 1982 günleri Ankara'da toplanan Olağanüstü Genel Kurul'da ileriye dönük gözlem yapmış, tasarının düzeltilemeyecek bir öneri olduğunu ve yeni baştan kaleme alınması gerektiği görüş ve inancında bulunduğunu belirtmişti.

Anılan raporun ardından 12 yıldan fazla zaman geçti; şimdi TBB.nin ne kadar haklı olduğu daha açık-seçik görülmeye başlandı.

1982 Anayasasının en belirgin ve çağdaş anayasalarda olmayan özelliği, devlet karşısında bireyi ve onun hak ve özgürlüklerini ikinci plana atması, otoriter nitelikli anayasa olmasıdır. Anayasanın pek-çok yerinde temel hak ve özgürlükler sayılmış, kabul edilmiş, arkasından "ANCAK" denilerek kısıtlamalar getirilmiştir. Bu kısıtlamalar, hak ve özgürlükleri, kağıt üzerinde bırakmış, yaşama geçmelerine engel olmuştur. Bu nedenle demokratik kurumlaşma, düşünce açıklama özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, basın ve haberleşme özgürlüğü ve kimi önemli temel hak ve özgürlükler onarılması güç yaralar almıştır.

Anayasa'nın "BAŞLANGIÇ" bölümü, çağdaş demokratik hukuk devleti anayasasına yakışmamaktadır; bu bölüm, hukukun üstünlüğü ilkesine de uygun düşmemektedir. Askeri darbeleri meşru sayan, benzerlerine yol açacak nitelikteki Başlangıç bölümü, Anayasa metninden çıkarılmalıdır.

AGİK'te benimsenen, "insan hakları ve temel özgürlüklere her insan doğduğu anda sahip olup, bunlardan feragat edilemez ve HUKUKUN GÜVENCESİ altındadır. Yönetimin ilk sorumluluğu, bunları gelebilecek zararlardan korumak ve geliştirmektir. Bunlara saygı, aşırı GÜÇLÜ BİR DEVLETE karşı ASLİ BİR TEMİNATTIR." İlkeleri esas alınmalı ve Anayasada somutlaştırılmalıdır. Bunun için Anayasa'daki hukuka aykırı insan hak ve özgürlükleri kısıtlamaları kaldırılmalıdır.

Herkesin düşünce, vicdan, din ve inanç özgürlüğüne, ifade özgürlüğüne, dernek kurma, sükunu bozmadan toplanma özgürlüğüne hakkı olduğu hiç kimsenin işkence ya da zalimane, insana yaraşmayacak bir muameleye ve cezaya tabi tutulamayacağı tam bir açıklıkla belirtilmelidir. Ölüm cezası kaldırılmalıdır.

Din kültürü ve ahlak öğretiminin ilk ve orta öğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alması önlenmelidir.

Olağanüstü hal ilanına karar verilen yerlerde temel hak ve

özgürlüklerin, hukuka aykırı bir şekilde ortadan kaldırılması ya da sınırlandırılması önlenmelidir.

TBMM'nin "yasama yetkisi"nin devredilemezliği kıskançlıkla korunmalıdır. KHK'ler uygulamasına çok zorunlu olmadıkça başvurulmamalı, hukuka aykırı düzenlemelerle temel hak ve özgürlükler çiğnenmemelidir. Belli bir süre içinde TBMM'de görüşülmeyen KHK'lerin yürürlükten kalkması ilkesi benimsenmelidir.

"Hukukun Üstünlüğü" ilkesi ve anlayışı Milletvekili ve Cumhurbaşkanı'nın "Andiçmesi" metinlerinde unutulup kalmamalı, Anayasa'nın en belirgin ve temel yapısını oluşturmalıdır. Hukukun üstünlüğü ilkesinin, demokrasinin temeli olduğu ve kimse'nin hukukun üstünde olamayacağı anlayışı, Anayasada açık ve belirgin bir biçimde belirtilmeli, maddelerde, kurumlarda somutlaştırılmalıdır.

Bu ilke ve anlayış benimsenince Cumhurbaşkanı'nın yetkilerinin ne denli hukukun üstünlüğü ilkesi ile bağdaştığı da tartışılmalı, yeniden ele alınıp düzenlenmelidir. Cumhurbaşkanı, Danıştay Üyelerinin dörtte birini, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını ve Başsavcı Vekilini, Askeri Yargıtay Üyelerini, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Üyelerini, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Üyelerini ve görevi ile ilgili suç işlediği zaman kendisini "Yüce Divan" sıfatı ile yargılayacak olan Anayasa Mahkemesi'nin Üyelerini seçmemelidir.

Hukukun üstünlüğü ilkesine tamamen aykırı ve antidemokratik olan Geçici 15. madde kaldırılmalıdır. "GEÇİCİ" adına karşın Anayasa'nın temel ve kalıcı pek çok kurum ve maddesinden daha "KALICI" olan Geçici 15. madde bir hukuk ayıbıdır. Böyle bir ayıplı maddeyi içinde barındıran Anayasa, bir demokratik hukuk devleti Anayasası olamaz.

Hukuk Devletinin olmazsa olmaz koşulu "YARGI BAĞIMSIZLIĞI" titizlikle korunmalı, Yargıç ve Savcı teminatı sağlanmalıdır. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, siyasal iktidarın güdümünden çıkartılıp, bağımsız statüye kavuşturulmalıdır. Adalet Bakanı ve Müsteşarı, Kurulda görev almamalıdır. Kurulun diğer

üyeleri de kendi Genel Kurullarınca doğrudan seçilmelidir.

AGİK'te benimsenen "Demokratik yönetim, muntazaman aralıklarla yapılan ÖZGÜR ve ADİL SEÇİMLERLE ifadesini bulan halk iradesine dayalıdır." İlkesi, Anayasada somutlaştırılmalı, bir siyasal partinin TBMM.deki çoğunluğuna dayanarak seçim sistemiyle canının istediği gibi olur-olmaz zamanda değişiklik yaparak "Adil Seçim" ilkesini zedelemesi önlenmelidir.

Partisinden istifa ederek başka bir partiye giren Milletvekilinin düşmesi kuralı, fiilen işletilemez hale getirilmiştir. Hukuku dolanarak Anayasaya, Kanuna karşı hile yaparak ömürsüz ve geçici partiler kurarak parlamenterliği ve parlamentoyu halkın gözönünde küçük düşüren uygulamalara yol açan 84. madde tamamen değiştirilmelidir.

TBMM.nin verimli, düzenli çalışması sağlanmalı Genel Kurula gelen konuların, yasa taslak ve tasarılarının fazla bekletilmeden ele alınmasını sağlayıcı düzenleme yapılmalıdır.

Derneklerin, sendikaların, vakıflar ve kooperatiflerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile bunların üst kuruluşlarının siyasi partilerle ilişkilerini ve işbirliğini yasaklayan maddeler, kaldırılmalıdır.

Türkiye Barolar Birliği, Anayasa'nın YÜRÜTME Bölümünde değil, YARGI Bölümünde yer almalıdır. "Sav-Savunma-Yargı" bütünlüğü, Anayasada da belirtilmelidir.

Yargının bağımsızlığı anlayışı doğrultusunda Baroların da bağımsızlığı vurgulanmalıdır. Vesayete ilişkin hiçbir hüküm Anayasada yer almamalıdır.

Anayasa Mahkemesinde ve Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda Türkiye Barolar Birliğini temsilen üye bulunmalıdır.

Yargı Yılı'nın Açılış Töreninde, 7 Eylül 1992 tarihinde Sayın Yargıtay Başkanı, Avukatların yargı organının bir unsuru olmadıklarını, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na Barolardan temsilci alınmasının Hakim bağımsızlığını zedeleyeceğini belirtmekte ve aynen.... "Savunma mesleğinin etkisi altına sokulan

yargı organına, vatandaşın güven duyması, Hakimin tarafsızlığından kuşku duymaması mümkün değildir..." demektedir.

"Sav-Savunma-Yargı" bütünlüğünde, hak arama özgürlüğünü gerçekleştiren, savunma hakkını kullanarak yargıya hız ve güç katan avukatları, yargı bütünlüğünden dışlamaya kalkışan mantığın, hukukun üstünlüğü, çağdaşlık ve savunma hakkıyla hiçbir ilgisi yoktur. İşin yargı adına utandırıcı, üzücü ve şaşırtıcı yönü de, yanlış ve yanılgı değerlendirmelerin bir Yargıtay Başkanı'nın ağızından duyulmuş olmasıdır.

Yargı Yılı'nın Açılışı toplantısında vurguladığımız gibi bizi temsil eden husus, Yargıtay Başkanı'nın bu konuşmasındaki yanlışlık ve tutarsızlıklara, Yargıtay'daki yüce yargıçlarımızın katılması, hukukun üstünlüğüne, yargının etkinliğine, demokratik hukuk devletine gönül vermiş hukukçuların ve toplumun diğer kesimlerinin, Başkanın bu görüşlerini benimsememiş olmalarıdır.

Ülke, toplum, demokratik, laik sosyal hukuk devleti ile hukuk ve yargı ile ilgili yanlış değerlendirmeler ve saldırılar, ister Cumhurbaşkanı ister Yargıtay Başkanından gelsin, kimden gelirse gelsin karşılıksız kalmayacaktır, hakettiği yanıtı alacaktır.

Mersin Genel Kurulu'nda alınan karar doğrultusunda, Yargıtay'ın Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın SANSÜRSÜZ olarak konuşturulması anlayışı açıklık kazanmadıkça ve bunu belirleyen açık bir çağrı yapılmadıkça bu yıl da ayrı bir yargı yılı açılışı toplantısı yapılacaktır.

"Sav-Savunma-Yargı" bütünlüğüne ve "Savunma"ya Yargıtay Başkanının bakış açısı, diğer yüksek yargı kuruluşlarınca benimsenip desteklenmemektedir. Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, "Savunma"ya, onun temsilcilerine ve kuruluşlarına gereken önemi vermektedirler. Danıştay, kuruluş yıldönümünde düzenlediği törenlerde Danıştay Başkanı ile birlikte Türkiye Barolar Birliği Başkanının da konuşması anlayışını sürdürmektedir. Anayasa Mahkemesi her toplantısına ve etkinliğine Türkiye Barolar Birliğini çağırılmaktadır.

Ülkemizde demokratik, laik sosyal hukuk devletinin ve yargının temel dayanaklarının başında gelen Anayasa Mahkememiz,

demokrasimizin, insan hak ve özgürlüklerinin ve hukukun üstünlüğünün güvencesi olma işlevini, dikkat ve inançla sürdürmektedir. Anayasa Mahkememiz, 31 yıllık geçmişinde yasaların, yasa gücünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya uygunluğunu denetlerken de, Yüce Divan sıfatiyle yargılama yaparken de hukukun üstünlüğünü ve Türkiye'nin üniter devlet yapısını daima ön planda tutmasıyla, sağlıklı kararlar üretip, yorumlar yapmasıyla ülkemizde, hukukumuzda ve vatandaşımızın gönlünde saygıdeğer yerini korumuştur.

Anayasa Mahkemesinin gelecek yıllarda, geride bıraktığımız yıllardaki gibi sağlıklı, tutarlı, titiz ve hukukun üstünlüğüne saygılı, insan hak ve özgürlüklerine dayalı kararlar vereceğine içtenlikle inanıyorum.

Geçen dönemde olduğu gibi geride bıraktığımız iki yıl içinde de Barolarımızla her an işbirliği ve ilişki içinde olunmuştur. Önemli konularda Baro Başkanları ile ortak toplantılar yapılmıştır. Konuların gündeme gelişi gereği toplantılar ülkemizde olumsuz hava koşullarının yaşandığı günlere rastlamasına karşın Barolarımız, her iki toplantıya da büyük bir ilgi göstermişler, sorunların çözümüne titizlikle katkıda bulunmuşlar mesleki dayanışma ve birlikteliği vurgulamışlardır.

10.1.1992 tarihinde yapılan Baro Başkanları toplantısı, Avukatlık Yasası Değişikliği ile ilgili olarak düzenlenmiştir. Toplantıya katılan Baro Başkanlarımız Mersin Genel Kurulu'ndan sonra yeniden düzenlenen taslak ile ilgili görüşlerini etraflıca açıklamışlardır. Toplantıya Adalet Bakanı Sayın Seyfi Oktay da katılmış ve konu ile ilgili görüşlerini belirtmiştir.

Türkiye Barolar Birliği'nin temsilcilerinin sürekli çalışma ve katkılarıyla oluşan tasarı, Bakanlar Kurulu'na 15.5.1992 tarihinde sevk edildikten sonra bazı Bakanlıkların değişik maddelere itiraz etmeleri nedeni ile TBMM'ne 11.3.1993 tarihinde gönderilebilmiştir. Halen TBMM. Adalet Komisyonunda görüşme sırası beklenmektedir.

Bakanlar Kuruluna sunulan metin ile TBMM'ne gönderilen metin arasındaki farklılıklar, Barolarımıza ve delege arkadaşlarımıza gönderilmişti. Bunlar, incelendiğinde tasarinın 1 yıl bekletilmesini gerektirecek önemde olmadığı, Adalet Komisyonunda-

ki kısa bir çalışma ve uzlaşma ile çözümlenecek boyutta olduğu kolayca görülecektir.

Avukatlık Yasasındaki yararlı ve olumlu değişiklikleri bilinçli ya da bilinçsiz yavaşlatan veya geciktirenler, avukatlığa değil, aslında "Adaletin Temeli Olan Savunma"ya zarar verdiklerinin farkında değillerdir.

Biz, Avukatlık yarasındaki değişiklikleri, mesleğimiz ve meslekdaşlarımız açısından öneminden çok, demokrasinin, demokratikleşmenin hukukun üstünlüğü, yargımız ve vatandaşın savunma hakkı açısından taşıdığı önem nedeniyle kaçınılmaz sayıyoruz. Yoksa T.B.B. ve Barolar, Avukatlık Yasası'nda hiçbir değişiklik yapılmasa da inandıkları doğruları, toplum, ülke, demokrasi, insan hak ve özgürlükleri, demokratik, laik sosyal hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkeleri doğrultusunda söyleme ve mücadele etme kararlılığı, bilinci deneyimi ve birikimindedirler. Kuruluşumuzdan buyana, bağımsız ve tarafsız BASKI GRUBU olarak yaptığımız gibi bundan böyle de ilkelerimizden ödün vermez. bağımsızlığımıza saygı isteriz, vesayete boyun eğmeyiz; ayıplar ve yanlışlarla mücadele ederiz, doğruları bölüşürüz.

Doğrularını bölüşüp, başarılı ve kalıcı olması için gayret ettiğimiz bir konu CMUK.daki olumlu değişikliklerdir. 3842 sayılı Yasa ile CMUK'da yapılan değişikliklerin hazırlık aşamasından başlayarak Adalet Komisyonundaki çalışmalarda ve yasalaşmasında Barolarımızın ve Türkiye Barolar Birliği'nin tartışılmayacak yararlı katkısı ve etkisi olmuştur. Yasanın yürürlüğe girmesinden sonra da işleminin ve uygulamasının sağlıklı yürümesinin ancak Barolarımızın ve meslekdaşlarımızın olağanüstü ve özverili çalışmaları ile mümkün olabileceği görülmüştür. Geriye dönük 6 aya yakın uygulamaya bakarak Barolarımızın ve meslekdaşlarımızın CMUK. değişikliklerinin uygulanmasında önülecek bir düzen, çalışma ve başarı içinde olduklarını gururla söyleyebiliriz.

Yasanın uygulanması ile ilgili her kurum, kuruluş ve kişi Barolarımız ve meslekdaşlarımızın gösterdiği titizlik içinde olursa yasa değişikliği, amacına fazla aksamadan ulaşabilir.

En iyi Yasa bile yeteneksiz, iyi niyetten uzak uygulayıcılar elinde işlemez hale gelir, var olduğu sanılan haklar, gün gelir

haksızlığa yol açar. Yasa değişikliğine rağmen yakalanan kişilere gerekli hukuki yardım sağlanamazsa savunma ve gerektiğinde susma hakkı, zorla konuşurma eylemleri ile çığnense, karakollardan hala işkence sesleri gelirse bu, Baro ve Avukatların, SAVUNMA'nın ayıbı olmayacaktır. Ayıp, kolluk güçlerinin, yargının, adaletin ve demokrasinin ayıbı olacaktır.

Yasa değişikliklerinin temel amacı, yakalanan kişinin savunma hakkını güçlendirmek, keyfi tutuklama ve işkenceyi önlemek, insan hak ve onuruna yaraşır sorgulama ve yargılamayı sağlamaktır.

Yasa değişikliği ile gerçekleştirilmek istenen demokratikleşme adımı, Cumhurbaşkanı'nın vetosu ve bu vetoya uygun yeni düzenleme ile onarılması güç yaralar almıştır.

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev alanına giren suçlarda yakalanan veya tutuklanan şahsın, en geç 48 saat ve toplu olarak işlenen suçlarda en çok 15 gün içinde, olağanüstü hal bölgelerinde iki katı zamanda hâkim önüne çıkarılmasına ilişkin 30. madde ile, CMUK'nun 104-106-108-110-128-135-136-138-142-143-144-146. maddelerindeki değişikliklerin Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev alanına giren suçlarda uygulanmayacağına ilişkin 31. madde yargılamadaki eşitlik kurallarına ve uluslararası sözleşmelere aykırı olmuş, demokratikleşme ve reform isimlerine yakışmayan hukuk ayıbı oluşturmuşlardır.

Bu maddeler ile Birliğimizin ve Barolarımızın "olağan mahkeme" saymadıkları Devlet Güvenlik Mahkemesi olağanlaştırılmakta, hukuk sistemimizde yerini sağlamlaştırmakta, Terörle Mücadele Yasası da iyice kurumlaşmaktadır.

İşkence söylentileri, çocuklukla DGM'nin görev alanına giren suçlarda yaygındır. Bu suçlarda değiştirilmiş yeni hükümlerin uygulanmaz oluşu, hukuka aykırıdır. Yakalanan kişinin suçunun DGM'nin görev alanına girip girmediğini kim belirleyecektir?

Henüz zanlı durumunda olan kişinin suçu ile ilgili değerlendirmeyi, savcılık ve mahkeme değil, fiilen kolluk güçleri yapmaktadır. Bu değerlendirmeye göre, yakalanan kişi pek çok haktan yararlanmama tehlikesi ile yüzyüzedir. Susma-Savunma-

Delil toplama hakları yönünden fevkalade önemli olan suçun niteliğinin ve görev alanının belirlenmesi, bu konuda uzman olmayan kolluk güçlerinin keyfi takdirine bırakılamaz.

CMUK'daki değişikliklerin reform niteliği taşıması için öncelikle 30 ve 31. maddedeki eşitsizlik yaratan hukuk ayıbı temizlenmelidir. Daha sonra Adli Kolluk Yasası çıkartılmalı, Polis Vazife ve Selahiyet Yasası, Terörle Mücadele Yasası değiştirilmeli, ceza infaz sistemi çağdaş yapıya kavuşturulmalı, ceza ve usul yasalarındaki antidemokratik hükümler ayıklanmalıdır. Yıllardır, bıkmadan, usanmadan "Terörün her çeşidine kişi terörüne de, örgüt terörüne de, DEVLET terörüne de karşıyız" diyen Barolar ve Türkiye Barolar Birliği bu konuların ısrarlı takipçisi olacaktır.

CMUK.nun 146. ve geçici 3. maddesi ile getirilen değişikliklerin yeterince açık olmayışı nedeni ile Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Türkiye Barolar Birliği arasında ödeneklerin miktarı, aktarılması ve zamanı ile ilgili olarak ortaya çıkan anlayış ve yorum farklılığı, Birliğimizin girişimleri ile olumlu sonuca bağlanmıştır. Konuya gösterdiği ilgi ve çözüme yönelik verdiği talimatları için Maliye ve Gümrük Bakanı Sayın Sümer Oral'a bir kez de Genel Kurulumuzda teşekkür ediyorum.

Hukukun üstünlüğü ve demokratikleşme yolunda kimi ayıplar ve engeller CMUK değişikliği ile kaldırılırken suçlu ya da zanlı yakalamalarında sıkıntılar ve hukuk ihlalleri sürüyor.

Son günlerde güvenlik güçlerinin, zanlıları ya da suçluları ve yerlerini tesbit ettikten sonra onları yakalayıp, adalete teslim etmek yerine öldürmeyi yeğlemeleri, "Her zanlı, suçluluğu sabit oluncaya kadar masumdur" kuralını zedelemiştir. Bu davranışlar, yargılamasız infaz sonucunu yaratmış, devlete olan güveni sarsmış, insan hak ve özgürlüklerini ihlâl etmiştir. Adaleti, güvenlik güçleri gerçekleştiriyor ve suçluya cezayı polis verip infaz ediyorsa ulus adına görev yapan bağımsız yargı kuruluşlarına, savcılara ve yargıçlara ne gerek vardır?

Ashında son günlerde yargıçlarımız ve savcılarımız bir başka nedenle devletin kendilerine bakış açısını şaşkınlıkla ve üzüntüyle değerlendirmeye çalışıyorlar.

Sorun, Yargıç ve Savcıları ve Adalet Personelinin maaşlarının arttırılması ve özlük haklarının iyileştirilmesi ile ilgilidir.

Yargı bağımsızlığı ve bunun ayrılmaz parçası olan yargıç ve savcı teminatı, demokratik hukuk devletinin OLMAZSA OLMAZ koşuludur. Teminatlı yargıç, insan hak ve özgürlüklerinin güvencesidir. Aslında yargıç teminatıyla güdülen amaç ve korunmak istenen şey, yargıçlar ve savcılar değildir; yargı bağımsızlığı ve vatandaşdır.

Yargıç ve savcıların, sadece coğrafi teminatı ve görev teminatı değil mali ve ekonomik teminatı da olmalıdır. Kamu adına isteklerini, ulus adına kararlarını tam bir tarafsızlık içinde yapmaları ve vermeleri için yargıç ve savcıların kafası geçim sıkıntısı ile meşgul edilmemelidir.

Yargıç ve savcıların eli, ayağı durumunda bulunan adalet personeli de ekonomik sıkıntı içinde ise yargı hizmetinde aksama kaçınılmaz olur.

Yargıcına, savcısına ve adalet personeline yeterli ekonomik rahatlık sağlayamayan devlet, onlardan nasıl tarafsız ve bağımsız çalışmasını, inceleme yapmasını ve karar vermesini bekleyebilir?

Yargıçların, kendilerini çaresizlik içinde görüp çözümü zorlama için Hazinesinin ve Devlete ait tüm kuruluşların açtığı ve açacağı davalara bakmama anlayışına, kimi sanıkların tutuklanmaması kararlarına yönelmesi eğilimleri, adalette kaos yaratır.

Sorunlar, yargı mensupları sokağa dökülerek, isyana itilerek çözümlenemez. Milyarlarca liralık çekişmeleri çözen suçluyu-suçsuzu ayırdeden, tarafsız adaletin güvencesi olan yargı mensuplarını, maaşlarının arttırılması, özlük haklarının iyileştirilmesi için, Adalet Bakanlığı'nın girişim ve hazırlıkları süratle değerlendirilmeli, yasallaşması sağlanmalı, dolayısı ile adaletin çabuklaşmasına, yargı bağımsızlığının sağlıklı işlemesine katkıda bulunulmalıdır.

Bundan 74 yıl önce ve 2 ay sonra bu güzel ve tarihi kentte açılan Erzurum Kongresi, günümüz için de geçerli ve kalıcı ilkele başlanmış, sürmüş ve tamamlanmıştır.

Kongre, zamanın İstanbul hükümetinin ve günümüzde kimi yoz aydınların sandığı ve söylediğinin aksine tam bir halk hareketi olarak başlamıştır. Mustafa Kemal'in kogreye sıfatsız, usulsüz ve akseri giysiyle katılmasına karşı çıkılması, kongreye ege-men olan uygar, demokratik bir sivil halk hareketini simgelemiştir.

Kongrede 74 yıl önce alınan "Milli hudut içinde bulunan vatan bir bütündür; ayrılık kabul etmez. Kuvayi Milliyeyi amil ve irade-i milliyeyi hakim kılmak esastır" şeklindeki kararların günümüzde ülkemizde ve vatanımızda en az o zamanki kadar önem taşıdığını görmek, fevkalade eğitici ve uyarıcıdır.

30 Ekim 1918 tarihli Mondros Mütarekesinde kabul edilen durumu benimsemeyip "Misak-ı Milli" sınırları ve vatanın bütünlüğü, 74 yıl önce Erzurum'da vurgulanırken günümüzde ayrılıkçı ve bölücü hareketlere ve örgütlere sempati duyulması çok ilginç ve ibret vericidir.

Türkiye Barolar Birliği olarak ayrılıkçı, bölücü politikaları, "asker-halk" çatışmasına, "Türk-Kürt" şovenliğine oturtmak isteyenlere karşıyız. Biz, kürt şovenliğine de Türk şovenliğine de, her çeşit şovenliğe karşıyız. Biz, Lozan'la çizilen sınırlarımızın ve ülke bütünlüğünün korunmasından, 60 milyon vatandaşımızın devletin tekliği anlayışıyla Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ulus bilinci ile ırk-din-dil-etnik yapı farklılığı gözetilmeksizin kardeşçe, dostça ve eşit yaşamasından yanayız.

Türkiye'de Erzurum Kongresi ve benzeri önemli kongrelerde alınan kararlar ve ulusal Kurtuluş Savaşı ile yoğrulup oluşmuş T.B.M.M.den ayrı bir meclis ayrı bir devlet özleyen ve bunun savaşını verenler ve "Vur PKK Vur! Kürdistan'ı Kur" diyerek cesaretlendirenlerle ve iç savaş kışkırtıcılığı yaparak kan dökenlerle çocuk, kadın yaşlı demeden adam öldürenlerle terörü geçerli ve sözde sonuç alacak bir mücadele yöntemi sayanlarla Türkiye Barolarının ve Avukatların yolları ayırılır.

Son zamanlarda Doğu ve Güneydoğu olaylarındaki azalma ve yumuşamadan memnunluk duyuyoruz ve yörede sukunetin, barışın ve kardeşliğin sürmesini istiyoruz. Bunun için gerekli özveri,

dikkat ve gayret sadece yöredeki vatandaşlarımızın omuzlarına yükletilmemelidir.

Yörede, 1979 yılında ilân edilen sıkıyönetim, benzer uygulama ve yöntemlerin benimsendiği olağanüstü hal yönetimi olarak sürdürülmektedir. Bu kadar uzun süreli olağanüstü hal, giderek olağanlaşmıştır. Olağanüstü hal rejiminde çoğu kez hukukun arka plana atılması, bölgede yaşayan vatandaşların sürekli can güvenliği endişesi içinde bulunmaları, herkesin gözü önünde adam kaçırmaya ve adam öldürmelerin, faillerinin bulunmayışı "FAILİ MEÇHUL CİNAYET" deyiminin yörede olağan hale gelmesi, Devlet'e olan güveni ve saygıyı sarsmaktadır.

Bölgede görev yapan korucular, özel tim ve güvenlik kuvvetleri görevlileri, vatandaş için var olduklarını unutmamalıdır. Vatandaşa potansiyel suçlu gibi bakmamalı, önyargılı olmamalıdır; gözaltına alınanlara işkence yapılmamalıdır. Boşaltılan köylerden göç edenlerin barınma ve yiyecek sorunları askıda bırakılmamalı, sür'atle çözülmelidir.

Devlet, gerçek bir demokratik hukuk devleti gibi davranmalıdır; Devlet, baskıcı olmamalı, vatandaşlara farklı muamele yapmamalıdır. Kültürel haklara saygı gösterilmeli, konuştuğu dilden dolayı kimse sıkıntı çekmemelidir.

Bölgede durmuş olan yatırımlar, başlatılmalı, yöreye ekonomik yatırımlar hızlandırılmalıdır. Başlıbaşına ekonomik yatırımda yetmez; sevgi, barış ve DEMOKRASİ YATIRIMI yapılmalıdır.

Ülkemizde Doğu ve Güneydoğu olayları yaşanırken bir başka yaşamsal önem taşıyan Cumhuriyetin değişmez, değiştirilemez ilkesi laikliğin de tartışılması sürüyor. Laikliğin din düşmanlığı olduğu savıyla yola çıkanlar, laik insanları dinsiz sayarak şeriat özlemciliği yapıp, teokratik devlet yapılaşmasına yeşil ışık yakmaktadırlar.

Teokratik devlet özlemcileri, Laikliği, benimseyip toplumu ÜMMETTEN ULUS yaptığı için Atatürk'e düşmandırlar. Atatürk baş hedefleridir, casustur, dinsizdir, masondur. Onlara göre Laiklik yanlısı bizler de ATATÜRK'ÜN AVENESİYİZ. "Mustafa

Kemal ve Avenesi, belli zaman müslüman görünmüşler, müslümanları avutmuşlarsa da çoğu zaman DİNSİZLİKLERİNİ göstermişlerdir" diyorlar ve bizler gibi Laiklik savunucularına dinsiz deyip küfürlü mektuplar, kasetler, kitaplar yağıdırıyorlar. Toplumun, Cumhuriyet'in, demokrasinin ve ulusun bütün değerlerine saldıranlar gibi sözde dindar olacağımıza, onların dinsiz, zalim LAİK DİKTATÖR dedikleri Atatürk'ün LAİK AVENESİ olmayı yeğleriz.

Laiklik, bir Yasa ve Anayasa maddesine sığmayacak, "din ve devlet işlerinin ayrılmasıdır" daraltmasına oturmayacak kadar engin, kapsamlı ve anlamlıdır.

Laiklik, dini toplum yaşamını düzenleyen yönlerinden bir güç mihrakı olmaktan çıkarmış, din sömürüsüne son vermiş, dini, kişi vicdanının korumasına almıştır. Laiklik, TEOKRATİK devletten DEMOKRATİK hukuk devletine geçişin simgesidir. Şeriat devletinden çağdaş devlete yol ağıştır. Bir uygarlık, özgürlük ve çağdaşlık ilkesidir.

Siyasal hesaplarla hareket edenler, Laikliğin zedelenmesine gözyumduka Laiklik düşmanları yurt içinde de yurt dışında da cesaretlenmektedirler.

23 Nisan, 19 Mayıs, 29 Ekim ve benzeri bayram günleri "KARA GÜNLER" olarak nitelenmekte, demokrasiden "YIKILMASI GEREKEN PUT" şeklinde sözedilmekte ve "KEMALİST DEVLET YIKILACAK ELBET" denilerek ATATÜRK düşmanlığı köruklenmektedir.

Şeriat devleti özlemcileri yurt dışından koro halinde ilahilerle "KEMALİSTLER GELİYORUZ BEKLEYİN BİZİ!" diye sesleniyorlar. Buradan derhal cevaplayalım: "GELİN!, KEMALİSTLER BEKLİYOR SİZİ! GELECEĞİNİZ VARSA GÖRECEĞİNİZ DE VAR!"

Laiklik yolunda ödün vermek yoktur. Kubilay'ları, Muammer Aksoy'ları, Çetin Emeç'leri, Bahriye Üçok'ları, Uğur Mumcu'ları öldürenler, hedeflerine vardıklarını, çağdaş, uygar, aydınlıktan yana laik insanları gerilettiklerini, sindirdiklerini sanıyorlarsa

aldanıyorlar. Bir kez daha Atatürk'ün yanına verdiğimiz bu şehitleri saygı ile anıyor ve Türk ulusunu ortaçağ karanlığına çekmeğe, ümmet yapmaya kimsenin gücünün yetmeyeceğini bütün içtenliğimizle haykırıyoruz.

Laikliğe karşı olanların yanında Cumhuriyet'i eskimiş, devrini tamamlamış sayıp 2. Cumhuriyet'in kurulmasını isteyenler de artık basında ve TV. ekranlarında boy göstermeye başladılar.

1. Cumhuriyetin kurulmasında HALK'ın desteği yokmuş, Cumhuriyet zorla, emirle tepeden inme kurulmuş, Bunu yazan ve söyleyenler dünyanın başka yerlerinde, başka yapılaşmayla kurulan Cumhuriyet'lerle Türkiye Cumhuriyetini karıştırıyorlar. Türkiye Cumhuriyetinin farklı özellikleri var.

Bu Cumhuriyetin temelinde halkın tam desteği ile oluşan Samsun Çıkartması, Amasya Kongresi, Erzurum ve Sivas Kongreleri ve bütün dünyaya parmak ısırtan ULUSAL KURTULUŞ SAVAŞI VARDIR. Katılımı yok denilen Anadolu halkının alınteri, kanı, onurlu Türk kadınının nasırlaşan elleri ve sırtı vardır. Bu Cumhuriyetin temelinde tüm emperyalist ülkelere karşı direniş, savaş ve BAŞARI vardır.

Başka ülkelerde bilmem kaçınıcı Cumhuriyet kurulabilir ama Türkiye'de BİRİNCİ ve SONUNCU CUMHURİYET VARDIR ve Atatürk'ün sözleriyle "SONSUZA DEK YAŞAYACAKTIR." Onu yıkmaya kimsenin gücü ve nefesi yetmeyecektir. (Alkışlar)

Beni sabırla dinlediniz, çok teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum değerli delege arkadaşlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

Sayın delegeler, Erzurum Atatürk Üniversitesi Rektörü Birlik Başkanımız Sayın Önder Sav'a bir plaket sunmak isterler. Bu plaketin sunulması için Rektörümü ve Sayın Başkanımı rica ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN VEKİLİ AV. YAHYA ŞİMŞEK : Değerli meslektaşlarım, gündemimizin 5. maddesi gereği, Evsahibi Baro Başkanımız ve Divan Başkanımız Erzurum Barosu Başkanı Sayın Niza-

mettin Selçuk konuşmasını yapacaktır; buyurun Sayın Selçuk.
(Alkışlar)

AV. NİZAMETTİN SELÇUK (Erzurum Barosu Başkanı) – Sayın Erzurum Valisi, Sayın Rektör, Sayın Cumhuriyet Başsavcısı, toplantımızı şereflendiren değerli konuklar, TRT ve basının değerli mensupları, hukukun temsilcileri, Türkiye Barolar Birliğinin Sayın Başkanı, sayın delegeleri, adli, idari ve askerî yargının ve avukatlık mesleğinin değerli mensupları; toplantımıza iştirak ettiğiniz için hepinize şahsım, Erzurum Barosu ve temsile yetkim olmadığı halde desteklerinden güç aldığım Erzurum İli adına saygıyla selamlıyor, hoşgeldiniz diyorum. (Alkışlar)

Türkiye Barolar Birliğinin 22. Genel Kurulunun Erzurum'da yapılmasına karar veren 21. Mersin Genel Kurulunun sayın delegelerine, bizlerden 22. Genel Kurul programının icrasında yardımlarını esirgemeyen baştan Sayın Erzurum Valisi Mehmet Ağar'a, Belediye Başkanı Sayın Mehmet Ali Ünal'a, Kolordu Komutanımız Sayın Doğu Aktulga'ya, Atatürk Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Erol Oran'a, Kızılay Derneği Başkanı Sayın Mithat Turgutcan'a, Turizm Müdürü Sayın Tuncer Kızıloğlu'na, Uzundere ve Oltu Belediye Başkanlarına ve isimlerini saymaya zamanımızın kâfi gelmeyeceği Erzurum'un bütün kurum ve kuruluşlarına, Erzurum Barosu Yönetim Kuruluna ve Erzurum Barosu Mensubu arkadaşlarıma huzurlarınızda teşekkürü borç bilirim. (Alkışlar)

Cumhuriyetin temellerinin atıldığı Erzurum'da, devletin temel taşlarının bir araya gelmesi bu toplantıya ayrı bir anlam kazandırmaktadır ve bu toplantının kazanmış olduğu bu ayrı anlam bizi haklı olarak gururlandırmaktadır. Ancak, hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetinin her türlü imkânlarına haiz olan devlet yetkililerimizin aramızda bulunmayışı bizlerde burukluk yaratmıştır. Ancak, bu güzide toplantıya kim ne denli değer verirse versin, Ulu Önder Atatürk'ün ilelebet payidar olacağını ifade ettiği Türkiye Cumhuriyetinin temel taşları dimdik ayakta duracaktır, bizim teselli kaynağımız da budur. (Alkışlar)

Sayın delegeler, sayın konuklar; gündemimiz kabarık, zamanımız dardır. Benden sonra konuşacak arkadaşlarım burada hu-

kuku tartışacaklar, çeşitli sorunlarımıza değineceklerdir. Ben, vaktin elverdiği ölçüde ve sizlerin zamanını fazla almadan kendimce önemseydiğim bazı konulara ana başlıklarıyla değinmek istiyorum.

Mevzuatımız karmaşıktır, Anayasanın bünyemize uymadığı, değiştirilmesi lazım geldiğinin tartışıldığı ortamda, mevzuatın karışıklığı, kabarıklığı, bizlerin mevzuata yetişmemizi imkânsız kılan durumu, bizlerin görev yapmasını zorlaştırmakta, her şeyin tarafımızdan bilindiğini kabul eden bir meslek mensubu olarak bizler büyük sıkıntılar çekmekteyiz. Karmaşık mevzuat bir araya getirilmeli, toparlanmalı, ana kanunlar halinde tatbikatçıları da sıkıntıya düşürmeyecek bir hukuk ortamı yaratılmalıdır.

Avukatlık Kanunu, arzu ettiğimiz gibi olmamakla beraber, şu anda Meclis gündemine alınmak üzere sıra beklemektedir. TBB'nin arzu ettiği doğrultuda ve onların önerdiği tadilatları içerecek şekilde yeniden düzenlenmeli ve avukatlık mesleğinin icrasını kolaylaştırıp, avukatlara yaraşır bir kanun ortaya konmalıdır.

Kanun yollarına müracaatlar sistemimizde değişiktir. Kanun yollarına değişik müracaatların süre hesabıyla bizleri meşgul etmesinin anlamı olmadığı kanaatindeyim. Bir seri usulü mahkemeye tabi olan bir davayla, normal usule tabi bir davanın ayrı ayrı zamanlarda sonuçlandığını iddia etmek mümkün değildir. Hepsi çok seri olması lazım gelen hususlarda maalesef diğer davalar uzamaktadır. Bunun için bu karmaşaya bir son verilmeli ve mevzuatta mehillerle avukatlar meşgul edilmemelidir.

Hâkimlerin kendi takdirlerinde olan meseleleri bilirkişiye götürmeleri alışkanlıkları önlenmeli, bilirkişilerin giderek yargının yerini almalarının kesinlikle önüne geçilmelidir. En basit hesap hatalarında bile hesaplamalarda bile dosyayı bilirkişiye havale eden hâkim maalesef ataletle sevk edilmektedir. Bu hususa son verilmeli, bilirkişi müessesesinde fevkalade hassas ve dikkatli davranılmalıdır.

Yargıtayın kararları kalıplaşmış matbu olmaktan çıkarılmalı, her olayın her hadisenin neden doğru neden yanlış olduğu açıklanmalıdır.

Birçok sorunlarımız olduğunu baştan ifade ettim, diğer konuşmacı arkadaşlara da fırsat tanımak için ve görevim gereği, beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum; Kongremizin başarılı sonuçlar doğurmasını diliyor, tekrar saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Başkanımıza biz de teşekkür ediyoruz.

Sayın delegeler, sayın konuklar; gündemimizde plaket verilmesi töreni var; ancak arkadaşlarımızın plaket almak için buraya teşrif ederken eşleriyle birlikte gelmiş olmaları, eşlerinin programlarının ayrı oluşu, plaketlerinin, bu akşam düzenlenecek balodaki törende verilmesi önerisi getirilmiştir. Plaketi burada almak isteyen arkadaşlara burada takdim edilecektir; ancak akşam balodaki törende almak istemeyenlerin dışında burada almak isteyen arkadaşımız var mı, varsa burada vereceğiz.

Plaket alacak olan meslektaşlarımızı arz ediyoruz:

Av. Mahmut Bedri Acar (Aydın), Av. Sabri Çavuşoğlu (Bartın), Av. Turgut Bulut (Bursa), Av. Hasan Altın (Denizli), Aziz Behçet Çomakoğlu (Denizli), Av. Nusret Boyacıoğlu (Kırklareli), Av. Necati Tütüner (Mersin), Av. Münir Ören (Trabzon), Av. Hüseyin İzgi (Aydın), Av. Şaziye Başyigit (Burdur), Av. Ahmet Ni-yazi Akgül (Çanakkale), Av. Hulusi Dülgeroğlu (Denizli), Av. Nabi İnal (Hatay), Av. Nebahat Çolakoğlu (Kırklareli), Av. Beh-zat Güre Av. Fahrettin Cura, Av. Cemil Karakadılar (Kocaeli), Av. Mehdi Halıcı (Konya), Av. Kemal Gödeneli (Konya), Av. Hüs-nü Davutoğlu (Kütahya), Av. Ahmet Güner (Kütahya), Av. Bay-ram Özcan (Malatya), Av. Ömer Faruk Aksoy (Muğla), Av. Kâ-mil Başkaraca (Sakarya), Av. Erdoğan Köksal (Tekirdağ), Av. Vecih Aydoğdu Usel (Tekirdağ), Av. Ali Kemal Yılmaz Bayraktar (Trabzon), Av. Kemal Yalçın (Zonguldak).

Buraya gelecek olan meslektaşlarımızın isimleridir bunlar, buraya geleceklerini bildirmeyenlerin ismi bu listede yoktur.

Sayın Ali Kemal Bayraktar'ın plaketini TBB Başkanı Sayın Önder Sav takdim edecekler efendim. (Alkışlar)

Arkadaşlarımızın nice uzun yıllar hizmet vermesini temenni ediyor, kendisini kutluyoruz efendim. (Alkışlar)

Gündemimizin 7. maddesi; Başkanlık Raporu ve Birlik Yönetim Kurulunun 1991-1992 yılları çalışma raporu, bilanço, gelir-gider ve giderlerin bütçeyle mukayese tablolarının ve Denetleme Kurulu Raporunun okunması ve görüşülmesi.

Ancak, bu konuda bir önerge var:

"Türkiye Barolar Birliği 22. Genel Kurul Sayın Başkanlığına

Başkanlık raporu, Yönetim Kurulu çalışma raporu ve mali faaliyet raporu ve bütçesi daha önce delegelere dağıtılmış bulduğundan okunmadan görüşmelere geçilmesini saygıyla arz ederiz."

Av. Fatma Bayraktaroğlu

Av. Eralp Özgen

BAŞKAN - Bu konuda lehte ve aleyhte söz almak isteyen var mı?

Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Önerge doğrultusunda bu raporları okunmuş kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Raporlar üzerinde görüşme açıyoruz; raporlar üzerinde söz almak isteyen arkadaşlarımıza söz vereceğim; söz isteyenler?..

Bu madde üzerinde konuşacak arkadaşların delege olması şarttır, delege olmayan arkadaşlara söz vermemiz mümkün olmayacaktır.

Söz alan arkadaşlarımızı arz ediyorum: Sayın Özgen Küçük-koner, Sayın Akın Çamoğlu, Sayın Ünsal Tüzün, Sayın Hüseyin Tayfun, Sayın Nurhan Hüryaşar, Sayın Atila Sav, Sayın Sevinç Altındağ, Sayın Uğur Yürekli, Sayın Şefik Kırca, Sayın Ali Bekarlar, Sayın Şerafettin Gökalp, Sayın İskender Özturanlı, Sayın Güney Dinç, Sayın Sabri Kurt, Sayın Pulat Hüseyin Gago, Sayın Nedim Aksoy, Sayın Volkan Alposkay, Sayın Kazım Ertan, Sa-

yın Ali Turgan, Sayın Şaban Uçlusoy, Sayın Kudret Öztürk, Sayın Alaattin Yılmaz, Sayın Hayrettin Abacı, Sayın Nabi İnal, Sayın Mustafa Altınbaş, Sayın Sadrettin Haşiloğlu.

Bir önerge var arz ediyorum:

"Konuşma sürelerinin kısıtlandırılması hakkında."

"22. Olağan Genel Kurul çalışmalarının süresi seçim nedeniyle kısıtlıdır. Birlik Başkanı dışındaki Sayın konuşmacıların konuşmaları, konuşma için söz alanların sayısına göre çalışma zamanına bölünüp, her konuşmacıya düşecek süre belirlensin. Böylece, söz almak isteyen arkadaşlar konuşma imkânına kavuşabilir.

Bu önergemiz Sayın Divan tarafından Genel Kurula sunulsun."

Av. Kudret Öztürk (Uşak)

BAŞKAN – 5'er dakika olması öneriliyor.

Buyurun efendim.

AV. KUDRET ÖZTÜRK (Uşak) – Genel kurullarda ilk söz alan arkadaşlarımız uzun süre kürsüde kaldılar, sonra söz alan arkadaşlarımıza ya sıra gelmedi ya dinlenilmedi. Bunun için, şimdi Sayın Divana müracaat eden arkadaşlarımızın süresi belirlendi. Çalışma programı içerisinde çalışma zamanı buna bölünüp her arkadaşına düşen süre belirlensin istiyorum. 5-10 dakika gibi süreler yetmiyor, arkadaşlarımız söz alıp konuşamıyorlar, her delege meramını anlatsın istiyorum. Bu önergeyi bunun için verdim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Burada konuşmacı arkadaşlarımız belli, ama konuşma süresi konusunda herhangi bir belirleme yapılması; yani tümünün ne kadar süre içinde konuşması diye bir durum söz konusu olmadığı için nasıl bölüneceği konusunda herhangi bir açıklık maalesef mümkün değil; ama bu konuda 5-10 dakika gibi bir sınırlama uygun olacak.

Buyurun.

AV. HÜSEYİN TAYFUN (Diyarbakır) – Sayın delegeler, bildiği gibi, derneklerin, sendikaların, partilerin en büyük organı genel kuruldur. Genel kurul, bizim meslek kuruluşumuz için iki senenin çalışmalarının muhasebesinin verildiği yerdir. Böyle olunca, buraya sahneye bir gösteri için plaket almış gibi gelip inmek yerine, söz alan arkadaşlara en azından 20 dakika görüşlerini genel kurula arz etme imkânı verilmelidir. 5 dakika ile sınırlamak, delegelerin söz almasını engellemek anlamına gelir. Sanki burada bir şey kaçırılıyor gibi bir sonuç çıkar. Bu bakımdan, asgari 20 dakika, daha fazla da 25-30 dakika da olabilir; ama buraya çıkıp arz edecekleri sınırlı olan 5 dakika sonra da inebilir; ama bunu 5 dakikayla sınırlarsanız kimse söz almasını anlamına gelir. Arz ederim. 20 dakikayla sınırlandırılıns diyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz; ancak bir hususu hatırlatmak istiyorum. Saat 12.30'da öğlen yemeği, 14.00'te tekrar toplanacağız, şu anda bir saatimiz kalmış, öğleden sonraki zamanı da düşünürsek 26 kişinin 20'şer dakikadan konuşması, gündemin diğer maddelerinin de uygulanması düşünülürse zamanımızın el vermeyeceği muhakkaktır; ancak 20 dakika, 5 ve 10 dakika öneriler var, ayrı ayrı oylarınıza arz edeceğim.

20 dakika olmasını kabul edenler...

10 dakika olmasını kabul edenler...

5 dakika olmasını kabul edenler...

10 dakika olarak görüşmelerin sınırlandırılması kabul edilmiştir. Arkadaşlarımız konuşmalarını buna göre düzenlesinler efendim.

Efendim , gündemimizin 7. maddesiyle 14. maddesinin birleştirilmesinin de sınırlandırılan konuşmaların yapılmasından evvel oylanması isteniyor. Oylarınıza sunuyorum: 7. maddeyle 14. maddenin birleştirilmesini isteyenler... İstemeyenler.... 7. maddeyle 14. madde birleştirilmiştir.

Buyurun Sayın Özgen Küçükkoner.

AV. ÖZGEN KÜÇÜKKONER (Konya) – Sayın Divan, muhterem konuklar, aziz meslektaşlarım; tarihi misyonu olan Erzurum'da bulunmaktan ayrı bir gurur ve mutluluk duyarak sözlerime başlıyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

Çok kıymetli arkadaşlarım, Yönetim Kurulumuzun evvelce bize gönderdiği ve şu kitapçık haline gelmiş olan Yönetim Kurulu Raporunu hepiniz gibi inceledim. Tesbit edebildiğim kadarıyla Sayın Yönetim Kurulu, bütün meseleleri 18 ana başlık altında toplamış. Bu 18 başlık altında inceleyeceğimiz her konu çok önemli, üzerinde günlerce tartışılacak önemde; ancak vakit müsait değil, ben, bunlardan sadece çok önemli bulduğum bir ana başlığı işleyeceğim ve arkasından halen Mecliste bulunan Avukatlık Yasasına bazı maddeler ilave etmek suretiyle mesleğimizin itibarını artıracak ve avukat arkadaşlarımıza, bilhassa gençlerimize yani iş imkânları açacak bazı hususların bir özel maddeyle gerçekleştirilmesi üzerinde duracağım.

Kıymetli arkadaşlarım, Yönetim Kurulunda, hayat standardı meselesine değinilmiş, teşekkür ediyorum; ancak, bu, sadece bir yazışmadan öteye gitmemiş. Hayat standardı konusunda meslektaşlarımızın ayrı tutulması veya buna bir çare bulunması konusunda bakanlığa yazı yazılmış; ancak bakanlık da bir cevap vermiş ve sanıyorum bu konu bu şekilde kapatılmış.

Ben diyorum ki ve buna inanıyorum ki, yeni seçilecek Yönetim Kurulu ve çok sevdiğimiz saydığımız Başkanımız, bu dönemde buna layık veçhile eğilecekler, gerekli düzenlemeyi çıkaracaklarına inanıyorum. Unutulmamalıdır ki, Maliye Bakanlığı bu konuya sıcak bakmayacaktır; çünkü bir gelir indirimi söz konusudur, ama 30 bin avukatın en az 15 binini büyük sıkıntıya sokacak olan bu hayat standardına da bizlerin bir çare bulması, bunu burada dile getirmek benim için vazgeçilmez bir görevdir. 1991 yılında hayat standardı 30 milyonu ve buna muvazi olarak ödenecek vergi 10 milyon civarında. 1992 yılında 60 milyona çıktı, ödenecek vergi 25 milyon civarında; 1993 yılında bu standart en az 90 milyona çıkacak ve ödenecek vergi 30-35 milyon civarında olacak.

Çok muhterem arkadaşlarım, biraz düşünün, memleketin en ücra köşelerinde tırnaklarıyla, bütün güçleriyle çalışan bu gençlerimiz, bu kazançlarından 30 milyonunu ödedikleri takdirde kendileri çok sıkıntıya düşer. Bunu gayet iyi biliyorum, Yönetim Kurulu ve Sayın Başkan bunun idrakinde, ama bunu mutlaka bir çözüme kavuşturmaya mecburuz. Başkanı ve TBMM Başkanı Sayın Cindoruk meslektaşımız, o Yüce Mecliste çok kıymetli avukat arkadaşlarımız var, onlarla sıkı bir işbirliğine girilerek bu konuya mutlaka bir çare getirilir. Kanun tasarısı hazırlanmasına imkân yaratılabilir, bir kanun teklifi hazırlanarak bu soruna bir çözüm getirilebilir. Mutlaka bir eşitsizlik yaratır şeklinde bir savunmayla da karşılaşılabilir, ama buna da mutlaka bir çözüm getirilmelidir.

Muhterem arkadaşlarım, Avukatlık Yasası Anayasa Komisyonunda sıra bekliyormuş ve genel hükümlerini Sayın Yönetim kurulu bize gönderdi, inceledik, bazı büyük değişiklikler var, takdire şayan; ama bazı hususlar var ki, bunları bizim bir ana maddeyle yahut araya sıkıştırılacak bir maddeyle, mesela; "münhasıran avukatların yapabileceği işler" diye bir fıkra konulmak suretiyle şu aşağıdaki hususlar gerçekleştirilirse inanın hem bizim mesleğimizin günden güne erozyona uğrayan asil mesleğimizin itibarı yükselecek, hem de geniş iş sahaları açılacaktır. Mesela denilebilir ki, mühnasıran dava dilekçelerinin tanzimi avukatların onayından geçer. Bu şu demektir; eskiden bunu biz yaşamıştık; vatandaş, mahkemeye müracaat edeceği dilekçesini avukata götürür, incelenir, yerindeyse imzalar ve ondan sonra mahkemeye verir. Bu bir zaman uygulandı. Şimdi buna karşı şöyle bir savunma ileri sürülebilir; vatandaşın özgür hak arama özgürlüğü kısıtlanıyor mu? Hayır. Bence teminat altına alınıyor. Takdir edersiniz ki, vatandaşımız, yazdığı bir dilekçeyi asliye hukuka yazacağına sulh hukuka yazıyor, sulh hukuka yazacağına asliyeye yazıyor ve büyük zaman ısrafına sebep oluyor. Bu kaldırılabilir. Ayrıca, bir vakıf senedinin tanzimi, bir miras taksim sözleşmesinin tanzimi, kira sözleşmelerinin tanzimi avukatların onayından geçirilebilir. Ama, kanunun öngördüğü bazı şeyler vardır, mesela vasiyetname, ancak noterlerce tanzim edilirse muteber olur gibi; bunlara özel istisnalar getirilebilir; ama böyle bir imkân yaratılabilir. Mesela sermayesi en az 50 milyon olan şirket-

lerin kuruluşunun bir avukatın onayından geçirilmesi; yine sermayesi en az 50-100 milyon olan şirketlerin behemahal bir avukat bulundurma zorunluluğu getirilebilir. Sendikaların, belediyelerin mutlaka bir avukatla çalışması, bir hukuk müşavirinin bulunması zorunluluğu getirilebilir.

İnşaat mühendisleri veya mimarlar binanın planını yaparlar belediyeye götürürler, belediye, bunun bir mimar veya mühendisin imzası olmadığı takdirde buna ruhsat vermiyor. Bir hukuk sisteminin çatısını kuracak olan bir dava dilekçesi, mahkemeye götürüldüğünde bir avukatın imzasından geçmiş olmasını da mahkemeler aramalıdır. Bu, kanımca hak arama özgürlüğüne asla kısıtlılık sayılamaz.

Sözlerime son verirken, bir dileğimi, bir özlemimi vurgulamak istiyorum. Gazeteleri açarsınız, Ziraat Bankasının veya Genelkurmay Başkanlığının bazı başsağlığı ilanlarını görürsünüz, mesela Ziraat Bankası çok hassastır, Genel Müdüründen tutun da bir personelinin vefatını gazete sayfasında başsağlığı olarak bildirir. Genelkurmay Başkanlığı, amiral ve general düzeyinde ister emekli, ister çalışır olsun vefat ettiği takdirde bunu mensuplarına bir başsağlığı mesajıyla iletir; ben diyorum ki, Allah gecinden versin, hepimize hayırlı ömürler niyaz ediyorum, ayrı bir konu; ama bir gün vefat ettiğimiz takdirde barosu faks, telefonla TBB'ye bildirsin ve TBB bu arkadaşımızın vefatını bir gazetede duyursun, hepimiz bunu duyalım, hiç olmazsa aziz hatırası önünde saygıyla eğiliriz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz efendim.

Sayın Akın Çamoğlu, buyurunuz.

AV. AKIN ÇAMOĞLU (Eskişehir) – Sayın Divan, Sayın Valim, Sayın Belediye Başkanım, Sayın Rektörüm, Sayın Komutanım, 40 yılını doldurmuş sayın meslektaşlarım, Sayın Barolar Birliği Başkanım, Sayın TBB Yönetim Kurulu Üyeleri, sayın meslektaşlarım, sayın delegeler; hepinize hoşgeldiniz diyorum.

Demokratik hukuk devletinin tam anlamıyla yerleşmediği ülkemizde bütün değerler sarsılmış, kurum ve kuruluşlar dejenere olmuş, ekonomi bozulmuş, yargı erki sorunları içerisinde çıkmaza girmiş, adalete güven sarsılmış, temel hukuk kuralları uygulanamamış, insanları mutlu edecek olan adil ve herkesin benimseyeceği bir hukuk düzeni kurulmadığı için davalardaki gecikmeler artmış, adalete olan güven yitirilmiş, savunmaya olan saygınlık kaybolmuş, ülkenin düzenini sağlayacak hukuk ve onun gerçekleştirdiği yargı sistemimizin sancısı ve sıkıntısı hepimizin gözlemleriyle daha da giderek artmıştır. Bütün bu olumsuzluklardan en fazla etkilenen ve faturası tarafımıza yüklenen çok çilekeş bir mesleğin mensuplarıyız. Ekonomik ve siyasal istikrarsızlığın önemli bir faktör olduğu günümüzde geciktirilen yargı reformu, mesleğimizi, giderilmesi güç ve ağır koşullara itmiştir. Hızlı nüfus artışı ve çarpık eğitim sisteminden kaynaklanan, ayrıca Avukatlık Yasasının gecikmesi nedeniyle mesleğe olan katılmalar artmış, avukatlık mesleği içinden çıkılmaz bir görünüm içerisine itilmiştir.

Barolar Birliğimizin tüm olumlu çalışmalarına rağmen, mesleğimize getirilen ağır vergi yükü, hak aramanın paralı hale gelmesi, ekonomik ve siyasal nedenlerle yapılamayan yargı reformu, vatandaşı yargıdan kaçışa itmiş ve kaçışı artırmıştır. Mesleğimizde her gün büyük yara alarak kamuoyunda hiç de hak etmediği bir çıkmaza doğru gitmektedir. Bizler, yıllarını bu mesleğe vermiş, bu mesleğin mensuplarının dahi çıkmazda ve sıkıntıda olduğunu düşünürsek, henüz mesleğe yeni başlamış arkadaşlarımızın sıkıntısını, yıllarca baro başkanlığı yapmış kişi olarak sizler gibi çok yakından bilmekteyim. Her yıl artan işsiz avukat sayısı, ekonomik sorunlarıyla mesleğimizin itibarının zedelendiğini üzüler ve açıkça görmekteyiz. Bütün bu olumsuzlukların giderilmesi için çok büyük kalıcı, her şeyden önce kamuoyuna gerçek ve onurlu yerimizi almak ve ulaştırmak zorunluluğu doğmaktadır.

Barolar Birliğimizin çok etkin ve olumlu çalışmalarıyla yaşama geçirilmiş olan, gerekli olan CMUK Yasasını tamamlayıcı yasalar çıkmadığı için, gerçek manada hukuk reformu siyasal iktidar tarafından geciktirildiği için maalesef sıkıntı devam etmek-

tedir. Mesleğimizdeki sıkıntılara ilişkin birkaç örnek vermek istiyorum.

Noterler, çok olumlu çalışmalarıyla yaptığı yasal değişikliklerde noterlere yatay geçiş hakkı tanınmış, meslektaşlarımızın noter tercihleri, noterler arasında öncelik yatay geçiş hakkı tanındığı artık noterlik hakkı ellerinden alınmıştır. Edindiğim bilgiye göre ve çok üzerinde durulan bir çalışmayla Avukatlık Yasasındaki stajı ve avukatlık mesleğinin noterlere kabulünün dışında noterlik statüsünün zorunlu hale gelerek noterlik kapılarını tamamen bizlere kapatma durumuna girmektedirler.

Yine 3568 sayılı Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirlik ve Yeminli Müşavirlik Kanunuyla vergi mahkemelerinde mesleki görevimizi yapan bizlere, bu yasal haklarla bu meslek mensuplarına yorumlama tanınmaktadır. İşte mesleğimizin içinde bulunduğu bu sıkıntılara, iş hacmimizi azaltan bu faktörler eklendiğinde sorunlarımız daha da artmaktadır. O halde, en kısa zamanda Barolar Birliğimizce titizlikle takip edilen Avukatlık Yasasının, mesleğimizin itibarını artırır ekonomik sıkıntılarımızı çözecek nitelikte sevk edilen tasarı, komisyonda, özellikle anonim şirketlerde avukat mecburiyeti getirilmesi, mecburi avukatlık yasasına daha fazla ek madde ilavesi suretiyle avukatların zorunlu ekonomik bağımsızlığının kazanılmasını ve kaynakların artırılmasını yapmak zorundayız. Avukatların zorunlu baroya kaydının sağlanması, baroların tam bir bağımsızlık içinde olmasına ilişkin hükümlerin gerçekleşmesi; çok acıdır ki bugün muhtarlar kendi tanzim ettiği evrakları kendileri tasdik etmek için İçişleri Bakanlığında genelge göndermektedirler. Tüm uygar ülkelerde vekaletnameyi avukatlar yapmaktadır; ancak, bir yasa hükmü nedeniyle avukatlar bugün noterlere birçok paralar kazandırdığı gibi vekalet yapma hakkını da noterlere kaptırmıştır. Bize noterlik kapılarını kapayan noterlere en azından kendi vekaletnamemizi yapma hakkının bize verilmesi suretiyle ekonomik kaynak geliştirmek zorundayız.

Ayrıca, baroların görevden alınma yetkisinin Barolar Birliğine ait olması ve tam bağımsızlık hükmünün sağlanması gerekir kanısındayım. Yargının bugünkü konumundan ve görüntüsün-

den kurtulmanın tek çaresi, yargının gözü ve kulağı olan savunmanın güçlü, kuvvetli onurlu olmasıyla mümkündür. Barolar Birliğimizin, ülkemizdeki olumsuzluklara rağmen onurlu ve ödünsüz verdiği mücadele ve uğraşı nedeniyle Sayın TBB Başkanımıza, Yönetim Kurulu Üyelerine, tüm başkanlara huzurunuzda teşekkür ediyorum.

Yeni yönetim kuruluna seçilecek çok değerli üyelerimizden, mesleğimizin içinde bulunduğu sıkıntılara çözüm arayacakları inancıyla bir iki konuyu hatırlatmak istiyorum.

Ülkemizdeki ekonomik yükün gittikçe ağırlaştığı konumda, özellikle her gün okuma ve araştırma zorunluluğu olan mesleğimizin bu yükünü teknolojik bilgi ağıyla çözmek gerekliliğini duyuyorum. Bazı barolarımızın kendi meslekdaşlarına bilgisayar ve teknolojiden yararlanarak sunduğu hizmeti, Barolar Birliğimizin, merkez üssü tayin etmek suretiyle tüm gelişmeleri bilgi ağı, bilgisayar ağı ve ona eklenen bir modül sistemiyle ulaştıracağı, bu ağla birçok Yargıtay içtihatlarını, yeni yasaları takip edemediğimiz duyuruları sunacağı inancındayım.

Ayrıca, barolarımızın zaman zaman kendi bünyesinde yaptığı olumlu toplantıların çok daha etkili bir şekilde, özellikle bazı odaların yaptığı bilimsel araştırmaları da, hem ekonomik ucuzluk, hem zamanlama düşünmek suretiyle mesleğimizdeki gelişmeleri, güncel konuları, Yargıtay temsilcilerimize, mesleğimizin tecrübeli meslektaşları vasıtasıyla yapılmasında çok büyük yarar görüyorum.

Sayın TBB Başkanımız, göreve geldiğinden beri baro başkanlarını bir araya getirmesinden kaynaklanan sıcak ilgi, bugünkü TBB Genel Kurulunda kendisini hissettirmiştir. Bizden başkabile dost yok. Biz birlikte ve beraber olursak aşamayacağımız engel yok.

Bize bu Genel Kurulu, sıcak ilgisiyle konuk eden Erzurum Barosu Başkanımıza, Yönetim Kuruluna ve Barolar Birliğine teşekkürlerimi, saygılarımı ve sevgilerimi sunarım efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Çamoğlu.

Söz sırası Sayın Atila Sav'da; buyurunuz Sayın Sav.

AV. ATILA SAV (Ankara) – Sayın Başkan, değerli meslektaşlarım; TBB Yönetim Kurulunun iki yıllık çalışmasını özetleyen ve bilgiye sunan çalışma raporunu ve Başkanlık Raporunu inceledim. Bu çalışmalarını gerçekleştiren Yönetim Kuruluna teşekkür etmek ve kendilerini kutlamak istiyorum.

Geçtiğimiz iki yıllık dönem içinde mesleğimiz için ve Türk hukuk hayatı için önemli sayılabilecek bazı aşamalar kaydedilmiştir. Bunlardan bir tanesi Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunuyla savunma mesleğinin hukuk uygulaması içerisinde yıllardır özlediği ve beklediği yere kavuşmuş olmasıdır. Gerçekten, TBB, kurulduğu günden beri savunmanın soruşturmayla birlikte başlaması gereğini savunmuş, bu düşüncenin sözcülüğünü yapmış ve bu düşüncenin Türk kamuoyunca benimsenmesine katkıda bulunmuş ve görüldüğü gibi, geçtiğimiz dönem içerisinde bu değişiklik sağlanmıştır.

Hiç kuşkusuz bir yerlere erişildiği zaman da ideallerin arkasından yeni ufuklar açılır. Nitekim, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunundaki bu değişiklik savunma mesleğine yeni bir görev olanağı sağlarken, bazı eksikler ortaya çıkmıştır. Bunlardan bir tanesi, bu yasanın kapsamının daraltılmış olmasıdır. Devlet güvenlik mahkemeleriyle ilgili soruşturmalardaki eksiklik en kısa zamanda giderilmeli. Bunun için yapılacak savaşım da TBB'nin kendisine düşen görevi yerine getireceğinden kuşku yok. Bunun gibi hukukun üstünlüğü ilkesini TBB uzun yıllardan beri savunmuş ve bu ilkenin önce 1982 Anayasasında yer alması, yani hiç değilse milletvekili ve Cumhurbaşkanı yemininde yer alması ve daha sonra Türk kamuoyunda ve siyasi hayatında benimsenmiş olmasında büyük katkısı vardır. Önemizdeki dönemde de hukukun üstünlüğü ilkesinin yalnız bir söz gibi yenilenmesi değil; hukuk devletine uygulanmasının da savunuculuğunu ve savaşımçılığını Birliğimizin yürüteceğine kuşku yoktur.

Bir başka idealimiz, baroların bağımsızlığı ve Adalet Bakanlığının barolar üzerindeki vesayetinin kaldırılmasıyla ilgili savaşımımız da geçtiğimiz dönem içinde önemli bir aşama kaydetmiştir. Bu aşama, bilindiği üzere Avukatlık Yasası tasarısıyla ger-

çekleşmiştir. Gerçekten 201 asıl, 19 geçici maddeden oluşan Avukatlık Yasasında 94 asıl maddeyi değiştiren ve 5 geçici madde getiren yeni değişiklik tasarısı çok önemli bir aşamadır. Yani, avukatlık ve baroların bağımsızlığıyla ilgili 8, 20, 71, 74, 142, 157 ve 168. maddelerde yapılan değişiklikler, baroların daha bağımsız olarak çalışmasını sağlayacak ve bu hiç kuşkusuz serbest ve bağımsız olarak yürütülecek olan avukatlık mesleğinde de yararlı ve etkili olacaktır.

Avukatlık Yasa tasarısına konulmuş olan 1. maddedeki önemli bir değişikliğin de yıllardır gereksinmesini duyduğumuz bir aşamayı sağladığını unutmamak gerekir. Sayın Başkanın, konuşmasında da belirttiği gibi, "avukat, savunma, yargının vazgeçilmez bir unsurudur" fıkrasının konmuş olması, bizim süreden beri sav-savunma-yargı üçlemesi birbirinden ayıramaz, bağımsız yargı ancak bu üçlü bir arada ve eşit biçimde çalışırsa gerçekleşir yolundaki görüşlerimizin son aşamaya gelmesidir. Bunun yanı sıra staj ve sınavla ilgili düzenlemeler çok ciddi yapısal düzenlemelerdir. Bu düzenlemeler kabul edilirse, TBB'ye önümüzdeki dönemde çok büyük sorumluluklar ve çok büyük hizmet olanakları açılacaktır. Genç meslektaşlara ve mesleğimize katılmak isteyen hukukçulara TBB ve barolar geniş hizmet olanakları bulacaklardır.

Avukatlık Kanunundaki bir diğer önemli değişiklik de avukatlık sözleşmesiyle ilgili bölümdür. Şimdiye kadar avukatlık ücreti adı altında değerlendirilen ve böyle görülen, bu nedenle de Yargıtay uygulamalarında çoklukla yanlış değerlendirilip meslektaşlarımızın aleyhine olan bir düzenlemeyi bu kez karşılıklı vecibe ve borç doğuran bir sözleşme türünde Avukatlık Kanunu içinde düzenlenmiş olmasını önemli bir aşama saymak gerektiği kanısındayım.

Avukatlık Kanun tasarısında son yapısal önemli değişiklik adli yardımla ilgilidir. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunuyla sağlanan adli yardım, ceza yargılamasındaki adli yardımı en geniş kapsamıyla sağlayacak bir düzenleme getirilmiştir ve bu düzenleme için barolara TBB emrine bütçeden çok ciddi bir ödenek ayırımı öngörülmüştür. Bu madde gerçekleştiği takdirde Türki-

ye'de bizim yıllardan beri özlemini çektiğimiz, gereksinmesini duyduğumuz, fakat gerçekleştiremediğimiz bir hizmet sağlanacaktır.

Yargı karşısında tüm vatandaşlar eşittir, ekonomik durumları nedeniyle kimi yurttaşların haklarını yeterince arayamamaları, biz hukuk savunucuları için öteden beri sıkıntı duyduğumuz bir durumdur. Bu adli yardım düzenlemesiyle bundan sonra salt ekonomik nedenlerle, salt yoksulluğu nedeniyle yargı huzurunda gerekli savunma ve hak arama olanaklarını bulamayan vatandaşlarımıza en iyi şekilde hizmet sunacağımızdan kuşku yoktur.

Kuşkusuz her düzenleme gibi yapılmış olan bu Avukatlık Yasası tasarısında da kimi eksiklikler vardır. Öteden beri düşündüğümüz, savaşımını verdiğimiz bazı kurallar Hükümet ve bürokratlar tarafından benimsenmemiştir. Söz gelişi 12. maddedeki istisnalar hükmü geniş tutulmuş, hâkimlikten ayrılıp avukathğa katılanlarla ilgili 14. maddeyle ilgili Birlik görüşü kabul ettirilememiştir. Baroların ve TBB genel kurullarının ikiyılda bir yapılmasıyla ilgili hüküm bizim önerimiz gibi her yıl yapılması şeklinde kabul ettirilememiştir. Bunun yanı sıra benden önce konuşan arkadaşlarımızın da değindiği, zorunlu savunmanın zorunlu vekillik kurumları ve Avukatlık Kanununun 35. maddesinde yer alan yalnız avukatların yapabileceği işlerle ilgili Birlik görüşleri kabul edilmemiştir. Bir de öteden beri, kamu avukatlarının çalışma düzenleri ve meslekle, meslek kuruluşlarıyla olan ilişkilerindeki bozukluk düzeltilememiştir. Gerçi bu biraz da Anayasanın 135. maddesinde yapılacak bir değişiklikle ilgilidir. 1982 Anayasası, yeniden 1136 asyılı Yasayla getirilen eşitliği bozmuş ve kamu kurumlarında çalışan avukatların barolara üye olma zorunluluğunu kaldırmak suretiyle eşit şartlar altında meslek yürüten arkadaşlarımız arasında bir ayırım yapmıştır. Bunun da en kısa zamanda giderilmesi gerektiğini düşünüyoruz, düşünmeliyiz ve önümüzdeki dönemde bunun da savaşımının verileceğine inanıyorum. Tabii bu bir anayasa değişikliğini gündeme getirmektedir.

Anayasa değişikliği konusunda hem Sayın Başkanın, hem Yönetim Kurulunun raporunda çok geniş bir yer ayrılmış. Gerçek-

ten, 1982 Anayasası daha hazırlık aşamasındayken, TBB, bu Anayasanın bu biçimiyle çoğulcu demokrasinin, katılımcı demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla işletilmesinin sağlayamayacağı yolunda görüş belirtmiş ve ne yazık ki -keşke haklı çıkmayıydık- en kısa zamanda TBB'nin bu konudaki görüşlerinin haklılığı ortaya çıkmıştır. Tabii burada sevindirici ya da doyurucu bir nokta da bugün hemen tüm siyasi partilerin 1982 Anayasası konusundaki görüşleri TBB'nin görüşleriyle çakışmaktadır, üstüste gelmektedir. Bu nedenle, Anayasa değişikliğinin kapsamı ve gerekliliği konusunda ülkeyi siyasal açıdan yöneten kuruluşlarla TBB arasında ciddi bir görüş ayrılığı yoktur. Tabii görüş ayrılıkları, hangi kurumların, hangi kurallarn ne ölçüde ve nasıl değiştirileceği konusundadır. Bunun da önümüzdeki dönemde ve TBB'nin yeni yönetiminin bugünkü yönetim gibi takipçisi, izleyicisi olacağına inanıyorum.

Anayasayla ilgili görüşlerimiz önümüzdeki dönemde de TBB için bir savaşım konusu olacaktır.

Yine önümüzdeki dönem için TBB yönetiminin izlemesi gereken konular özellikle genç meslektaşlarımızı sıkıntıya sokan vergi uygulaması, hayat standardı konusu var; sosyal güvenlik; TBB'nin veya mesleğimizin önündeki sorunlarından biri olmaya başlamıştır. Çünkü, 1136 sayılı Yasayla getirilen topluluk sigortası, zaman içerisinde ve hızlı enflasyon karşısında bir sosyal güvence olma niteliğini yitirmiştir. Gerçi bu yalnız avukatların ve topluluk sigortasıyla SSK'dan yardım alanların sorunu değildir, SSK ve Bağ-Kur'a bağlı tüm çalışanların temel sorunlarından birisidir; ama biz kendi meslek topluluğumuz açısından bu konuya daha aktif, daha etkili çözümler aramak durumundayız.

Yine önümüzde bir sorun daha var, o da Hükümetin, hukuk reformu adı altında geliştirdiği birtakım çalışmalar. Bunlardan biri de Hukuk Yargılama Usulü Yasasıyla ilgilidir. Ceza Yargılama Usul Yasasındaki değişiklikten sonra Hukuk Yargılama Usul Yasasındaki değişiklikle Türkiye'de mahkemelerin kuruluşundan başlamak üzere tüm usul kararlarının değiştirilmesine hazırlık yapılmaktadır. Bu büyük önemli gereksinimdir, bunun yapılması gerekmektedir. Yalnız burada bazı yanlış düşünceler

olduğu görüşündeyim. Bir tanesi üst mahkemelerinin kurulması. Bir kısım hukukçular, bunu bir çözüm gibi önermektedirler; oysa, bizim önümüzdeki sorun yargının hızlandırılmasıdır. Çünkü, halkımızın ve mesleğimizin bugünkü yargının işleyişinden şikâyeti adli yanlıgıların çokluğundan çok, adaletin yavaş işlemesidir. Biz bunu öteden beri "yavaş işleyen adalet adaletsizliktir" diye ifade ediyorduk. Üst mahkemeler, yargının işleyişini büsbütün yavaşlatacak bir önlemdir. Bu itibarla, bunun elverişli bir yöntem, yordam ya da araç olup olmadığını çok iyi tartışmak ve düşünmek gerekir diye düşünüyorum.

Değerli meslektaşlarım, geçen dönemde başarılı hizmet vermiş olan TBB Yönetim Kuruluna tekrar teşekkürlerimi sunar-ken, önümüzdeki dönem için seçilecek arkadaşlara başarılar, tüm savunma mesleği mensuplarına iyi günler, sağlıklı ve mutlu yarınlar dilerim.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Sav.

Sayın Ünsal Tüzün (İstanbul) buyurunuz.

AV. ÜNSAL TÜZÜN (İstanbul) – Sayın Divan, saygıdeğer delegeler; bu Genel Kurul, öğleden sonraki çalışmalarıyla da adeta bir Avukatlık Kanunu tasarısı tartışması formuna dönüşecek. Sanıyorum ki, temel hedef de bu. Ancak, ben, birleşen 14. maddenin de içine aldığı için bir somut olaydan bahsedeceğim; çünkü bunu, ne bugünkü Avukatlık Kanununun metinleri, ne de en ideal şekilde yapılırsa yapılısın, değişebilecek olan Avukatlık Kanunu çözmez. Çünkü yasalar bunları çözmezler.

1991 yılında Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesinde bir dava savunması sırasında Ankaralı ve İstanbullu 7 tane meslektaş iki davanın birleştirilmesinin engellenmesi yahut birleştirilmesine muhakeme hukuku bakımından gerek olmadığı yolunda 5 sayfalık verdikleri dilekçede iddia makamının birleştirilmesi istemine rağmen dilekçeleri kabul edilerek davaların birleştirilmemesine karar verilir; ancak, mahkemeye verdikleri 5 sayfalık dilekçede

iddia makamına yönelik suç unsuru bulunduğu iddiasıyla kendi haklarında suç duyurusunda bulunulur ve arkadaşlarımız hakkında Ankara Yedinci Ağır Ceza Mahkemesinde dava açılır. Bu yargılama safhasında meslektaşlarımızın avukatlığını İstanbul Barosu Başkanı Sayın Kazan yürütür ve Sayın Kazan'ın dilekçesinde de aynen yazdığı gibi "Ben de bu lafları söylüyorum, varsa ben de bu suçu işliyorum" der. Yapılan yargılama aşamasında bilirkişiye dosya gider, suç unsuru bulunmaz, mahkeme beraat kararı verir. İddia makamı temyiz eder. Yargıtay Dördüncü Ceza Dairesine Yargıtay Savcılığından giden dosya onama istemli olmasına rağmen Dördüncü Ceza Dairesi esas yönden bozarak" savunman avukatlarının cezalandırılması gerekir" der ve geçen ay Ankara Yedinci Ağır Ceza Mahkemesi, bozmaya uyar. Önümüzdeki ay pek muhtemelen zorunlu savunman, meslek haysiyeti, ekonomik hak ve temel hedefler, bağımsız baro kelimeleri bir yana, özgür ve bağımsız avukatlık yapılamadığı için pek muhtemelen arkadaşlarımız gelecek ay mahkûm olacaklardır. Bunlar kendi fillerinden değil, savunman olarak görev yaptıkları sırada savundukları sanıkların hukukunu korudukları için mahkûm olacaklardır. İşte ne yasalarda yapılacak değişiklik, ne de varolan yasal düzenleme bu özgür bağımsız savunmayı getirmiyor. Denebilir ki, herkes dilekçede istediğini yazabilir mi? Elbet onun da kuralları vardır, ama her nedense kendilerini, genel kurulları olmadığı için savunmakla yükümlü gördüğümüz, haklarımızı bile bizim koruduğumuz, yani savcılar kongresi, yargıçlar kongresi olmadığı için TBB Genel Kurulunda bağımsız yargıçlık, siyasi iktidara bağlı olmayan iddia makamları, ekonomik hakları ve özgürlükleri diye savunduğumuz arkadaşlarımızla ara sıra çelişkiye düşeriz. Eğer bu örnek gerçekleşirse bundan sonra sanmıyorum ki hiçbir avukat dilekçesinde hukukun kurallarını zorlayarak özgür, adil, müvekkillerini savunabilsin. O karar, Türkiye Cumhuriyeti hudutları içinde avukatlık yapan herkes için yeni bir facia doğurabilir. O nedenledir ki, ben TBB Genel Kurulunu bu konuda duyarlı olmaya çağırıyorum. Bugüne kadar Ankara Barosu ve İstanbul Barosu arkadaşlarımızla ayrıca ilgilendiler, temsilciler tayin ettiler ve TBB'ne de bu konu yakın zamanda duyuruldu, ama genel kurulun çok öncesindeydi, sanıyorum ki bu duyarlılık zaten TBB tarafından da gösterilecektir. TBB'nin siz delegeleri

bu konuda bu genel kurulunuzda sonucunda neye karar verirseniz verin bu konuda lütfen duyarlı olalım. Samiyorum ki savunma, adaletin temeliydi, galiba ben savunma için adalet istemeye çıktım.

Teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Tüzün.

Sayın delegeler, Genel Kurulumuza bir hayli telgraf gelmiştir; ancak hepsini okumamıza zaman kâfi gelmeyecektir; bir bölümünü şimdi okuyacağız.

"Sayın Av. Önder Sav
TBB Başkanı

TBB'nin 22. Genel Kurul çalışmalarına vaki davetinize teşekkür ederim.

Hürriyetçi demokratik rejimlerin bir dünya düzeni olarak benimsediği günümüzde kişilerin hak ve menfaatlerinin korunması büyük bir öneme sahiptir. Bu cümleden olmak üzere, savunma hakkı, adaletin tecellisinde vazgeçilmez asli bir unsurdur. TBB, savunmayı sağlayan ve hakkın yerine getirilmesinde büyük katkısı olan ve yargının ayrılmaz bir parçasını oluşturan avukatlarımızın kamu kurumu niteliğindeki en yüksek kuruluşudur. Hukuk devletinde böylesine önemli bir faaliyeti üstlenen değerli avukatlarımızın bu kuruluşun Genel Kuruluna başarı dileklerini sunuyorum.

Süleyman Demirel
Cumhurbaşkanı

(Alkışlar)

"Sayın Av. Önder Sav
TBB Başkanı

TBB 22. Genel Kurul toplantısına nazik ve içten davetiniz için teşekkürlerimi sunuyorum.

Davetinizde belirttiğiniz gibi, Türkiye ve TBMM'nin yoğun gündemi nedeniyle değerli ve sevgili meslektaşlarımla birlikte olamamanın üzüntüsü içindedim.

TBB, kuruluşundan bu yana sürdürdüğü değerli çalışmalarıyla ülkemizde hukukun üstünlüğü bilincinin yaygınlaşmasında ve demokrasinin kurallarının yerleşip, işlerlik kazanmasında etkin bir güç ve katkı sağlamaktadır.

Tarihi Kentimiz güzel Erzurum'da yapılmasından sonsuz mutluluk duyduğum 22. Genel Kurul çalışmalarında başarılar diler, sayın üyeleri ve değerli meslektaşlarımı içten sevgi ve saygılarımla selamlarım.

Hüsametdin Cindoruk
TBMM Başkanı

(Alkışlar)

"Sayın Av. Önder Sav
TBB Başkanı

Genel Kurulunuzun başarılı geçeceği inancımla, Genel Kurula katılan sayın üyelerinize en içten sevgilerimi sunarım.

Erdal İnönü
Başbakanvekili

(Alkışlar)

"TBB 22. Genel Kurul Başkanlığına

Değerli meslektaşlarım, kuruluşu evresinde çabalarımın geçmesiyle büyük mutluluk duyduğum, ülkemizde hukukun üstünlüğü ilkesinin benimsenmesinde yaptığı öncülükle demokratik aydınlığımızı artıran TBB'nin başarılı geçeceğine inandığım Genel Kuruluna çağırılmak bana kıvanç vermiştir.

Bu nedenle, Sayın Birlik Başkanı ile Erzurum Barosu Başkanına özellikle teşekkür ediyorum. Görevsel nedenlerle aramızda bulunamayacağım için üzüntümü belirtir, hoşgörmenizi isterim.

"Sav-savunma ve karar" üçlüsünden oluşan Türk yargısının

onurlu ögesi niteliğiyle sorumluluklarını özenle yerine getiren avukatlarımızı ve kuruluşlarını gönülden destekliyor, hukuksal sorunlarımızın çözümünde özverili çabaları, gerçekçi önerileri ve yurtseverlik ürünü olan çalışmalarıyla yarınlığımızın sağlıklı güvencelerini oluşturduklarını yineliyorum.

Hukuksal aykırılıkların sakınca ve çelişkilerin giderilmesi, hukukçuların içtenlikli ortak çabalarıyla olanaklıdır. Güvencelerin sözde ve kâğıt üzerinde kalmayıp yaşama geçmesinin yolu da hukukçuların bilinçli davranışlarına bağlıdır. Türk devrimi, Atatürk ilkeleri, özellikle tüm hak ve özgürlüklerin güvencesi ve siyasal birliğimizin de kaynağı olan laiklik ilkesi konusunda gösterilecek özen ve duyarlılık hepimizi göndirecektir.

Genel Kurulun, yargı bağımsızlığı yönünde güçverecek önerileri, meslek için yararlı kararları herkesi sevindirecektir.

Tüm Genel Kurul üyelerini, delegeleri, yöneticileri, konukları ve izleyicileri içtenlikle selamlar, görevi başarıyla tamamlayanları ve yeni seçilecekleri yürekten kutlar, iyi duygu ve dilekleri mi yinelerim.

Sevgi ve saygıyla.

Yekta Güngör Özden
Anayasa Mahkemesi Bşk.

(Alkışlar)

"TBB Başkanlığı

Davetinizi aldım. Başta zati âliniz olmak üzere bütün delege arkadaşlarımı kutlarım. Hukukun üstünlüğünü Türk hukukuna benimsetmekte en etkili hukuksal savaşı Birliğimiz vermiş, kavramın Anayasada yer almasını başarmıştır.

Siyaset adamları, demeçlerinde sık sık hukukun üstünlüğünden söz etmektedirler. Çabalarımız sonucu savunma mesleği, yargı kuruluşu içinde yer almış, bağımsızlık tasarısı TBMM'ye gelebilmiştir.

Türkiye'de hâkimler olduğu gibi avukatlar da vardır. Hâkim,

savcı, avukat ilişkisi sağlam temellere dayanmaktadır. Bütün bunlar TBB'nin eseri olmuştur.

Bu vesileyle, çok değerli başarılarınızın devamını diler, hepinizi en içten duygularla kutlar, gözlerinizden sevgiyle öperim.

Faruk Erem

(Alkışlar)

Sayın delegeler, biz de Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın TBMM Başkanına, Sayın Başbakanvekiline, Sayın Anayasa Mahkemesi Başkanına, Sayın Faruk Erem'e ve diğer telgraf gönderenlere teşekkür ediyoruz.

Sayın delegeler, saat 13.30'da toplanmak üzere toplantımıza yemek arası veriyoruz.

İKİNCİ OTURUM

BAŞKAN – Sayın delegeler, TBB 22. Genel Kurulunun İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Söz sırası Sayın Sadrettin Haşiloğlu'nda; buyurunuz.

AV. SADRETTİN HAŞİLOĞLU (Erzurum) – Sayın Divan, sayın konuklar, değerli meslektaşlarım; sözlerime başlamadan önce, dün ayrı ayrı trafik kazalarında vefat eden Balıkesir Barosundan bir meslektaşımız ile Ağrı Barosundan bir meslektaşımızın vefatı sebebiyle baro başkanlarına, ailelerine başsağlığı diliyorum.

Daha önceki kurulda TBB'nin takdir ve teveccühüyle başkan ve yönetime seçilmiş bulunan sayın meslektaşlarımızın faaliyetlerinden ötürü başta TBB Sayın Başkanı Önder Sav ile Yönetim Kurulu üyelerini ve emeği geçen tüm arkadaşlarımı candan kutlarım. Bugün iki mutlu olayı birden yaşıyoruz; biri, Türk yargı sistemi üçgeninin bir köşesini oluşturan TBB Olağan Genel Kurul toplantısının olması; öteki ise bu toplantının, Doğu Anadolu'yu temsilen Erzurum'da yapılması nedeniyle bizleri onurlandıran sayın meslektaşlarımızı bir arada görmemizdir.

Muhterem arkadaşlar, konuşmamı, ülkenin ekonomik sorunlarının yöremize yansıyan yönleriyle mevcut yasalarımız yönünden yöremizde yöremizin sorunları olarak iki genel başlık altında toplamak istiyorum. Konuya öncelikle Anayasa açısından değinirsek, Anayasanın 2. maddesinde belirtilen sosyal hukuk devleti, kişiyi ekonomik hayatta yalnız bırakmayan, kişinin huzur ve refahını gerçekleştirmek, güvence altına almak, sosyal adaleti sağlamak için ekonomik hayata müdahale eden, herkes için insanlık onuruna yaraşır bir yaşam düzeni sağlamayı hedeflerken,

vergi adaletsizliğinin hüküm sürdüğü, işsizliğin had safhaya çıktığı doğuyu kendi kaderine bırakan, yani kişiyi mutlu kılmaktan öteye hayat mücadelesinde yalnız başına bırakan sosyal devlet olma anlayışından uzaklaştıran bir devlet haline gelmiştir.

Oysa, ekonomik düzenin bu temel amaç ve görevlere hizmet edecek doğrultuları izlemesi anayasal bir zorunluluktur.

Yine Anayasanın 166. maddesi, planlı ekonomiye anayasal bir ilke kimliğini tanımasına rağmen, bugün devletimizi yönetenler sağlıklı bir ekonomik yapıya, sosyal ve kültürel katkılarından uzaklaşarak birtakım siyasi mülahazalarla doğunun kalkınmasında en önemli katkı olan tarım ve hayvancılığın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu bir biçimde gelişmesini sağlamamanın aksine köylü vatandaşlarımızın şehirlere akımını kolaylaştıracak işsizliği had safhaya ulaştırmıştır.

Diğer taraftan, özendirici olarak tarım ve hayvancılıkta sağladığı teşvik tedbirlerinden bugüne kadar yöremizde ne özel kombinalarımız, ne de tarım ve hayvancılığımıza katkıları bulunan çiftçimiz yararlanabilmiştir. Çıkarılan söz konusu teşvik tedbirleri, birtakım kurallar sebebiyle göstermelik olmaktan öteye gidememiştir.

Bir başka husus da adliyelerimizle, adli personelimizin durumudur. Her sene adli yıl açılışında siyasilerimiz, adli ve idari yargıda çalışan hakim ve savcılarımızın almakta oldukları ücretin azlığından, günün koşullarına göre artırılması gerektiğinden bahsederler. Söylenenler ne yazık ki oyalamaktan ileri gidemez.

Genç, dinamik, idealist bir hâkim bana şöyle yakındı. "Hocam eşim çalışmıyor, yeni evliyim, mobilya takımı alacaktım, peşinatım yoktu, A bankasına müracaat ettim, borç para aldım. Vadesi geldi ödeyemedim. Bu kez B bankasından borç para aldım, A bankasına olan borcumu ödedim. Şimdi kış çabucak bitse de keşifler başlarsa keşif paralarıyla bu borcu ödeyebilsem" diyor. Yine bir başka hâkim şöyle yakınıyor: "Ben eskiden öğretmen olan eşimden daha fazla maaş alıyordum; ancak bugün eşimin aldığı maaş benim maaşımı katlamış bulunmaktadır. Eşime evde sözüm bile geçmiyor" diyor.

Adliyelerdeki kitaplıkların yeterli olmaması, değişen mevzuatı takip edememe, hâkimleri kendi imkânlarıyla bu sorunu çözmeye yoluna itmiştir, ki bunun getirdiği külfet ve imkânsızlıklar hâkim ve savcılar için problem olmuştur. Aynı problemler savcılara, otopsi ve keşiflerde bir araç tahsis edilmemiş olması nedeniyle de karşılaşılmaktadır.

Hâkim ve savcılar ile adli personelin ayrı ayrı sınıflarda olmasına rağmen yine tasarının Meclise birlikte sevk edilmesi sebebiyle kanunu çıkmaza sokmuştur.

Bir başka husus Avukatlık Yasasındaki eksiklik ve sakatlıklardır. Faaliyet raporunda Avukatlık Yasasıyla ilgili tasarının 15.3.1992 tarihinde Bakanlar Kuruluna sevk edilmiş olduğu halde, bu güne kadar Meclis gündemine alınmadığı, söz konusu tasarının görüşülmediği belirtilmektedir. Bu çok üzücüdür. Avukatlık Yasa tasarısının Meclise getirilip görüşülürken, ben bu tasarının bazı maddelerine değinmek istiyorum. Avukatlık Yasasının 12. maddesinde, avukatlıkla birleşen işleri sayarken, hukuk alanında profesör, doçent, yardımcı doçent, araştırma görevlisi ve öğretmenlerin avukatlık yapabileceklerini önermiştir. Ancak, ne hikmetse öğretim görevlilerini, okutmanlarını ve uzmanları bu maddenin içerisinde saymamıştır. Oysa ki bu meslekte olanlar da üniversite ve yüksekokullarda diğer saydığım kariyere mensup olan kişilerle aynı görevi ifa etmektedirler. Sadece unvanlarında değişiklik vardır. Bir başka deyişle, öğretim görevlileri, uzmanlar ve okutmanlar, araştırma görevlilerinden ve de öğretmenlerden bir kademe daha üstün olmalarına rağmen tasarıda bunun yer almaması da üzücüdür. Kaldı ki, 2547 sayılı Üniversiteler Kanununun zaten birtakım kısıtlamaları vardır. Söz konusu yasa hükmünde, 2547 sayılı Yasaya göre kısmi statüde çalışma olanağı bulunan öğretim elemanlarının avukatlık yapabileceği şeklinde bir düzenleme getirilmiş olsaydı, bu saydığım aksaklıklar giderilmiş olabilirdi.

Yine Doğu Anadolu da görev yapan meslektaşlarımızın vergilendirilmeleri hususu da yeni birtakım düzenlemeler getirilerek, vergi indirimi sağlanarak, bu adaletsizliğin önüne geçilmelidir. Bugün bir avukatın ödeyeceği asgari vergi miktarı kazancının

çok üzerindedir. Bu sebeple, vergilendirmenin adil ölçülerle belirlenmesi icap eder.

Yöremizde stajyer avukatların durumu ise gerçekten dikkate değerdir. Çoğu Erzurum'un kazalarında ikâmet eden stajyerler, her gün yol sorunuyla karşı karşıya gelmektedirler. Ayda 1 milyon civarında vasıta parası ödemektedirler; bu stajyer arkadaşlarımızın öncelikle mali sorunlarının halledilmesi icap eder.

Bugün Çıraklık Yasası uyarınca çırakların ücret almaları, sosyal güvenlikleri nasıl sağlanıyorsa, bu genç meslektaşlarımıza da bir teminat verilmesi icap eder.

Kamu avukatlarının durumu da bir başka üzerinde durulması gereken hususlardır. Bu meslektaşlarımız için öncelikle ücreti vekalet yönünden tavan sınırlanmasının kaldırılması gerekir. Mesleki zorunluluklar göz önüne alınarak, kendilerinin, hazine avukatlarında olduğu gibi makam tahsisli lojmanlardan faydalanmaları, keşiflerde, bağlı bulunan kurumca keşif ücreti ödenmelidir. Bir başka husus da, baro aidatı bağlı bulunduğu kurumca karşılanmak üzere kamu avukatlarımızın, eskiden olduğu gibi, bugün de barolarımıza kayıt zorunluğu getirilmelidir.

Diğer bir konu da idari yargıdaki aksaklıklardır. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 20. maddesinde getirilen kısıtlama şöyle: "Getirtilen veya idarece gönderilen gizli belge ve dosyalar, taraf veya vekillerine incelettirilemez." Bu sınırlama, yasanın gerçekte 3. maddesine aykırı olduğu gibi, savunmayı engelleyici, hatta ortadan kaldırıncı niteliktedir. Şöyle ki; gizliliğin ölçüsünü idare takdir etmekte, bazen gerçekte gizli evrak dahi sayılmayan evrakların üzerine gizli şerhi konularak davalı veya davacının kendisi hakkındaki isnadı öğrenmesine engel olunmaktadır. Kişi, aleyhine bir belgeyi bilmeden aksini nasıl ispat yönüne gidebilir veya neyi ispat edecektir. Gizli belge idari yargı yerinde incelendiğine göre, taraflarca da incelenmelidir. İdare, bu hakkını çoğu kez kötüye kullanmaktadır.

Hepinizin bildiği gibi, Memurin Muhakemat Kanunundaki hükümlere göre 1609 sayılı Yasa dışında görevleri nedeniyle suç işleyen memurlar hakkında C. Savcısı dava açmamaktadır.

Dosyayı lüzumu muhakeme için vilayet veya kaymakamlık makamına göndermektedir. İşte vilayet veya kaymakamlık makamının kurulu komisyonu, hazırlamış olduğu fezlekeyle dava açmaktadır. Bu fezlekeyle açılan davaya savcı sonradan girmektedir. İşte bunun aksaklıkları da bundan ileri gelmektedir.

Yöremizde meydana gelen bir olayı arz etmek istiyorum. Bir savcı arkadaşımız şöyle yakınıyor: "Artık ben köy muhtarlarının işlemiş olduğu suçlardan dolayı dava açamıyorum, hep men'i muhakeme kararı geliyor." Bir öğretmen, hudutlarını aşmak suretiyle bir öğrencisinin kulağını patlatmıştır, kulağı patlayan kişi savcılığa müracaat etmiş, ancak savcı dosyayı vilayet makamına göndermiş, vilayet makamının verdiği karar men'i muhakeme kararı. Savcı yakınıyor, öğrenci velisi kanuna aykırı, diyor ki; "Ben böyle bir kanun görmedim, benim çocuğumun kulağı patlamış, halen dava açılmıyor. "Danıştay nezdinde itiraz etmiş, bir yıldır durumu bekliyor.

Değerli meslektaşlarım, yukarıda bölgemizde karşı karşıya bulunduğumuz bazı sorunları kısaca nakletmeye çalıştım. Sözlerimi şöyle bitirmek istiyorum:

Devletimizin doguya gerekli özeni göstermesini, dogunun, memurun sürgün yeri olmaktan çıkarılmasını, kanunlarımızda yer alan herkesin yasa önünde eşit haklara eşit olduğu hükmünün gerçekte uygulanırlığının sağlanmasını hep birlikté kardeşçe, dostça, bir arada yaşamamızı temenni eder, beni sabırla dinlediğiniz için hepinizi en derin saygılarımla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Haşiloğlu.

Sayın İskender Özturanlı, buyurunuz.

AV. İSKENDER ÖZTURANLI (İzmir) – Saygıdeğer başkanlarım, sevgili arkadaşlarım; açılış konuşmasıyla değerli Başkanım Önder Sav bizi heyecanlara sürükledi, teşekkür ediyoruz kendisine. Herhalde heyecana gereksinimimiz varmış diye düşünüyorum. Öncelikle ikinci teşekkürüm şu olacaktır; iki yıldan beri bize böylesi güzel bir rapor sunuyorlar, eski büyük hacimli rapordan daha güzel bir kitapçık. Ama gönül arzu ederdi ki, bu rapo-

run içeriği de dışı gibi doyurucu olsun. Ben böyle bir doyuruculuk görmedim, özür dileyerek konuşuyorum. Rapor diye ortaya gelen şey, bazı yazışmalar ve başvurular, basın bülteni; bunlar ortaya konulmuş ve rapor ortaya çıkmış. Efendim ben öteden beri bu kürsüde bir iki konuyu hep irdelerim, arkadaşlarım daha başka konular getirirler, çok önemli konular, ben bunlardan birine temas etmek suretiyle sözlerime son vereceğim.

Raporda deniyor ki, "Siyasal hesaplarla laikliğin zedelenmesine göz yumuldu" ve laiklikten ödün verilemeyeceği belirtiliyor bu arada. Bu yargı gerçekten çok doğrudur, laiklikten ödün verilemez ve verilmemelidir de. Laiklikten ödün vermek demek, çağdaşlıktan ödün vermek demektir, uygarlıktan ödün vermek demektir. Ne var ki, önemli olan laiklikten ödün verilemeyeceğini söylemek değil, onu gereği gibi savunmak ve gereği gibi korumaktır. Böyle bir çalışma ben raporda göremedim ve bugüne kadar da iki yıldan beri izlemedim.

Gene raporda belirtildiğine göre, koalisyon hükümeti protokolünde hukuk reformundan ve demokratikleşmeden söz etmiş. Başta Anayasa olmak üzere 12 Eylül kalıntısı yasaları değiştireceği vaadinde bulunmuştur; ama bunları yapamamış, tüm iyi niyetine karşın toplumda düş kırıklığı yaratmış. Rapor aynen böyle. Gerçekten 1,5 yılı aşan koalisyon iktidarı, hukuk devleti ve demokratikleşme yolunda Ceza Muhakemeleri Usulü Yasasından başka olumlu bir adım atamamıştır. Bu yasa bile türlü güçlüklerle eşitlikten yoksun biçimde eksik ve güdük olarak çıkarılmıştır. Bunun nedeni, laikliğe önem verilmemesidir; çünkü bugüne değin, dünyanın hiçbir yerinde laiklik olmadan demokrasinin gerçekleştiği görülmemiştir. Ayrıca, toplumumuz için laikliğin başka bir değeri de vardır. Laiklik, Atatürk devriminin ve Türkiye Cumhuriyetinin temel taşıdır. Tüm cumhuriyet kurum ve kuruluşlarının odak noktası laikliktir. Bu nedenle, laikliğin korunması Türkiye Cumhuriyetinin korunması demektir. Bu nedenle, raporda, haklı olarak laiklik teokratik devletten demokratik hukuk devletine geçişin bir simgesidir. Çok doğru bir değerlendirmedir bu. Bir ülkede devlet laik değilse, hukuk laik değilse, toplum laik değilse, orada demokrasinin özümsemesi, hukuk devletinin yaratılması ve yaşatılması olanaksızdır. Gerçeği konuşmaktan korkmayalım.

Bugün Türkiye'de devletin laik olduğunu, hukukun laik yö-
rüngede yürüdüğünü söyleyemeyiz. Toplumun laik olduğunu id-
dia edemeyiz. Burada Türk hukukcusunun, Türkiye barolarının,
TBB'nin sorumluluğu yok mudur?

Üzülerek söyleyeyim ki, TBB, yurdumuzdaki antidemokratik
davranışlar ve uygulamalar karşısında yıllar yılı -iki yıldan beri
değil- seyirci kalmış, üzüntülerini dile getirmekten başka büyük
bir şey yapmamıştır. Laik devleti ve laik hukuku korunmada ve
savunmada gereken duyarlılığı gösterememiştir. Gönül isterdi
ki, TBB, Anayasa hakkında üç beş sayfalık görüş bildireceğine,
bir Anayasa tasarısı hazırlasın ve bizim tasarımız bu diye orta-
ya çıksın. Gönül isterdi ki, yalnız bir Avukatlık Yasa tasarısı de-
ğil, daha başka konularda tasarılar da hazırlayabilsin. Şeriat
devleti özlemcilerini etkisiz hale getirecek düşünceler ve eylem-
ler ortaya koysun. Laik devletin, laik hukukun ve laik toplumun
gerçekleşmesini önleyen kişi ve kuruluşlara karşı etkili bir sava-
şım versin. Rapordaki tavrı şöyledir: Şeriat devleti özlemcileri,
yurt dışından koro halinde "Kemalistler, geliyoruz, bekleyin bizi"
diye sesleniyorlar. Buradan derhal cevaplayalım: "geliniz, Kema-
listler bekliyor sizi, geleceğiniz varsa göreceğiniz var." Bugün,
Sevgili Başkanım bu tümceyi tekrar etti, alkışladık; ama böylesi-
ne, ben, çocuksu kelimesini kullanacağım, bir şekilde değil de
daha başka şekilde çıkmayı ben arzu ederdim, ama heyecanlan-
dık ve alkışladık.

Arkadaşlarım, unutmayalım ki, bugün ülkemizde 900'ün üs-
tünde İmam hatip ortaokulu ve lisesi vardır. İzinli ve izinsiz
Kur'an kurslarının sayısı Millî Eğitim okullarının sayısından
fazladır. 18 aylık koalisyon iktidarı döneminde açılan İmam ha-
tip ortaokul ve liselerinin sayısı 8 yıllık ANAP döneminde açıl-
anlara eşittir. Bunun üzerinde durmak, düşünmek ve ona göre
bir tavrı ortaya koymak zorunda olduğumuz günlerde yaşadığı-
mızı düşünüyorum. Bu uygulamalarla Atatürk devriminin temel
taşı olan öğretim birliği yasası delik deşik edilmiş, laiklik ilkesi
örselenmiş ve yıpratılmıştır. Tanzimat döneminin mektep med-
rese ikiliği yaratılmıştır. Biliyorsunuz 1973 yılında imam hatip
okulları liseye dönüştürüldü ve 1983 yılında da bu liselerden çı-
kanlara üniversitelerin bütün dallarına girme olanağı tanındı.

Bunların eskiye ilişkin olduğunu söylemelisiniz, bundan ötürü şimdiki yönetim kurulunu eleştirecek değilim; ama söylemek istediğim, yıllardan beri bu konular üzerinde durduğumu belirtmek içindir.

Birkaç ay önce koalisyon hükümetinin Millî Eğitim Bakanı, Millî Eğitim Komisyonundan bir yasa tasarısı geçirip Başbakanlığa sunmuştur. Bu tasarıya göre Kur'an kursları ortaokul düzeyine getirilmekte, bu kursları bitirenlere lise ve üniversite kapıları açılmaktadır. Laik devlet ve laik hukuku temelinden sarsacak olan bu tasarı karşısında Türkiye Barolar Birliğinden hiçbir ses çıkmamış, hiçbir tepki gelmemiştir. Raporun bir yerinde Kur'an kurslarından söz edilmiştir, ama her ile bir üniversite açılmasına karşı çıkılırken "her mahallede bir Kur'an kursu açar gibi her ile bir üniversite açılmaz" denilmiştir. Bu yaklaşım doğru bir yaklaşımdır değil. Böyle bir yaklaşım, her mahallede bir Kur'an kursu açılmasını onaylamak anlamına gelebilir.

Efendim, 1980 rejimi, Atatürk'ün vasiyetnamesini iptal ederek, Atatürk'ün birer bilim yuvası olarak düşlediği, mal varlığını bağışladığı Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumunun araç, gereç, kitap, taşınır ve taşınmaz tüm mallarını ellerinden almış ve üyelerinin üyelik haklarını iptal etmiştir. Bunlardan ötürü Yönetim Kurulunu eleştirecek de değilim; ama 1991 Kasım ayında koalisyon hükümeti kurulmuştur. Protokolde, kapatılan siyasal partilerin açılacağı, haksızlığa uğrayan kuruluşlara haklarının iade edileceği yazılıdır. Partiler açılmış, mal varlıkları kendilerine geri verilmiştir; ama bu arada Atatürk kurumları unutulmuştur. Hukuk devletini, hukukun üstünlüğünü yıllardan beri savunan TBB, Atatürk'e yapılan bu büyük haksızlığın önlenmesi için hiçbir girişimde bulunmamıştır.

Koalisyon Hükümetinin Başbakanı, yeğenleriyle anlaşamadığını söyleyerek dil devrimini eleştirmeye kalkışmıştır. "Dil, siyasetin emrinde değil, siyaset dilin emrindedir" demiş olmasına karşın, Birlik yönetiminden bir tepki almamıştır.

Başbakan Yardımcısı, Atatürk kurumlarının açılabilmesi için Anayasamızın 134.maddesinin değiştirilmesi gereğinden söz etmiş, TBB bunu yanlış olduğunu gündeme getirememiştir. Atatürk ku-

rumlarının Anayasanın 134. maddesiyle değil, daha çok 2876 sayılı Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kuruluş Yasasıyla ortadan kaldırıldığını söyleyememiştir. Böylesine bir haksızlık karşısında Atatürk kurumları gereği gibi savunulamamıştır. Ne yapılmıştır; 26.9.1991 tarihinde Saygıdeğer Başkanım, Dil Bayramının 59.yılı nedeniyle yaptığı bir toplantıda 2876 Sayılı Yasanın çağdaş demokratik hukuk devletini çiğneyen ayıplı bir yasa olduğunu söylemekle yetinmiştir.

Biz yıllardan beri İzmir Barosu olarak Dördüncü Hukuk kurultayının yapılmasını arzu ediyoruz ve yıllardan beri yönetim de bu kurultayın yapılacağını söylüyor. Bu hukuk kurultayının yapılması artık bizim için şart olmuştur; çünkü biz bugün Türkiye'de bir anayasa konusunu işlemek, irdelemek durumundayız.

Hepinize saygılar sunuyorum (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Hüseyin Tayfun, buyurunuz.

AV. HÜSEYİN TAYFUN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sayın delegeler, sayın konuklar; hepinizi saygıyla selamlarım.

Genel Kurul dolayısıyla TBB Yönetimiyle delegelerine evsahipliği yapmakta olan Erzurum Barosu Başkanına ve Yönetimine de ayrıca teşekkür ederim.

Sayın Birlik Başkanımızın konuşmasında değindiği ve Yönetim Kurulu Çalışma Raporuna yansıyanlardan olumlu bulduğumuz yönleri sıralamakla sözüme başlamak istiyorum. Birlik Başkanının konuşmasında, 8. Cumhurbaşkanı Sayın Turgut Özal'ın, Elazığ Barosu Üyesi. Av. Metin Can'ın, Erzincan depreminde kaybedilen meslektaşlarımızın anılması, hukukumuzun, yargımızın, adaletimizin sorunlarının daha az olacağı, demokratik, laik, sosyal hukuk devletinin ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin daha genişletilip somutlaştırılacağı günlere ilişkin temennisi; olağanüstü hal ilanına kadar verilen diğer illerde temel hak ve özgürlüklerin hukuka aykırı bir şekilde ortadan kaldırılması, ya da sınırlandırılması önlenmelidir önerisi; ülke, toplum, demokratik, laik sosyal hukuk devletiyle hukuk ve yargıyla ilgili yanlış de-

gerlendirmeler ve saldırıların kimden gelirse gelsin hak ettiği yanıtı alacaktır şeklindeki tavır. Her türlü şövenliğe karşı olduğuna dair beyan ve Yönetim Kurulu raporunda geçen, meslektaşlara silah ruhsatı verilmesi hususundaki çaba, meslektaşlarımıza hususi damgalı paraport verilmesiyle ilgili girişim, hukuki koruma sigortasının reklam ve duyuruları üzerine yapılan yazışmalar; meslektaşlarımıza vaki sözlü ve fiili saldırılarla ilgili girişimler, Ankara Devlet Güvenlik Savcılığının İstanbul Barosu Başkanını suçlaması üzerine yapılan açıklamalar ve yazışmalar, Anayasa Mahkemesine yasal koşulları uygun olmayan bir üyenin atanması üzerine yapılan açıklama, cezaevlerinden kaçanlarla ilgili olarak Adalet Bakanı Sayın Seyfi Oktay'ın yerli yersiz eleştirilmesi üzerine yapılan açıklama ve benzeri hususları olumlu bulduğumuz görüş ve faaliyetlerdir.

Bütün bunlara rağmen, TBB yönetimleri 1980 Eylülünden bugüne kadar Türkiye'de hukuk devletinin kurumlaşması için kendilerinden bekleneni verememişlerdir. 12 Eylül hukukuyla, bas-kısıyla mücadele belki bir süre büyük cesaret ve risk gerektiriyordu, yöneticiler, o zaman bu riski göze alamama mazeretine sığınmış olmalı; ancak 1989'da, 1990, 1991, 1992 ve 1993'te de hukuk devletini, demokrasiyi savunmak, hukuk ihlallerine karşı çıkmak, işkencecileri açık seçik teşhir etmek, adam kaçıran devletin uzantısı gizli-açık odakların üzerine gitmekte mi yüksek cesaret istiyordu? Bugün bu mücadelede payı bulunan dernekler, kişiler, gazeteciler ve meslek kuruluşları vardır; ancak TBB yoktur. Bugün işkence görenlerin, öldürülenlerin yakınlarının aklına Türkiye Barolar Birliğine müracaat gelmiyor, çünkü Birliğin bu yönde gözle görülür bir pratiği yoktur. Aşağıda çarpıcı örneklerini verdiğim olaylar dolayısıyla son 4 yıl içinde New York Barosu mensupları başta olmak üzere ABD, Hollanda konsolosları, Avrupa Konseyi üyeleri ve diğer kuruluş ve kişilerin pekçoğu güneydoğuda incelemelerde bulundular, raporlar hazırladılar ama ABD'deki bir baronun ilgilendiği olaylar her nedense kendi ülkesinde de olsa Türkiye Barolar Birliğini ilgilendirmiyor olmalı. TBB'i de ilgilendirmesi gereken ve son iki yılda cereyan eden dikkat çekici hukuk ihlallerini sıralarsak;

1. 1991 yazında Diyarbakır'da bir parti il başkanı, devletin

gizli güçlerince işkenceye maruz bırakıldıktan sonra öldürüldü, bir köprü'nün altına atıldı, cenaze törenine 100 bini aşkın insan katıldı. Mezarlıktan dönen kitlelerin üzerine güvenlik güçlerince ateş açıldı. 40-50 kişi öldürüldü. Bunun üzerine yurt içinden ve dışından pek çok kişi ve kuruluş Diyarbakır'da incelemeler yaptı, bildiriler yayımlandı. Mesela İstanbul Barosu Sayın Başkanı dahi yöreye gelme sorumluluğunu hissetti, ama TBB'den ne bir ses, ne bir hareket.

Haziran 1991'de gözaltında bir sanık için zamanın Adalet Bakanıyla görüşen bir sayın baro başkanına Adalet Bakanı "Benden, çok zor bir şey yapmamı istiyorsunuz; Nusret Demiral beni dinlemiyor" demiştir. Devlet içinde devlet misali bir skandal için Türkiye Barolar Birliğinin bir eylem yapması, mesela bakanların maiyetine söz geçeremediği bir ülkede bir günlük duruşmalara girmiyoruz boykotu yapılamaz mıydı? Sözü ettiğimiz beyan, Uluslararası Af Örgütü'nün Mayıs 1992 raporunda da yer almıştır.

Nevruz Bayramı sırasında 21 Mart 1992'de Şırnak'ta 50'yi aşkın kişi devlet güvenlik güçlerince öldürüldü. Dünyada, olay, birinci haberdir. İnsan Hakları Derneği, Çağdaş Gazeteciler Derneği, TTB yöneticileri başta olmak üzere pek çok kuruluş ve kişi olay yerinde incelemeye, olayı yerinde anlamaya çalıştılar. Sayın yazar Azin Nesin de Şırnak'a gitmişti, ama TBB Başkanı ve yönetimi kös dinlemişti. Bu, büyük bir vurdumduymazlık örneği değil mi?

1992 sonbaharında yaşlı bir gazeteci Diyarbakır'da karanlık güçlerce aldatılarak şehrin kenar bir mahallesine götürüldü öldürüldü. Öldürme eylemini gerçekleştirenler, pervasızca olay yerine giden bir grup gazeteciye de kaçırdılar. Memleket çalkalandı. Türkiye Barolar Birliğinden ne bir ses, ne bir seda.

İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı Nisan 1993'te güneydoğu olaylarıyla ilgili olarak son bir yıl içinde 625 faili meçhul cinayetin işlendiğini, 400 köyün boşaltıldığını, sadece Diyarbakır'da 16 öğretmenin bu şekilde öldürüldüğü de rapor ediliyordu. TBB'nin ilgi alanına girmiyor olmalı ki, bu yönden ne doğrudan, ne de dolayısıyla bir tepite gerek görmüyordu. Ocak 1993'te bir

soru üzerine bir bakan "güneydoğuda basın kartı sahibi bir tek gazeteci öldürüldü, diğerleri basın kartı sahibi değildi" diyordu. Bir bakıma basın kartı sahibi olmayanların öldürülmesi önemli değildir demeye getiriliyordu. TBB'den buna da bir tepki yok. Diyarbakır'da bir yüzbaşı bir gence silah temin ediyor ve bir partinin il genel meclisi üyesini öldürmesini tembih ediyordu. Kiralık katil, bu durumu telefonda İçişleri Bakanına da anlatıyor, sonra deliller yok ediliyor. TBB'nin bir tepkisi yok.

Diyarbakır'ın birçok köyü gibi Dicle İlçesinin Kelekçi Köyü'nde Nisan 1993'te devlet güvenlik güçlerince boşaltılıyor, evler yıkılıyor, halk köyü terke zorlanıyor. Ecnebler durumu merak edip köyde incelemeler yapıyor, raporlar hazırlanıyor; TBB'den kınıldama yok. Bir yazar, Bosna-Hersek için şunu söylüyor; "Fakat, yerli halkın bulunduğu yerde yeşamaya devam hakkını kaldırmak, tarihte nadir görülen bir zulüm şeklidir. "Bosna-Hersek halkı için zulüm sayılan eylemi TBB, Dicle İlçesi Kelekçi Köyü halkı için acaba ne sayar.

Bu sene nisan ayı içinde Bismil'in Tepecik Köyünde korucuların zorlamasıyla köylerinden kovulanların durumlarını yerinde incelemek üzere içinde profesörlerin, milletvekillerinin bulunduğu bir aydınlar heyeti Bismil'e geliyor, heyet önce kaymakamla görüşüyor, sonra köye hareket ediyor. Yolda içi asker dolu cemseler onları sollayarak onlardan öce köye varıyor. Köye gelindiğinde askerlerin korumasındaki köy korucuları, heyettekilere silah sıkar, onları tartaklar ve döver; TBB'den tepki yok.

TBB Elazığ Barosu Üyesi Metin Can'ı karanlık odaklarca işkence edilmesi suretiyle öldürülmesini de Ankara'dan bir bildiri yayınlamak suretiyle ilgilenir. Bildiri, suya sabuna dokunmayan yuvarlak ifadeler içermektedir. Birlik, bir heyetiyle yöreye uğrama konuyu iyice araştırma, gerçekleri yetiri kadar öğrenme zahmetine katlanmaz. TBB Başkanı, sık sık Birliğin baskı grubu olduğundan söz eder. Bize göre Birlik, baskı grubu olmaktan çıkmıştır, Birliğin ağırlığı mazide kalmıştır. Birlik artık eyyamcıdır. Egemen çevreleri karşısına almaktan sakınmaktadır. Bunun için hukuk devleti zaten zedelenmiştir. kanun devletini de feda etmeye hazırdır.

Birlik Yönetimi, kendi döneminin hesabını veremezken, 1980 sonrasında 1982 nin de hesabını vermeye çalışmaktadır, orada da eksiklik vardır, fakat zaman kısıtlı olduğu için o konuya girmeyeceğim.

Birlik Başkanının, Anayasa Mahkemesini göklere çıkarır derecede övüşünü yadırgadığımızı belirtmek isterim. Bu Anayasa Mahkemesi ki, bir yıl içinde aynı konuda birbirine taban tabana zıt kararlar versin; bu kararlar eşitlik değil eşitsizlik, birleştirici değil bölücü nitelikte olsun, bu mahkemenin Terörle Mücadele Yasasının Geçici 4. maddesinin (b) bendiyle ilgil çelişkili kararı dünyada emsali görülmemiş ve görülmeyecek bir garabettir.

Sayın delegeler, bu iki karar şu anda elimdedir, fakat zamanın kısıtlı olması dolayısıyla size burada uzun uzun anlatmak istemiyorum. Aynı üyeler 1991'de verdiği bir kararda, Terörle Mücadele Yasasının 4. maddesinin (b) fıkrası 146. madde yönünden iptal kararı veriyor, aynı heyet bir sene aradan geçmeden Terörle Mücadele Yasasının aynı maddesinin aynı fıkrasını TCK.nun bir başka maddesi için 125. maddesi için iptaline gerek yok, itirazın reddine diye karar verebiliyor. Böyle iki tane sıkıyönetim mahkemelerinde subay üyeler vardı, hukuk fakültesi mezunu degillerdir, onlardan çok güzel karalar da çıkıyordu. Benim kanaatime göre bu tür subay üyeler olaydı bundan daha iyibir karar çıkabilirdi. Bu bakıma, TBB Başkanının, bizim adımıza böylesi bir mahkemeye övücü sözler söylemesini garipsediğimi söylemek isterim.

Birlik adına Anayasa değişikliğiyle ilgili görüş bildirildiği anlaşılmaktadır. Anayasa değişikliğiyle ilgili görüşbildirilirken, Anayasanın 118. maddesinin kapsam dışı tutulması bizce izahsız olmuştur. Bilindiği gibi Anayasanın 118. maddesi, Millî Güvenlik Kurulunun teşekkül tarzıyla ilgilidir, orada şu şu askerler, şu şu bakanlar olacak; zaten yarıya yakını Genelkurmay Başkanı, kuvvet konumatları, Jandarma Genel Komutanı. Orada şu şu konularda bu heyet diyor, Millî Güvenlik Kurulu. Hükümete tavsiyelerde bulunur. Diyor ki, toplumun huzur ve güveniyle ilgili kararlarını Millî Güvenlik Kurulu, Hükümete tavsiye eder ve aşağı yukarı Hükümet de onu benimsemek zorunda. Bize göre

bu konuda birlik Başkanının, Birlik Yönetiminin bir adım atmamış olması, demokratik toplumda seçimle gelenler yerine tayinle gelenlerin söz sahibi olmalarını kabul anlamına gelir ki, bu, bu kuruma yakışmaz. Uygar bir toplumun üyesi olmak heves ve iddiasıyla ta 1926'larda İsviçre gibi en ileri bir ülkenin Medeni Kanununu alan Türkiye'de, hâlâ Afganistan, Irak ve İran'ın yöntemleriyle meseleler çözülmeye çalışılıyor. Gayri medeni bu yöntemlerin zararı sadece güneydoğu bölgesi halkıyla sınırlı kalmıyor; "Türkiye'nin bütün halkları bundan etkileniyor, devletin itibarı sarsılıyor.

İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi Başkanı Ercan Kanar'ın gazetelere yansıyan beyanına göre, Birleşmiş Milletler Viyana Bürosu Sosyal Gelişme ve İnsani İlişkiler Merkezi bilhassa yargısız infazlar yönünden Türkiyeyi, İran, Irak ve Peru ile gruplandırıyor. Cumhurbaşkanı Sayın Turgut Özal'ın vefatından sonra dünyadaki 170 küsur devlet başkanından sadece iki tanesinin cenaze törenine katılması, devletin itibarının ya da itibarsızlığının göstergesidir kanaatindeyiz.

Öneri niteliğinde birkaç sözüm var. Türkiye'de ve bilhassa güneydoğuda işkencenin tamamen önlenmesi için valilerin seçimle gelmesi gerektiği ilkesini TBB benimsemeli ve bunun gerçekleşmesi için çaba göstermelidir. Birlik Yönetiminin görevlendireceği üyelerce yerinde ve zamanında incelemeler yapılarak ülkedeki ve bilhassa doğudaki hukuk ihlalleri belirlenmeli, durum kamuoyuna duyurulmalı, ilgili makam ve merciler nezdinde iyileştirmeler için teşebbüste bulunulmalıdır. Gerektiğinde büyük merkezlerde, mesela Diyarbakır'da diğer bir kısım kuruluşlarla birlikte hukuk ve demokrasi mitingleri düzenlenmelidir. Biz, böyle bir niyetle Birlik Başkanlığına aday olacak olana oyumuzu vereceğiz.

Bizi sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür eder, tekrar saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tayfun.

Sayın Şerafettin Gökalp ("Vazgeçtiler galiba Sayın Başkan)

Nurhan Hüryaşar Bey sonra, onu arz etmek istiyorum, iki kişi daha var..

ŞERAFETTİN GÖKALP (Bursa) – Sayın Divan, Sayın TBB Yönetim Kurulu Üyeleri, değerli delegeler ve çok değerli konuklar; TBB Yönetim Kurulu faaliyet raporunu içeren kitapçığı birkaç hafta önce elimize geçti ve dikkatlice okuduk. Burada yapılanlar ayrıntılı bir şekilde anlatılıyor. Gerçekten çok yararlı, çok güzel hizmetler yapılmış ve iz bırakan bazı girişimler olmuş. Bunlardan dolayı ben de şahsım adına kendilerine teşekkürlerimi sunuyorum. Ancak, bu arada elbetteki yapılamayanlar, eksik bırakılanlar, buna benzer bazı beklenen faaliyetler yer almamış. Bunu delege arkadaşlarım da dile getirdi. Ben, bunlardan sadece ikisinin üzerinde duracağım.

Hukukun üstünlüğünü, demokratik hukuk devletinin toplumda belirgin bir şekilde yer almasını etkili kılalım diyoruz ve bunun için de TBB'ye barolara görev veriyoruz. Bu görevin etkili bir şekilde ve baskı grubu olarak yerleşmesi ve yer alması için tüm medyanın unsurlarından da yararlanmak suretiyle etkili çalışmalar yapılması gerekir. Ben, TBB'nin ülkemizde bu konudaki ağırlığını tam kapsamlı bir şekilde yaptığı kanısında değilim. Neler yapılabilir ve nasıl yapılabilir. Bu konudaki görüşlerimi belirteceğim.

Bundan önce 5 Nisan Avukatlar Günüyle ilgili olarak; 1987 yılında Tekirdağ'da bizim Bursa Barosu olarak getirdiğimiz teklif gündeme alınmıştı ve orada da görüşümüzü belirtmiştik. Arkasından da İzmir Barosu da buna sahip çıkarak görüşlerini açıkladılar ve oybirliğiyle güzel bir karar alındı, her yıl 5 Nisan gününün Avukatlık Günü olarak kutlanması için. Ancak, geçen zaman içinde gördüğümüz gerek TBB olarak, gerekse Türkiye baroları olarak bu konudaki çalışmaların yeterince yapılamadığı.

Avukatlar gününde yapılan ne? Bir kokteyl veya bir panel. Panelin konusu, yargının sorunlarıyla ilgili veya Anayasanın değiştirilmesiyle, CMUK ile ilgili konular. Bunlar elbetteki yapılmalı ve zaman zaman da yapılıyor. Ancak, 5 Nisan Avukatlar Günü'nün anlamına uygun olan bir faaliyet yapalım, yani o günde avukatlık mesleğinin sorunlarını tartışalım, avukatlık mesle-

ğinin toplum içindeki etkinliğini, savunmanın toplum içindeki gerekliliğini vurgulayalım, bununla ilgili toplantılar, paneller yapalım ve tabî ki Türkiye'deki avukatların birliği olan Birlik de yine aynı gün, belki de bir günle yetinmeyip hafta şeklinde kutlanacak biçimde bir Türkiye avukatlar haftası şeklinde bunu panelleriyle, çeşitli karikatür, resim vesaire yarışmalarıyla, savunma mesleğinin üstünlüğünü topluma yerleştirecek çeşitli etkinlikleriyle bunu topluma benimsetmelidir. Bu konuda bundan sonraki yönetimlerin daha etkili çalışma yapmalarını diliyorum. Bu konuda nasıl yapılabilir sorusunun cevabı araştırılırken, yayınlar akla gelmektedir. Ben bu yayıncılık konusuyla ilgili olduğum için bu konudaki görüşlerimi de söylemek istiyorum.

Niçin TBB'nin bir yayın alışkanlığı olmasın, yani TBB yayınları 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde, zaman zaman üç ayda bir, senede bir de olsa çeşitli yazarların çok değerli eserlerini basıp dağıtım işlerini yapmasın. Bu da bir çalışmadır, topluma avukatlık mesleğinin, savunmanın gerekliliğini, üstünlüğünü anlatan bir yayın biçimidir. Böyle bir yayın yapılmasının gündeme alınmasını düşünüyorum.

Ayrıca şu anda TBB'nin süreli yayın olarak bir dergisi var, çok içerikli ve çok değerli; ancak 26 bin üyesi olan Birliğin ancak bin ikibin baskısı olan bu dergisinin sanırım 300-400 abonesi var, bunu eksikbir çalışma olarak değerlendiriyorum. Bu derginin en az yani tüm baroların sahip çıkması halinde 4-5 bin abonesinin olabileceğini düşünüyorum ve daha etkili olabileceğini düşünüyorum. Eğer bu şekliyle devam edecekse de vazgeçilmesinin belki daha yararlı olabileceğini düşünmek gerekir; bu konuda benim önerim; daha yaygın bir medya, onu önermeden önce, dinlediğim bir genel kurul toplantısında, genç bir meslek örgütünün, Türkiye Muhasebeciler Odası Birliğinin çıkardığı bir dergiden bahsedeceğim. Genel Başkanından dinlediğime göre 40 bin adet basılan bu dergi, 30 bin civarındaki meslek mensubuna ücretsiz gönderiliyor ve bunun dışında da tüm basın mensuplarına, gazete, radyo ve televizyon bürolarına, parlamenterlere, sendika, birlik ve odalara da gönderiliyor. Böylece kendi görüşlerini açıklayan bir yayın organının sahibidirler. Bizim de böyle bir aylık olmasa bile, iki üç ayda bir yayınlanan süreli yayın organımız

olabilir. Yakın zamana kadar çıkan bir bültenimiz vardı, ben bu bültenden çok yararlanmaktaydım, eski sayılarını da saklıyorum. Nedense son bir iki senedir çıkmıyor. Bu çıkmıyorsa, onun yerine, sözünü ettiğim nitelikte, yani avukat sayısını da aşar biçimde belki 30 bin baskılı derginin çıkarılmasını öneriyorum, yeni seçilecek Yönetim Kuruluna. Denilecektir ki, bunun masrafı nasıl karşılanır; birinci hamurkağıda veya dergi şeklinde olması da şart değil; bunu gazete şeklinde rotatif bir basın organında basmak suretiyle çoğaltmak ve çıkarmak mümkün. Gazete kâğıdına da basılmış olabilir, yeter ki avukatlarla ilgili sorunları dile getirelim, topluma iletelim. Bu dergi de hukukla ilgili, meslekle ilgili makaleler, haberler, hukuk magazini diyebileceğimiz çeşitli haber ve daha önemlisi, TBB'nin faaliyetleri yer alabilir. Böylece TBB çalışıyor mu, ne derecede çalışıyor, bunun hakkında da fikir sahibi olabiliriz. Böylesine bir dergi sadece avukatlara değil, milletvekillerine, hukuk derneklerine, noter odalarına, tüm sendika ve diğer meslek kuruluşlarına gönderilebilir.

İkinci husus Avukatlık Kanun tasarısıyla ilgili. Tasarı, mart ayı ortalarında TBMM'ye sunuldu, şu anda Adalet Komisyonunda. Ben, bu sunulan metni sonuna dek inceledim, eski kanunla da mukayesesini yaptım. Gerçekten bu tasarı kanunlaştığı takdirde mesleğimiz toplum katında büyük bir ivme kazanacaktır, çok önemli yenilikler getiren ve baroların bağımsızlığını gerçekleştiren, her yönüyle güzel bir yasa tasarısı. Bu yasa tasarısının Birlik Yönetim Kurulunca çok etkili biçimde gözetim altına alınıp bir an önce, örneğin yerel seçimlerden önce yasalaşması için tüm gücümüzle çalışmamız lazım. Hep biliyoruz, Mecliste oldukça önemli miktarda avukat kökenli milletvekilleri var. Bunlar, TBB'nin organizasyonu sonucunda bağlı buldukları illerin barolarının baskısı altında tutulmasıyla süratle Adalet Komisyonundan geçirilip, arkasından da Mecliste gündeme alınmasına ve süratle gerçekleşmesine çalışmamız gerekir. Geçenlerde gazetede okudum, şu mağdur olan süper emekliler topluluğu büyük bir çabayla haklarını aramak için gazetede okuduğum kadarıyla dernek kurdular ve 22 şubesi varmış, yani bir hakkı ele geçirmek için dernek kurdular. Mağdur olanlar Derneği, 22 şube ve başkanları; gündemin altıncı sırasında olmasına rağmen, bunu Meclis koridorlarında o 22 şube başkanlarının da bulunmasıyla

milletvekillerini kulislerden içeri götürme girişimleriyle, bakanı da araya sokmak suretiyle gündemdeki maddelerde değişiklik yaparak birinci madde haline getirerek daha Meclis dağılmadan bunun yasalaşmasını sağladılar, güzel bir çalışma örneği gösterdiler. O halde bizler de en büyük hukuk topluluğu olarak yani 27 bin kişiyi içeren böylesine geniş ve bilgili, kültürlü bir toplum mensupları olarak bu güzel avukatlık kanun tasarısını yerel seçimlerden önce Meclisten geçmesini sağlamalıyız. Ben, bunu yeni Yönetim Kurulundan da istiyorum, rica ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Sevinç Altındağ, buyurunuz.

AV. SEVİNÇ ALTINDAĞ (Muğla) – Sayın Divan, Sayın TBB Değerli Başkanım, Yönetim Kurulu Üyeleri, değerli delege arkadaşlarım, baro başkanları, meslektaşlarım; hepinizi şahsım ve Muğla Barosu adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Ayrıca, Birliğimizin 22. Olağan Genel Kurulunda bize evsahipliği yapan Erzurum Barosuna, baro Başkanı Nizamettin Selçuk'a Muğla Barosu adına teşekkür ediyorum.

Ben mesleğimde 20 yılı doldurmuş Muğla Barosu Delegesi kadın meslektaşınız, bacınız olarak ilk defa kürsüden sizlere seslenme olanağını buluyorum, onun için çok mutluyum, çok sevinçliyim, çok heyecanlıyım, lütfen heyecanımı mazur görün. (Alkışlar) Ancak, bir konuya burada değinmeden geçemeyeceğim, daha doğrusu üzüntümü belirtmek istiyorum. Dikkat ediyorum, salonunda kadın meslektaş delege arkadaşım yok denecek kadar az. Ayrıca bu azlılık mahalli baro başkanlığında, Yönetim Kurulu Üyeliğinde, TBB'de gene de yok, hiç yokuz. Ben bundan çok üzüntü duyuyorum ve ayrıca bu bizim büyük bir eksikliğimizdir. Bu üzüntümü dile getirmeden geçemeyeceğim.

Şumu da gözledim; ben bir bayan delege arkadaşınız olarak sözaldım, zannederim bana alt sıralarda yer verdiler, benden sonraki arkadaşlarım benden önce konuşma olanağını buldular. Zaten benim dile getireceğim sorunların hepsini dile getirdiler.

Onun için kusura bakmayın, ben gene o sorunlara kısa ve öz olarak değineceğim.

Başkanlık ve Yönetim Kurulu raporunu okudum, ayrıca iki yıl önce yapılan Mersin Olağan Genel Kurul tutanaklarını içeren kitapçığı okudum. Ancak, bu çalışma raporlarında gördüğüm durumu aktaracağım. Çalışma raporlarında meslek sorunlarımıza ağırlık veren bir yöntem uygulanmış olmasını çok isterdim, ama maalesef göremedim. Her iki raporda da daha önceki meslektaşlarımızın değindiği gibi, çalışma raporu olmaktan çok basın bültenlerinin, tekrarı bir görünüm vermektedir. Oysa, meslek sorunlarımızın Türkiye barolarının en yetkili olan TBB Genel Kurulunda dile getirilmesinde büyük yarar vardır. Unutmamalıyız ki, sorunlarımız güncellik kazandırıldıkça etkin çözüm yolları bulunabilecektir. Gene de çalışmalarından ötürü değerli TBB Başkanım Önder Sav'a, Yönetim Kurulu üyesi arkadaşlarına teşekkür ediyorum; ancak, ben Çalışma Raporunda belirtilmiş, üzerinde etkili eylem olmadığı için eksik bırakılmış, çözümlenememiş mesleki sorunlarımıza kısa ve öz olarak başlıklar halinde fazla vaktinizi almadan birkaç konuya değineceğim.

Öncelikle Avukatlık Yasa Tasarısı bir seneyi aşkın zamandır TBMM'de görüşme sırası beklemektedir. Bu tasarının kısa zamanda ve istediğimiz doğrultuda yasalaşması için önerilerimizle birlikte tekrar ele alınarak Mecliste iktidarıyla, muhalefetiyle hukukçu arkadaşlarımız nezdinde iletişim kurulması gerekmektedir. Biz bunlarla şahıs ve barolar olarak görüşmekte yarar olduğu düşüncesindeyim. Bu konuda TBB çalışma yapmıştır ama eksik bir çalışma yapmıştır.

Avukatlık onur mesleğidir, şeref mesleğidir, servet yapma mesleği değildir. Onurlu yaşayabilmek için her zaman olduğu gibi ekonomik güç gerekmektedir. Ekonomik güce ulaşmamış bir avukatın bağımsız avukatlığından söz edilemez. Bunun için avukatlığı kurumlaştırmak gerekmektedir. Yasadaki değişiklik önerilerimizden önemli olan taslağın son şeklinde yer almayan, avukatların şirketleşmesi, hukuk sigortası ve aile avukatlık sistemi getirilmesi hususunda değişiklikler konulması. Bir de bizim avukatların çok önemli sorunu olan vergi meselemiz var, bu konuda hayat standardı esası getirilmiştir. Bu getirilmekle, öncelikle

kırsal kesimlerde artık avukatlık müessesesi hemen yok olma durumuna gelmiştir. Pek çok meslektaşımız çoğu zorunlu giderlerini gelirleriyle karşılamakta, özellikle mesleğin başında olanlar zorluk çekmektedirler. Onun için meslektaşlarımız noterliğe, hâkimliğe ve kamu kesimine geçmenin yollarını aramaktadırlar, bürolarını kapatmaktadırlar. Bunun için, hayat standardı esasının tümünden kaldırılması, mümkün olmadığı takdirde vergi dışı bir kısım gelirlerinin hayat standardı matrahından indirilmesi olanağının 23 Ocak 1993 tarihinden önce yeni bir düzenlemeyle sağlanması konusunda çalışmaların yapılması. Bu konuda TBB'nin çalışması vardır, fakat eksiktir. Bu konuda kesin bir çözüm sağlanabilmesi için benim önerim şudur: Bilimsel olarak hesaplarla ortaya koyarak bakanlık düzeyinde daha etkin çalışma yapılması, özellikle üst bir kuruluş olan TBB Başkanının konuyu idari yargı yoluna götürmesi ve böylece avukatların en güncelmelesi olan hayat standardı konusunun çözümlenebileceği inancını taşıyorum.

Diğer sorunumuz avukatlık asgarî ücret tarifesi. Avukatlık ücret tarifesinin her yıl günün ekonomik koşullarına uygun olarak değişikliğinin hazırlanmasını öneriyorum. Gerçi bu tarife konusunda daha iki sene önce değişiklik tarifesi çıkmıştır, ama o da günün koşullarına uygun değildir, yani gene de rakamlar düşük kalmaktadır.

Bizim bu şerefli onurlu avukatlık mesleğimiz, günden güne itibarını ve saygınlığını kaybetmeye yüz tutmuştur. Bunun çarelerini arayıp tedbirini almak zorundayız. Bu konuda önerim; mesleğin saygınlığını rencide eden davranışları disiplin suçu olarak koyabiliriz.

Avukatların yargılanmasında Özel Memurin Muhakemat Kanununa benzer hükümler getirilmesi, mesela daha önceki Mersin Genel Kurulunda bir arkadaşımız önermiş; TBB nezdinde bir organ oluşturulur ve bu soruşturma o organ karar verir. Bu şekilde bir düzenleme yapılabilir.

Stajyer avukatlarımızın durumu malum. Bu konudaki önerim, hâkim stajyerlere ödenen paranın onlara da ödenmesi konusunda bir düzeleme yapılması ve aynı zamanda meslek içi eğitim sağlanması.

Barolarla TBB'nin gerek mesleki, gerekse ülke sorunları konusunda birlikteliğin ve etkinliğin sağlanması için yapılan toplantıların daha tabana yaygınlaştırılması, tüm delege arkadaşlarımızla olağanüstü toplantılar halinde geniş alana yaymak, böylece çok sesliliğimizi sağlayarak sorunları çözmek.

Genel Kurulumuzun, mesleki sorunlarımıza çözüm üretmesini diler, yeni seçilecek arkadaşlara başarılar, hepinize teşekkür eder sevgi ve saygılar sunuyorum. Ayrıca, bir dahaki genel kurula Dördüncü Türk Hukuk Kurultayını gerçekleştiren yönetimi-mizle beraber olmak istiyorum. Hepinize sevgi ve saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sevinç Hanım.

Sayın Güney Dinç, buyurunuz.

AV. GÜNEY DİNÇ (İzmir) – Sayın başkanlar, değerli meslektaşlarım; Birlik Yönetim Kurulunun çalışma raporunda 12 Eylül yönetiminin, Türkiye'nin başına yerleştirdiği olgulara karşı bazı olumlu çalışmaları saptamış bulunuyorum. Örneğin, 1982 Anayasasının değiştirilmesi konusundaki girişimler, bu konuda Birliğin görüşler açıklaması olumlu gelişmeler. Yine 12 Eylülün tor-tuları arasında bize kalan başta üniversite özerkliğini kaldıran yasalara karşı, kişi özgürlüğünü kaldıran yasalara karşı Birliğin tavır koyması yerinde davranışlar. Ayrıca, seçim yasalarının ço-gulcu temsile elverişli biçimde düzenlenmesi konusundaki öneri-lere katılmamak olanaksız.

Yine bizce TBB Yönetiminin uzun zamandan beri ilgi göster-medığı bir eksikliğin de kapatılması yolunda çalışmalar yapılmış. Örneğin, çeşitli meslek kuruluşlarıyla, derneklerle ortaklaşa toplantılara, oralarda temsillere gidilmiş, bu özellikle sorunların çözümü ve yaygınlaşması için bizim önceden beri yararlı gördüğümüz, önerdiğimiz tavidir. Bu konudaki çalışmaların da geliştirilmesini diliyoruz.

Bu arada, Sayın Başkanın raporunda ve buradaki açıklamalarında yargısız infazlar konusuna da değinildi. Yargısız infazlar, toplumun her kesimi için gerçekten çok tedirginlik veren, devlete güveni kaldıran boyutlara gelmiştir. Ancak, burada belirtildiği

halde burada değinildiğinden öteye Birlik Yönetiminin bu konuya gereken ağırlığını gösterdiğini izleyemiyoruz. Yani, ölüm cezalarına karşıyız, her şeyden önce adaletin yargıyla gerçekleşeceğini biliyoruz. Elbette her olay kendi koşulları içinde değerlendirilir, ama yargısız infazların âdeta bir sistem halinde Türkiye'ye yerleşip oturmakta olduğu da artık apaçık görülmektedir. Bu konuda çok daha duyarlı etkileyici olunması gerektiğini düşünüyoruz. Bu yönde daha fazla çalışmalar yapılmak ve bu tür olayları genelleşmekten kurtarmak, bu konuyu bir yöntem olarak Türkiye'ye yerleştirme eğilimlerinin karşısında olmak gerekiyor.

Yeni sorunlar var karşımızda. Dünya değişiyor, Türkiye'de değişiyor ve teknoloji ülkemize yeni hukuk sorunlarıyla birlikte geliyor. Son günlerin bir tartışması var, özel radyo ve televizyon meselesi. Bu konu âdeta iki grup arasında geçiyor. Bir grup, radyo televizyon sahipleri, bir başka grup politikacılar. Radyo televizyon sahipleri, bilgi edinme, bilgi yayma, genel olarak açıklama özgürlüğünün geliştirilmesini istiyorlar. Görüntü bu, Bir başka eğilim, siyasal iktidarın tutumu. Onlar, olayı siyasal etkinlikleri içinde frenlemek, en azından denetimleri altında bulunmak eğiliminde. Bu iki grubun ön planda olduğu bir ortamda aslında unutulmuş pek çok konu karşımızda duruyor. Kişi hak ve özgürlükleri nasıl korunacak; bence asıl temel sorun bu. Bakıyorsunuz, arkadaşlarım beni bağışlasınlar, eline bir mikrofon, bir kamera geçiren kendisini dev aynasında görmeye başlıyor. Televizyonlarda, radyolarda kişilik haklarına çok ağır saldırılar yöneltiliyor. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları karalanıyor, hatta avukatlara çok ağır saldırılar yapıldı ve basın yayın özgürlüğünden söz eden kimi konuşmacı ve yorumcular, bakıyorsunuz kendi kuruluşlarının patronlarının çıkarı söz konusu olduğu zaman her türlü sataşmayı rahatça gündeme getirebiliyorlar. Bu, artık çağımızın sorunudur. Bir yerde siyasal iktidarlar var, onların belli bir gücü var; öbür tarafta bu iletişim araçlarını elinde tutan insanlar, sermayeler holdingler var ve bunların karşısında yalnız insan nasıl, hangi yolla, hangi yöntemlerle korunacak? Bence baş sorun budur. Burada gördüğümüz şudur ki, biz, karşımızda geçen bu olaylar içinde bireyin kişilik haklarını koruyan, öneriler, görüşler getirmemiz gerekirdi. Bunların yapılmadığını sanıyorum. Mesela, doğru haberciliğin, doğru reklamcı-

hğın ötesinde 900'lü telefonlarla yeni bir soygun kapısı açılmış durumdadır ve bunların hepsinin ardında hukuk sorunları yatmaktadır. Bunlar ilk defa yaşanıyor Türkiye'de, ama dünyada ilk defa yaşanmadı, bunların çözümleri var. Yargıdan önce devreye giren düzeltme hakkı, cevap hakkı gibi yöntemler var. Kendisi hakkında bilgi alma hakkı var, bunlara karşı itiraz yöntemleri var, hakem kuruluşları var ve en sonunda tabii değişmez yargı var. Olay bu boyutta götürülmediği için ve gereken hukuksal incelemelerde yapılmadığı için, üzülererek belirteyim ki üniversitelerimizin de katkıları yetersiz olduğu için, ortaya çıkan tasarımlar gelecekte halkımız için büyük tehlikeler getirecektir.

Bir başka sorun fişleme olayı. Fişleme de her yönüyle sürüp gidiyor. Bu işi devlet başlatmıştı, şimdi holdingler yürütüyor ve bilgisayar desteğinde götürülen bu birikim içinde kişi hak ve özgürlükleri büyük baskılar altında tutuluyor. Bir yurttaşımız, bir esnaf küçük bir kredi alacak, her işi bitirmiş, diyelim ki adı Mustafa Yıldırım, parayı alacak, 15 tane Mustafa Yıldırım var, çekleri karşılıksız çıkmış, senetleri protesto olmuş ve bu adam da Mustafa Yıldırım; hiçbirinin doğum yeri, adresi, yaşı, kimliği belli değil, bu işi bugün hukuk çözemiyor. Halbuki fişlemeye karşı da yurttaşın savunma olanaklarının yasal düzenlemelerle ve kurumlarıyla birlikte korunması, kurulması gerekmektedir. Bunları niye söylüyorum; çünkü artık bildiğimiz, alıştığımız kalıpların dışına çıkmak zorundayız ve hukuku çağdaşlaştıracaksak, yenileştireceksek, bugüne kadar yaptıklarımızla değil, bundan sonra geliştireceğimiz yeni yöntemlerle, araştırmalarla bunları yapmalıyız ve artık somuta yönelmeliyiz. Çünkü, genelin ötesinde küçük küçük olayların insan üzerinde yaratabileceği tahribatlar daha da büyük olmaktadır.

Hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Nurhan Hüryaşar, buyurunuz.

AV. NURHAN HÜR YAŞAR (Bursa) – Sayın Divan Başkanı, değerli meslektaşlarım; öncelikle çok başarılı organizasyonlarından ötürü Sayın Erzurum Barası Başkanına ve Erzurum Barosunun değerli mensuplarına teşekkürlerimi sunuyorum.

Sevgili meslektaşlarım, TBB faaliyet raporu bize postayla gönderildi, okudum inceledim, çok başarılı çalışmalarından dolayı Birlik Başkanı Sayın Önder Sav ile Birlik Yönetim Kurulu Üyelerini tebrik ediyorum.

TBB faaliyet raporunda en önemli kısım, avukatlık yasa tasarısı, çok yerinde ve isabetlidir. Bendeniz müsaadelerinizle avukatlık yasa tasarısına dahil edilmesini istediğim birkaç mesleki konuya değineceğim.

Birincisi, raporda da belirtildiği gibi, anonim şirketlerin avukat tutma mecburiyeti, bakanlığa verilen tasarıda olduğu halde bakanlık tarafından çıkarılmış. Bu maddenin tasarıya yeniden ithal edilmesi için çalışmalar yapılmasını öneriyorum.

İkinci konuya gelince, geçenlerde Bursa'da bulunan bir şirket 3-5 yıl arasında çalışan işçilerinin işine son verdi ve bunlara 70-100 milyon lira arasında tazminat ödedi. Oysa, bir avukat, değil 3-5 sene, 10-20 sene çalışsa dahi herhangi bir şirket kendisine, işine son verdiği zaman bir de teşekkür vermektedir, bazen onu da esirgerler ya. Yani, avukatın iş güvencesi yoktur. Bu durumda önerim şudur: Kıdem tazminatı esaslarını aynen avukatlar için de, serbest çalışan avukatlar için de uygulamak, ancak ismini değiştirmek; ihbar tazminatı denebilir, mahrumiyet tazminatı denebilir. Başka bir isim de olabilir. Fakat, önemli olan serbest çalışan avukatlar için de, örneğin 5 yıldan fazla bir süre bir şirkette hukuk müşavirliği yapmışsa, kıdem tazminatı esaslarına uygun şekilde, işine son verildiği zaman kendisine tazminat ödenmelidir.

Değerli meslektaşlarım, Adalet Bakanlığı, avukatlar hakkında her şikayete hemen tahkikat açılması için izin vermektedir. Bu husus da mesleğimizin saygınlığını büyük ölçüde zedelemektedir. Oysa, Avukatlık Yasasının 1. maddesinde avukatlığın kamu hizmeti olduğu belirtilmiştir. Memuriyet de kamu hizmetidir; ancak memurlar bir suç işlediği zaman konu il idare kurulu- na gitmekte, il idari kurulu ya lüzumu muhakeme kararı veya men'i muhakeme kararı vermektedir. Bu maddenin aynen avukatlar için de tatbik edilmesini öneriyorum. Avukatın bağlı olduğu baro yönetim kurulu, avukat hakkında konuya görüşüp lüzum-

mu muhakemesine veya men'i muhakemesine karar vermelidir. Bu hususun da tasarıya dercedilmesini arz ediyorum. Biraz evvel Muğla Delegeşi arkadaşım da bu konuya değindiler.

Değerli meslektaşlarım, TBB kurulduğundan bu yana avukatların toplumdaki etkinliği ve saygınlığı artmış bulunmaktadır. Sayın Av. Faruk Erem'den bu yana hizmeti geçen bütün TBB Başkan ve Yönetim Kurullarını şükranla anıyorum; ancak, etkinlik ve saygınlık ekonomik güce paralel bir olaydır. Bu durumda barolarımızı ve Birliğimizi ekonomik olarak güçlendirmek gerekir, bu da avukatların verdiği aidatı artırmakla olmaz. Sırf avukat parasıyla kurulan ve yaşayan Adaleti Güçlendirme Vakfı, şu basılı evrakı satın aldığımız Vakıf, gelirlerinin belli bir yüzdesini barolara ve Birliğe vermelidir. İnaniyorum ki, bir toplumun uygarlık ölçüsü avukatlara gösterdiği saygıyla doğru orantılıdır.

Sizlere sevgi ve saygılarımı sunuyorum; teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Uğur Yürekli, buyurunuz.

AV. UĞUR YÜREKLİ (Mersin) – Sayın Divan, Türkiye Barolar Birliğinin Sayın Başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri, çok değerli delege arkadaşlarım; sizleri Mersin Barosu ve şahsım adına sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Benden önce konuşan arkadaşlarım, birçok önemli hayatî konularda meslek ve ülke sorunlarına değindiler. Bilhassa Birlik Başkanımız Sayın Sav, açış konuşmalarında bize bir çalışma raporu özeti sundu. Kendilerine, bizlerin duygularını dile getirdiği için teşekkür ediyorum. O kadar hoş ve bizi heyecanlandıran, bizi mutlu eden konulara değindi ki, kendilerine tekrar tekrar huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Efendim, birkaç önemli gördüğüm husus üzerinde duracağım. Birincisi, Avukatlık Yasasındaki gecikme olayı, İçeriğini zaten yıllarca tartıştık, biliyoruz. Bu konuda sizlerin vaktini almayı

uygun görmüyorum. Bu değişiklik taslağı neden gecikti; Sayın Başkanımın da ifade ettiği gibi, 1992 yılı Ocak ayı içinde baro başkanları toplantısı düzenlenmişti Ankara'da. Bu toplantıda Adalet Bakanımız Sayın Seyfi Oktay da var, ben de tesadüfen yanında otuyordum; bir yanında da Akın Çamoğlu vardı. Bir ara fırsat buldum ve Bakana dedim ki; "Sayın Bakanım, bu yasa-
mız ne zaman çıkar, ne zaman bunu mutlulukla kutlarız". "Hiç merak etmeyiniz, 5 Nisandan önce –yani 1992'nin 5 Nisanından önce– bunu çıkaracağız ve yürürlüğünü sağlayacağız" dedi. Ben şimdi o zaman Mersin Barosu Başkanı sıfatıyla toplantıya katılıyordum; Turgut Kazan arkadaşımız, hatta 5 Nisanda Uludağ'da bir şölen verelim de yasayı ilan edelim veya yasanın son şeklini düşünelim ve bu işi bitirelim diyordu, 1992 5 Nisan; bugün 22 Mayıs 1993! Bana göre Parlatmentonun çalışmaması bizi de etkiliyor. Bizi etkiliyor derken, ben bu yasaya, sırf avukatların gereksinimi açısından söylemiyorum. Avukatlık Yasası her zaman savunduğumuz gibi, demokratikleşmeyi, ülkedeki hukuk devleti ilkelerini yaşama geçiren, lüzumlu, hayatî bir yasa olduğu için, savunmanın özgürlüğünü sağladığı için önem taşıyor diyorum ve biran önce bu yasanın işlevini sağlamak hepimizin görevi ve borcu olmalıdır.

Diğer bir husus, mali ve ekonomik sorunlar, Avukatlar o kadar büyük bir sıkıntı içerisindeki ki, bu konuda söylenecek çok laf var, ama kendi yöremde, kendi baromda çok mini bir araştırma yaptım. Bu araştırmanın sonuçlarını sizlere arz etmek istiyorum.

Meslekteki düşüş, meslekteki yozlaşma. Mersin Barosu, mevcut 602, stajyer sayısı 64. 1988-1992, yani Başkanlık yaptığım dönemle ilgili olarak 222 avukata ruhsat vermişiz. 64 tane bağımsız büro açılabilmiş 222 sayısına karşı. Diğerleri ya başka bir avukatın yanına sığınmış, ya başka bir mesleğe geçmiş, ya da avukatlık yapmamayı, gezmeyi tercih etmiş.

Fakültelere göre mezunların dağılışı; Dicle Hukuk 40, Ankara Hukuk 95, İstanbul Hukuk 43, Marmara 7, Selçuk 5. Çarpıcı rakam vermek istiyorum; topluluk sigortasına tabi avukat sayısı 254, sigorta prim borcu bulunan avukat sayısı 234, muntazam

yatıran 20. Diğer barolarımız bundan farklı değil. Bu sebeple bir rahatsızlık var. Bir de kaydını sildiğimiz avukat sayısı, 1992'de 125 kişinin kaydını silmişiz, 1991'de 115 kişinin ve 1990 yılında da 98 kişinin kaydını silmişiz. Bunlar bir yerde bizim önlemini düşünceğimiz şeyler. Bunlar bizim meslektaşlarımız, bizim insanımız. Bu sebeple, hem mahalli baroların, hem de Türkiye Barolar Birliğinin bu konularda, avukatların mali ve ekonomik güçlerini iyileştirilmesi yolunda bazı önlemleri, bazı tedbirleri alması ve işleme geçirmesi gerekir kanısındayım.

Yargıdaki tıkanıklık; hepimiz yıllarca aynı şeyi söylüyoruz, sanki bir sinema filmini tekrar oynatıyoruz, ama hiçbir çözüm yok. Adalet Bakanı "Ben yargıda, hukukta bir reform, yeniden yapılanma, yeni bir hukuk düzeni kuracağım" diyor, bunlar güzel şeyler. Yani yavaş yavaş ümidimiz umutsuzluğa doğru gidiyor ve buna üzülüyoruz. Şimdi bir yetkili veya başka faaliyetlerle ilgili konularda deniyor ki, işte İstanbul'a şu kadar sanayie yatırım yapıldı, otoyollara şu kadar para sarfedildi, GAP'a bu kadar para harcandı şeklinde rakamlar büyüdükçe büyüyor; hiç duydunuz mu bir yetkili ağızdan, yargıya, mahkemelere, hukuka gereği olan şu kadar lira sarfedildi de şöyle bir tesis yapıldı veya şöyle bir eğitim geliştirildi, insanımız eğitildi; hiçbir şey yok. Yargı lafta bağımsız, işlerine geldiği zaman bağımlı, işlerine geldiği zaman bağımsız. Bunu da anlamak mümkün değil. Yani, hukuk devleti ilkesi kesinlikle şu ülkede yok, hepimiz bunu biliyoruz. Bu tıkanıklığa, bu yozlaşmaya da TBB ve barolarımızın Parlamento düzeyinde, başka ilgililerle diyalog kurarak veya başka önlemleri düşünerek çözüm üretmesini yürekten özlüyorum.

Değerli arkadaşlarım, çok onurlu bir görev saydığım TBB Yönetim Kurulunda, çalışma, şevk ve azmi içerisindeyim. Sizlerin takdirinize sunuyorum, yarın oy kullanılacaktır. Bu vesileyle başarılar diler, saygı ve sevgilerimi sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Şefik Kırıcı, buyurunuz.

AV. ŞEFİK KIRCI (Samsun) – Sayın Divan, Türkiye Barolar

Birliğinin Saygıdeğer Başkanı, Değerli Yönetim Kurulu Üyesi arkadaşlarımız, her zaman arasında bulunmakla mutluluk duyduğum çok sevgili delege arkadaşlarım; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Serhat şehrimiz güzel Erzurum'da bizleri konuk eden Erzurum Barosu Başkanı ve tüm mensuplarına şahsım ve Samsun Barosu adına teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, 7 senedir TBB Genel Kurul üyesiyim, 7 senedir bu toplantılara katılıyorum, o kadar güzel söylevler, temenniler burada ileri sürölüyor ki, bunların hepsinin altına imza koyarım. Tarafımıza gönderilen faaliyet raporunu okudum. Rapor içerisinde saygı duyduğum Sayın Başkanımız bütün faaliyetlerinden bizleri haberdar etti, 4 yıl Baro Başkanı olarak 1136 sayılı Yasanın 110 uncu maddesi gereğince birlikte çalıştık, önemli konularda bütün baroların görüşleri alındı, bizlerle bu sıcak ilişkiyi, bu arada sizlerle birlikte hep beraber tüm barolarımızı kaynaştırdı. Kendilerine teşekkür ediyorum.

Şöyle bir bakıyorum sabahtan beri sayıyorum, 11 tane Yönetim Kurulu Üyesi arkadaşımız var, hiçbir arkadaşımız Barolar Birliğinin hukuksal statüsünü tartışmadı. Bu 11 kişi sanıyorum bir ayda bir araya gelebiliyor. TBB'yi idare eden Başkanımız, Sekreterimiz ve bir de muhasip arkadaşımız var. Bu kadar yükün altında fikir üretmesi ve bunlara çözüm getirmesinin mümkün olacağı inancında değilim. Ben, bir toplantıda bunu dile getirdim, profesyonel yöneticiler gerekiyor sanıyorum barolarımızı idare etmek için; artı kalem, sekreteryanın dil bilen insanlardan olması gerekiyor. Bunu yine dile getiriyorum Sayın Genel Kurul huzurunda, yarın öbürgün kendilerinden çalışmadıkları için hesap soralım, bize yeterince zaman ayırsınlar ve biz bütün faaliyetlerini mesleğimize adasınlar, tüm faaliyetlerini bizim mesleğimiz için yapsınlar istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, 1136 sayılı Yasanın 34. maddesi "Avukatlık ünvanının verdiği saygı ve güvene yakışır şekilde hareket etmekle yükümlüdür avukatlar." 76. madde "Barolarımız, avukatlığın genel menfaatlerine uygun olarak gelişmesini sağla-

makla görevlendirilmiş, keza 100. madde de Birlik görevlerini saymış "Baro mensuplarının genel menfaatlerini korumak, kanunların memleket ihtiyaçlarına uygun olarak geliştirilmesi, yürütülmesi yolunda dileklerde, yayınlarda bulunmak, ön tasarılar hazırlamak gibi görevlerle" yükümlü kılınmış. Buraya gelmezden önce baro mensubu arkadaşlarıma yazı yazdım, hukumuzun, yargımızın ve mesleğimizin sorunlarını bana bildirin. Katılım çok da az olsa, bana bildirilen dilek ve temennilerde müşterek noktalarını tespit ettim.

1. Hayat standardı. 2. Sigorta hizmetlerinin yetersiz oluşu; bir aspirin dahi alamıyoruz diyor. 3. Peşin vergi. 4. Ücret tarifesinin yetersizliği. 5. Emekliler arasındaki maaş farkı. 6. Ölüm yardımı; kanayan bir yara.

Değerli arkadaşlarım, deminki maddeleri okumamdaki amaç, onurlu olabilmek için ekonomik yönden bağımsız olmak gerekir. Yine baromun 4 asliye hukuk mahkemesinde yaptığım iki aylık 15 Mayıs itibariyle geriye giderek açılmış dava adedine baktım 480 dava açılmış. Avukatla açılan dava adedine baktım 235. Bunun içinde kamu kesimi, hazine avukatları vasıtasıyla açılan davalar dahil. Avukatlık mesleği ölüyor, meslektaşlarımız perişan durumda, vergilerini ödeyemiyorlar, sigorta primlerini ödeyemiyorlar, aidatlarını ödeyemiyorlar. Acilen meslek sorunlarımıza eğilip bunlara bir çözüm üretmediğimiz takdirde 5-15 sene sınırını koyduğumuz için bu vebali biz yarın çekeriz. Lütfen en kısa sürede mesleğimizin maddi yönden gelişmesi için gerekli girişimleri, önerileri yapalım, Açılacak davalarda gerekiyorsa avukat parafını zorlayalım. Biz bunu tüm sermaye şirketlerinde avukat bulundurma zorunluluğu getirilsin şekilde önermiştik, tasarıda bu hüküm konuldu, sonra çıkarıldı. Gerekli tepkiyi gösterelim değerli arkadaşlarım.

Bir mesele var, yasa tasarılarının hazırlamak örneğini yaşadık; bir şirketleşme gündeme geldi, Değerli Hocamız Aydın Aybay'a sordum. "Hocam nedir bu, bana izah eder misiniz" "Bu anglo sakson hukukunda yok, kıta Avrupasında yok, ben de bir şey bilmiyorum" dedi. Hiçbirimizin bir hazırlığı yok. Bir hür sigorta bütün vatandaşları sigorta etmeye kalktı, birkaç baromu-

zun ve Barolar Birliğimizin uğraşları sonucu geri alındı. Bugün olmasa yarın olacak; hani yasa tasarısı hazırlığımız.

Anayasa hakkında görüşlerimizi sağolsun Başkanımız ve Yönetim Kurulu Üyelerimiz gündeme getirmişler. Ben istiyorum ki, TBB olarak tüm temel yasalar bizim tarafımızdan hazırlansın, aksayan yönleri tespit edilsin ve gündeme getirilsin.

Bundan sonra seçilecek arkadaşlarıma çalışmalarında başarılar diliyor, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Sabri Kurt, buyurunuz.

AV. SABRİ KURT (İzmir) – Sayın arkadaşlarım, İzmir Barosu delegesi olarak tüm arkadaşlarımı ve sayın konuklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Mayıs 1989'da Giresun'da yapılan Genel Kurulumuzun göreve getirdiği TBB Yönetim Kurulunun ilk yıllık çalışmasını Mayıs 1991'de Mersin'de aklamıştık, o tarihten bu tarihe yapılan çalışmaları da izledik, raporu inceledik. TBB'de çalışmalar baroların da görüşleri alınarak katılım ve destek sağlanarak sürdürülmüştür. TBB Yönetim Kurulunun ne ölçüde başarılı olduğunu saptayabilmek için yasamızın 110. maddesinde Birliğe yüklenen görevleri anımsamak, yapılanlarla bu maddeleri karşılaştırmak gerekiyor. Bu karşılaştırmayı yaptığımızda büyük ölçüde başarılı bir dönem geçirildiğini görüyoruz. Türkiye barolarının ileriden beri izlediği bir çizgi vardır, bu çizgi yargı bağımsızlığı, yargıç güvencesi, savunma özgürlüğü, baroların bağımsızlığı, baro mensuplarının genel menfaatlerini ve hukuk devletinin kurumlarıyla yerleşmesini sağlamaya yönelik bir çizgidir.

TBB Yönetim Kurulumuz, başta Birlik Başkanımız Sayın Sav olmak üzere bu çizgiyi titizlikle izlemişler ve daha ileriye sürdürmüşlerdir. Her fırsatta çeşitli konularla ilgili görüş ve düşünceler yargının ve mesleğimizin sorunları, ülke sorunları dile getirilmiş, çözümler önerilmiştir. Faks ve telefon gibi iletişim tekniğindeki ilerlemelerden yararlanılarak barolarla daimi temas ve diyalog halinde çalışmalar sürdürülmüştür. Baroların ve meslek-

taşlarımızın her sorununda yanında bulunulmuş, barolar arasında birlik ve dayanışmayı sağlamada iletişim ve diyalogla başarılı çalışmalar yapılmıştır.

Meslek ve ülke sorunlarıyla ilgilenilmiş, tavır konulmuş, böylece bu çalışmalar sayesinde yetkili kuruluşlara da doğruları göstermekte, kamu oyu yaratmada yararlı olunmuştur kanısındayım.

TBB Yönetim Kurulunun ve destek veren barolarımızın tüm bu çalışmalarına, sorunlarımızı dile getirip çözüm önerilerine karşın bugün ne yazık ki durum gene özlediğimiz seviyede değildir. Gene Anayasa ve Avukatlık Yasasında özlediğimiz değişiklikler yapılmamış, yargı bağımlı, yargıç güvençsiz, savunma kısıtlıdır. Hatta Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulunun çalışma şeklinde bile Anayasada değişiklik yapılmadan bazı iyileştirmeler yapılması gerekirken, bu dahi yapılmamıştır. Bunca yıllık mücadele sonunda elde sadece kazanım olarak bir Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu vardır, o da Sayın Başkanın konuşmasında belirttiği gibi, 30 ve 31. maddelerindeki hükümlerle ayıplı olarak doğmuştur. Dünya kamuoyu karşısında 31. maddenin getirdiği bu eşitsizliği hiçbir şekilde savunmamız mümkün değildir. Bu ayıbın giderilmesi için de mücadele vermeye devam edilmelidir.

Her ne kadar Ceza Muhakemeleri Usulünü savunanlar; "Efendim, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görev alanına giren suçlar çok azaltılmıştır; o nedenle mahzurlu değildir" deseler de sadece bir tek suç türüne dahi baksa devlet güvenlik mahkemesi, eşitsizliktir, böyle bir madde konulmamalıdır.

Biz, TBB Yönetim Kurulunun çalışmalarını böyle olumlu değerlendirdikten sonra bazı konularda yeterince ısrarlı ve takipçi olunamadığı görüşünde bulunuyoruz. Bunlara kısaca değineceğim.

Bizler iki yılda bir toplanıyoruz, elıştırilerde bulunuyoruz, yalnız Sayın Başkanımız ve Yönetim Kurulumuz bilmeliler ki, bizim bu eleştirilerimizin amacı, daha başarılı bir yönetim çalışmasına ulaşmak ve kazanımlarımızı daha da artırmaktır. Bu

düşüncelerle herhalde eleştirileri de hoşgörüyle karşılayacaklardır. Çünkü, bizim bu eleştirilerimiz, yeni seçilecek arkadaşlarımıza da yardımcı olacaktır, amacımız da onlara yardım etmektir. tüm başarılar sadece Yönetim Kurulunun değil, hepimizin, kazanım da hepimizin olacaktır.

TBB'nin başarılı çalışmaları yanında daha ısrarlı olarak üzerinde durulmasını istediğimiz bazı konulardan birkaçına değineceğim. 1989'da Giresun'da İzmir Barosu olarak altı ayrı konuda Genel Kurul talimatı önerdik ve genel kurul talimatı olarak TBB Yönetim Kuruluna talimat kararı aldırmiştık. Çalışma raporunda gördük ki, bu talimat kararlarından büyük çoğunluğu yerine getirilmiştir; Anayasa ve Avukatlık Yasasıyla ilgili diğer konular hakkında; sadece önemli gördüğümüz birkaç konudan birisi, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilen kararların Türkçeye çevrilip kitap halinde bastırılması talimatı vardır. Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna bireysel başvuruyu kabul etmiştir. Usulüne göre onanmış uluslararası sözleşmeler iç hukuk yerine geçer. Anayasaya aykırılığı dahi ileri sürülemez. Yasalarımızdan, uluslararası anlaşmalara ve evrensel sorunlara aykırı olanların yerine o sözleşme hükümlerinin, mahkemelerimizde uygulanabilmesi için hem sözleşme metinlerinin, hem de Avrupa İnsan Hakları Komisyonunun ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarının elimizin altında bulunması, tarafımızdan bilinmesi lazımdır ki, mahkemelerimizde bu yönde uygulama talebinde bulunabilelim.

Türk hâkim ve savcılarıyla avukat meslektaşlarımızın büyük çoğunluğu bu kararlardan habersizdir. Mahkemelerimizin hukuka uygun karar vermesini sağlamada katkımız için bunlar öğrenilmeli ve öğretilmelidir. Bu konuda yeni yönetim kurulumuzun çalışma yapmasını isteriz. Yönetim Kurulumuz çalışma yaptı da benim haberim olmadıysa bu çalışmalara yeni çalışmalarla katkıda bulunulur.

Diğer bir talimat kararı, temel yasaların irdeleneceği, eleştirileceği ve demokratik hukuk devletinin yerleşmesine yararlı olacağı bir hukuk kurultayının kurulması konusunda talimat kararıydı. Bu konuda da gerekli çalışmalar yapılmadı ve hukuk ku-

rultayı toplanılmadı. Bir baro bazı konularda yaptı, tek başına baro değil, TBB'nin bu hukuk kurultayını toplamasını talimat kararı olarak önermiştik. Bunu gene takip ediyoruz.

Mersin'deki konuşmamda, biz, önerilerimizi, kabul edilen kararları izlemeye devam edeceğiz; çünkü, seçilecek arkadaşlarımız bilmelidir ki, konuşulanlar bu salonda kalmıyor, izleniyor ve bizim bu eleştirilerimiz, izlememiz, seçilecek yeni arkadaşlarımıza da dinamizm verecektir, onları daha çok harekete geçirecektir ve ayrıca onlar, bu Genel Kurulun tutanaklarını iki yıl gibi gecikmeyle değil, hemen bu tutanakları deşifre ettirip inceleyecekler, ki ne denildi, nasıl yapıldı süremiz geçmeden diye harekete geçecekler. Bu eleştirilerimizin, izlememizin bir sebebi de bu.

Bir talimat kararımız da uluslararası hukuk kuruluşlarına Türkiye temsilci gönderiyor. Bu temsilcilerin seçiminde TBB yükümlensin, söz sahibi olunsun, önerilerde bulunsun ve istediği kişileri seçtirip göndersin temsilci olarak demiştik. Bu konuda çalışma raporunda bir şey göremedim, acaba böyle bir çalışma yapıldı da yazılması mı unutuldu, yoksa bu konuda hiç çalışma yapılmadı mı, sıra sı gelmedi mi?

Avukatlık Yasası üzerinde İzmir Barosu olarak kapsamlı çalışmalar yapıp önerilerimizi göndermiştik, o öneriler doğrultusunda TBB'de hazırlanan yasa taslağı bakanlığa sunuldu, Mecliste komisyonda olduğuna göre, arkadaşlarımızın katılmasını istedikleri bazı konular var, onlardan bizim önemli gördüğümüz husus vardı ki, avukatlığın kurumlaşması. Ben, Adana Barosunun Nisan 1993 dergisinde de gördüm, gayet kapsamlı çalışmaları vardı, İzmir Barosunun da vardı. Acaba bu şirketleşme kabul ettirilemez mi? Bunun üzerinde tekrar takipli durulsa; ayrıca Avukatlık Kanununun 12. maddesindeki kısıtlamalar, çalışma alanları daraltılmış, bunun üzerinde de çalışılırsa daha da iyi olur.

Önerimiz şu: TBMM Komisyonlarında bu Avukatlık Yasa Tasarısı görüşülürken etkili olmaya ve orada da bazı değişiklikler yaptırmaya çalışalım, bunun takipçisi olalım.

TBB Yönetiminin ısrarla üzerinde çalışması gereken bir konu da vergi konusudur. Hayat standardı konusu arkadaşlarımızı

büyük sıkıntılara sokuyor. Meslektaşlarımızın çoğu vergisini ödemek için borç para alıyor, çünkü zamanında ödemezse katlanıyor, ödemesi daha da güçleşiyor. Avukat geçim sıkıntısı çektiğine göre, böyle bir avukat, meslek onurunu ve meslek saygınlığını korumakta güçlük çeker. "İnsan bir kez aç kalmaya görsün, bütün inançlarını yer" diyor bir filozof. Öyleyse, hukuka, ahlâka, mesleğin onur ve kurallarına uygun davranacağına yemin eden bir avukat acaba bu yemine uyabilir mi; aç kalırsa, evine yiyecek götüremezse, ki eskiler "Açlık sofuluğu bozdu" delerdi; böyle bir duruma düşecek avukat acaba müvekkilinin tahsil ettiği çekinin senedinin bedelini hemen müvekkilini çağırıp da ödeyebilecek mi kendisine? Ben, bu konularda bazı şikâyetler de duydum, bazı avukatlarımızı müvekkilleri şikâyet ediyor. İşte bu ekonomik güçlük de avukatlık mesleğini ve avukatın saygınlığını giderek yitirmesine sebep oluyor. Mutlaka bu hayat standardı ve vergi meselesi çözümlenmelidir, aksi takdirde çok büyük bir çöküşe gidiyoruz. İzmir Barosundan bir arkadaşımız şöyle bir inceleme yapmış; 1990 yılında 19 milyon 300 bin, -büyük şehirde oturanların vergisini yüzde 100 artırıyor- 1991'de 37 milyon 400 bin, 1992'de 66 milyon, 1993'de 140 milyon olacak, 1994'te 280 milyon, 1995'te 560 milyon, 1996'da 1 milyar 120 milyon matrah olacak ve avukatlar vergiyi buna göre ödeyecek; acaba ödeyebilir mi? O kadar büyük bir müşkülata düşecekler ki. Kıstas şu; 16 yaşındaki bir sanayi işçisinin bir yıllık bürüt ücretinin tutarı matrahı teşkil ediyor ve büyükşehirde oturur, arabası ve evi olursa buna ilaveler yapılıyor. Ben ilgilenmeye başladım, sendikalar işverenle mücadele ediyor; "Ben işçimi enflasyona ezdirmeyeceğim, bunun ücretini yüzde 100 artır; enflasyon yüzde 60 olduğunda" diyor. Yüzde 160 olursa acaba gelecek sene benim hayat standardım ne olur. Serbest meslek mensupları olarak ve âdetâ işçinin ücreti artmasa mı gibi bir düşünce doğmaya başladı, ki o zaman işçiyle serbest meslek erbabı arasında da bir husumet doğar belki de. Aslında biz işçinin, emekçinin ücretini tam almasını isteriz, işçi refaha ulaşmalı, emeğinin karşılığını almalı ve devlet zaten bireyini refaha kavuşturmakla mükelleftir, illâ ki kazanmadığın vergiyi vereceksin diye ona zulmetmeyecektir. Biz, işçinin refahı kadar bir refaha ulaşalım, onun kadar kazanalım. İşçiden üç kat fazla kazanmayalım, pek çoğumuz

üç kat fazlasını kazanmaya razı değiliz, işçiyile birlikte aynı refahı paylaşalım. Öyleyse hayat standardında devletin güttüğü politika şu; hiç olmazsa belli bir standart koyalım ki, devlet peşin bana şu kadar vergi gelecek; o durumda hiç olmazsa en kötü ihtimal standart tamamen ortadan kaldırılınsın, denilmeli ki; bir sanayi işçisinin bir yıllık bürüt ücretinden aşağı beyan edilmez; standarda tamamen karşı olmakla beraber, işçiyile avukatın eşit seviyede refahını istiyorum; çünkü ondan daha aşağıda.

Çok önemli bir mesele de antilaik güçler tırmanış halindedir, antilaik güçler o kadar tırmanıyorlar ki, biz bugün karşısında laiklik, demokrasinin temelidir; laiklik olmayınca bu demokrasi ilerlemez gibi sözlerle bunu yerleştiremeyiz. Ben, bunun tersinden gidilmesinden taraftarım; çünkü, karşımızda artık televizyonda ve başka yerlerde "Anayasamız Kur'an, yasamız şeriat" diyenler var. Biz düşünce özgürlüğünden yanayız, bunları susturun, konuşmasınlar diyemeyiz. "Anayasamız, Kur'an, yasamız şeriat" diyenlerin karşısında bunların düzeni nedir, bunların özledikleri düzende insan hakları, özgürlükleri ne olacaktır, neler kazanacağız neler kaybedeceğiz; bunları somut olarak madde madde tekrar gündeme getirmeli, onların düzeninde insan hakları ve özgürlüklerin ne olduğunu göstermeli, yayınlar yapmalıyız diye öneriyorum ve müspet bilimi, akılcı eğitimi savunarak bunların karşısına çıkabiliriz. Yoksa düşünce özgürlüğüne inanan kişiler olarak bunları susturma yönüne gidemeyiz.

İzmir Barosundan genç bir stajyer arkadaşımız geldi "Ben burada staj yapacağım, ama örtülü yapacağım" dedi, örtülü yapamazsın dediğimde bana "X barosunda örtülü staj yaptırıyorlar mı bayanlara" dedi, biz yaptıramayız dedim. "Öyleyse ben oraya gideceğim" dedi, gitti dosyasını istetti, ben de bu durumu o baro başkanı arkadaşşıma yazdım, Barolar Birliğine de bilgi verdim. Dileğimiz şu ki, tüm meslek kurallarımızı bütün barolarımız aynen uygulamalı.

Beni dinlediniz, çok teşekkür eder saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kurt.

Sayın Ali Bekarlar, buyurunuz.

AV. ALİ BEKARLAR (Kayseri) – Sayın Divan, Değerli TBB Başkanı ve Üyeleri, değerli delege arkadaşlarım, sayın baro başkanları, Erzurum Barosu Başkanının şahsında bize büyük konukseverlik gösteren başta Erzurum Valisi olmak üzere değerli Erzurumlulara teşekkürle konuşmama başlamak istiyorum. Hepiniz bu genel kurula hoşgeldiniz. Ben, Kayseri Barosu adına, gelmekle onur duyduğum barom adına, öncelikle selam ve saygılar getirdim; çünkü ben huzurunuzda şahsım olarak değil, Kayseri Barosu Birlik temsilcisi olarak geliyorum. O halde Kayseri Barosunda neler var, neler isteniyor, neler istenecek, beraber olmanın sonuçları neler doğuracak, bunları belirtmek lazım.

Faaliyet raporu olarak okuduğumuz, genel olarak tebliğleri kapsayan başta 14 sayfalık Sayın Başkanımızın, kendi adına ve Yönetim Kurulu adına yaptığı konuşmayı içeren, bir noktada faaliyetleri gösteren bu anlamlı raporda faaliyet olarak çok büyük eksiklikler gördüğümü zannediyorum. Aynı kanıyı benden evvel konuşan arkadaşlarım da paylaştılar.

İki yıl evvel Mersin'de yapılan genel kurulda sorunlar dile getirilmiş, bu kitapçık da elimize geçti, ama iki yıl sonra Sayın Başkanımız, sorunlara el atıldı şeklinde bir cümleyle bunları ifade etmek durumunda kaldı. Türkiye'nin sosyal, siyasi birtakım demokratik ülkenin gerektirdiği kavramlarla karşılıklı fikir alışverişi, özellikle ses getiren TBB olmamız normal, biz de buna katılıyoruz. Ancak, her şeyden evvel yargının bağımsızlığı denirken Türkiye'de, ilk önce bence Birlik mensubu olduğumuz, hele hele son zamanlardaki artan sayılarıyla toplam 32 bine ulaşabilen avukatların bağımsızlığının öncelikle teminatlarının sağlanması gerekecektir. Bu teminat, zannetmeyin ki bizde birtakım kavramlara bağlı kalmadan sadece maddi düşünceyle sizlere hitap etmiyoruz; ancak, bizler avukat olarak rahat hizmet verebilmek, gerçek anlamda savunmayı icra edebilmek, mesleğin onurunu koruyabilmek için ekonomik özgürlüğümüze kavuşmamız gerekecektir. Benden evvel çok değerli arkadaşlarım, özellikle aramızda görmekten çok memnunluk duyduğum hanım delege arkadaşımız, avukatlık mesleğinin zengin olma mesleği olamayacağını ifade etti. Buna çoğumuz katılıyoruz. Dünden beri kokteyllerde, ikili görüşmelerde gerçekten çok ana sorunlar, mesleğin sorunla-

rı dile getiriliyor. Bizim mesleğin sorunlarının öncelikle bu kongrede ele alınması gerekiyor. Samsun'dan bir arkadaşım, kongreye gitmeden evvel meslektaşlarımdan neler istersiniz şekliyle bir görüşme yaptığını söyledi. Gerçekten de kongre öncesi 15-20 gün, arkadaşlarıma, lütfen isteklerinizi belirtin dediğimde, madem ki geldiğimiz baro adına burada ses getirmek istiyoruz, diğer baroların da böyle olması lazım, baro mensubu arkadaşlarım, "TBB ne yapıyor ki" diyebiliyor, diyorlar, bu gerçeği göz ardı edemeyiz. Sayın Yönetim Kurulu Başkanımı, Yönetim Kurulunu şahsım adına, sizler de, hepimiz insan olarak seviyoruz, sayıyoruz; ancak öz eleştiri yaparak meslek adına niçin bir şeyler koymıyoruz ortaya, söylemek lazım.

Bendeniz aramızda bulunan bazı meslektaşlarım ve okul arkadaşlarım biraz beni genç gördüler, 1970 mezunuyum, 1965-1970 arasında İstanbul Hukukta okudum, 23 yıllık meslek içerisinde hukukun üstünlüğü ilkesini sık sık duyuyorum, yargı bağımsızlığını her gün okuyoruz. Birliğin tebliğlerinde bu konulara yer verildiğini görüyoruz, ama uygulamada hadi dediğimizde yakalarını silkemiyoruz kimsenin. Bu noktada Sayın Birlik Başkanım ve Yönetim Kurulu, arkadaşımın belirttiği gibi demin, eliştirinin kendi eleştirimiz olduğunu, hepimizin sorunlardan sorumlu olduğumuzu bilmesini dileyerek, şahıslarını hedef almadan, mesleğin onurunu korumak için birtakım acil tedbirler alınması gerektiğini buradan sizler ve barom adına seslenmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bu tür konuşmaların ve eleştirilerin Barolar Birliğinin en büyük görevi, meslektaşların problemlerini dile getirmek. Bizde çok konuşulan, Genel Kurulda dile getirdiğimiz Kayseri Barosunda, bir değerli arkadaşımızın "Sobacılar ve berberler derneğinde bile avukatlık ücret tarifesinin kendileri tarafından belli zamanlarda enflasyona uygun olarak yapıldığı ifade edilir bir espri olarak dile getirilir; ama bizler nedense iki yılda bir enflasyon şartlarını çok aşmış, Adalet Bakanlığına bağımlı olarak bakanlığın sanki bize bir lütfu gibi bir ücret tarifesi beklentisi içinde oluyoruz. Çok anlamlı bir jest yapan TBB, Adalet Bakanımızın Nevşehir'deki kaçış olayındaki sorumluluğu üzerindeki eleştirilere karşı Adalet Bakanının yanında yer alıp savu-

nurken, bence dostluk ve arkadaşlığın bir tarafa bırakılıp demokrasiye inanıyorsak, yasama ve yargının, bunun dışında yürütmenin başı olan Başbakan dahil eğer bir yanlışlık varsa, bir sorumluluk varsa, bu sorumluluktan dolayı eleştirmenin en tabii bir hak olduğunu bilmemiz ve eleştirmemiz lazım. Sayın Adalet Bakanımız meslektaşımız, ama ne acıdır ki bu kadar yakın ilişkilerin olmasına rağmen, böyle bir olağan genel kurul toplantısına bir temsilci gönderme lütfunda bulunamıyorlar.

Türkiye'nin birtakım siyasi meseleleri olacaktır, ama Türkiye'nin artık 32 bine ulaşmış savunmanın, hele hele yargıyla iddianın, savunmanın bir üçlü bir ayak olduğu söylendiği ülkede, burada Adalet Bakanlığı yetkililerinin bulunmaması da herhalde bizlerin değil, bir noktada Yönetim Kurulumuzun eksik faaliyetlerinin sonucu olsa gerek.

Değerli arkadaşlar, benden evvel çok kıymetli arkadaşlarım sorunlarımızı dile getirdiler; zaman almak, sizi fazla meşgul etmek istemiyorum; ancak, gündem gereği bu maddeyi 14. maddeyle birleştirdiğimize göre bir yerde temenniler noktasını da kapsıyor, o bakımdan bu konuları arz etmek durumunda kalıyorum. Belki tekrar gibi geliyor, ama lütfen beni dinlemek için biraz sabır gösterin.

Bundan kısa bir zaman evvel kaybettiğimiz, bir zamanlar Kayseri Barosunda avukatlık da yapan Kemal Özgen kardeşimiz, ağabeyimiz Allah rahmet eylesin, TBB'ye, Adalet Bakanlığına, Kayseri milletvekillerine, Adalet Komisyonu Başkanına, hayat standardıyla ilgili, topluluk sigortasıyla ilgili sorunlarla ilgili yasa tekliflerimizi özellikle Avukatlık Yasasındaki değişiklikler öncesi tekliflerle beraber isteklerimizi yazılı olarak bildirdik, çalışmamız Kayseri Barosunda yapıldı, herhalde Sayın Başkanımızın eline geçmiştir.

Arkadaşlar, bir delege arkadaşımız, Karaman'dan, daha evvel parlamenterdi, Meclisin uzun zaman komisyonda bekleyip de mart ayında Adalet Komisyonuna ulaşan tasarının bir an evvel çıkması için elimizde bu kadar imkân varken, özellikle son yapılan yasal değişikliklerle Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun uygulanmasında baro olarak, avukatlar olarak bizlerden çok şey

beklenirken, Adalet Komisyonundaki üyelerin acaba kendileri sık sık gerek yönetim kurulu tarafından, gerek sekreteryaya tarafından ziyaret edilip dileklerimiz dile getiriliyor mu? Getirilmediği ifade ediliyor. Bu konuya hassasiyet gösterilmesini istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Kayseri'de avukatlık yaparken 23 yılı durduğumuz bugünlerde şahsen ben mesleğimi ve insanları seviyorum, ama avukatlık mesleğinden haz duymalıyım; çünkü sizin barolarınızda da vardır bu olay. 25-30 yaşına yeni gelmiş icra müdür muavinlerine 50-60 yaşındaki avukatlarımız ağabey diyor; ağabey diyerek üzülererek büzülerek iş takip ettiriyor. Kalemlerde kâtiplerin dava takipçilerini geçmiş durumda davalar hallettiklerini görüyoruz. Bunun yasal düzenlemesinin bir an evvel yapılması lazım. Adalet Komisyonu Başkanıyla Birliğin ve Baro başkanlarının Adalet Komisyonu Başkanlığıyla ilişki içinde olup, hâkimlerin kimi zaman verdikleri kararlar bizi zengin ettiklerini zannedip bize yukarıdan bakan değerli hâkim ve savcılarımızın tutum ve davranışlarını, kalem üzerinde etkinliklerini sağlamamız lazım. Çoğu hâkim biliyor ki, bir boşanma davasını bile yanında çalışan kâtip getiriyor hallediyor, orada dilekçeyle hemen işi bitirmiş oluyor. Biz asgari ücret tarifesi gereği ya da oturmuş bir ücrete göre, bir boşanma davasında müvekkilden 3-5 milyon istersek, müvekkil durumunda olan kişi vekâletini vermeden bunu 15 gün içinde bunu mahkeme kaleminde 2 milyon liraya yaptıracağı inancıyla yaptırıyor. Hiç sesimizi çıkaramıyoruz. Kayseride icralarda takipçilik yapan, ama takipçilere biz, mensuplarımızın önderlik yapması karşısında barolar disiplin kurulu olarak çalışmalarını sürdüremiyorlar. Elimizdeki meslek kuralları isimli eski bir kitapçık, bizim anayasamız olması gerek, her gün okunması lazım, ama malasef senede bir belki okuyoruz, belki okumuyoruz. Bu dertlerimizin, sorunlarımızın kısa zamanda halledilmesi gerekeceği ve bu gerekim içinde Sayın Yönetim Kurulunun da çalışması seri, can alıcı, cevap verici, kısa zamanda halledilecek şekilde çalışma yapması gerektiğine inanıyorum.

Sayın Birlik Yönetim Kurulunun iletişim noktasıyla barolarla delegelerle iletişim bozukluğu olduğuna da inanıyorum, ama benden evvel bir arkadaşım iletişimin uygun olduğunu ifade etti.

Maalesef teknolojinin gerektirdiği her imkâna sahip olan ülkemizde bizlerin baroların, Birliğin ve delegelerin daha sık bir araya gelmesi lazım ve daha çok çabuk haberleşmesi gerektiğine inanıyorum.

Değerli arkadaşlar, bizim baromuzda yıllardır bir avukatlık stajyer fonu vardır, 2500 lirayı geçmez. Dergide okudum, sosyal güvencemiz temin edilemediği gibi, faaliyet raporunda verilen rakamlarda bazı baroların kesenek borçları var; çünkü, bazı barolardaki mensuplarımız temel olarak daha mali sene başında avukatlık mesleğine başlarken baro aidatını yatırması gerekirken bunu bile yatıramamaktadır.

Erzincan deprem felaketinden sonra maalesef, 32 bin üyesi olan baroların topladığı 200 küsur milyon da hizmet sırasına göre en fazla 45 milyon, en fazla 10 milyon yardım edilebilmiştir.

Geçenlerde bir muhripte meydana gelen kazadan dolayı milyarlarca lira tazminatlarından bahsedilirken, 23-25 yıllık avukatlık yapıp da aramızdan ayrılan kişilere TBB olarak topladığımız 218 milyon liradan ailesine düşen para 45 milyon. Öbür arkadaşımızın da meslekte hizmeti az, o da 10 milyon lira.

Değerli Konya temsilcisi ağabeyimiz, gerek hayat standartlarıyla ilgili, gerekse hukuk, baro ve avukatlığın kurumlaşma noktasında eksiğin giderilmesi için yasal düzenlemelerin yapılarak şirketleşme noktasında da teklifler getirmişti. Bu konuyu yasanın öngördüğü ölçüde bir an evvel yapmamızda fayda vardır. Hayat standardı ölçüsünde benim ve sizler gibi artık 15 yılı geçmiş insanlara belki 70-80 milyon baz üzerinden vergi vermek zor değil, ama mesleğe yeni başlayan arkadaşlarımızın bu problemleriyle ilgilenmezsek, arkadaşlarımız, kalemlerde kâtiplerin, icralarda icra müdür ve yardımcılarının elinde oyuncak olma durumunda kalacaktır ki, bu da meslek onurumuza ve bizlerin gurunununa yakışmayacak bir olaydır.

Önümüzdeki panoda "Adalet Devletin temelidir" yazıyor ve burada "Savunma adaletin temelidir" diyor, "Yargı bağımsızlığı" yargı bağımsızlığı derken, sayın hâkimlerimizin bizi yukarıdan görmelerine rağmen, savcılarımızın maaşlarının düzeltilmesini

bizler de istiyoruz, ama madem ki adaletin, özellikle devletin temel savunmadır, öncelikle siz arkadaşlarımın ve TBB üyesi avukat arkadaşlarımızın bütün bu türlü düşüncelerden uzak, ekonomik özgürlüğüne kavuşmasını, mesleğini bu şekilde onurlu icra etmesinin gerektiğini düşünüyorum. Ben yazılı olarak layihamı Sayın Divana sunacağım, çünkü zaman kısıtlı olduğu için değinmek istediğim bazı konulara değinemedim. Bu arada üzerimde bir mesaj vardı, Kayseri Komisyon Başkanlığı, Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün'ün 5 Mayıs'ta Mecliste gündem dışı yaptığı konuşmada –kendisi hukukçu galiba– hâkim arkadaşlarımızın, koalisyon hükümetinin protokolunda şöyle bir madde var, "Bağımsız yargı ve hızlı dağıtılan hakka ve hukuka uygun adalet, hükümetimizin en temel hedeflerinin başındadır" diyor. Bu hükmün öncelikle savunma üzerinde de avukatların yarasının çıkarılması, özgürlüklerinin temin edilmesi ve ondan sonra barolarımızın, Birliğimizin Türkiye'deki siyasi ve sosyal olaylarda da sesini duyurması gerektiğine inanıyorum.

Beni dinlediğiniz için hepinize saygılar ve sevgiler sunar, teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Kazım Ertan, buyurunuz.

AV. KAZIM ERTAN (Mersin) – Sayın Divan, değerli konuklar, saygıdeğer hukukçular; hepinizi şahsım ve Mersin Barosu adına içtenlikle selamlarım.

TBB Başkanımızın ve Yönetim Kurulunun geçmiş dönemdeki duyarlı ve özverili çalışmalarını içeren faaliyet raporunu tüm delegelere sürelerinde ve inceleme olanağını sağlayacak biçimde ulaştırmış olmalarından ve çalışmalarından ötürü kendilerine teşekkür ederim.

Ben, Mersin Barosu delegesi olarak Mersin Barosu Yönetim Kurulunun bu Genel Kurulda dile getirilmesini kararlaştırdığı mesleki sorunlarımızla ilgili görüşleri sunuyorum.

Asgari ücret tarifesinin yetersizliği, ekonomik koşullara uygun olmaması.

Hastalık sigortasının zorunlu hale getirilmesi.

Vergide hayat standardı uygulamasının kaldırılması.

TBB'nin üst kuruluş olarak etkinliğinin yetki ve görevlerinin genişletilmesi.

Avukatlık Kanunundaki değişiklik tasarısının bir an önce yasallaşmasının sağlanması.

Yargıdaki tıkanıklık ve hükümetlerin yargıya ilgisizliği ve soğukluğu konusunda TBB'nin çözüm önerileri getirip hızlandırması.

Avukatların ekonomik ve mali sıkıntılarının araştırılması ve çözüm aranması.

Hukuk fakültelerinin çoğalmasına bağlı olarak öğrenci yetiştirilmesindeki yetersizliklerin giderilmesi konusunda çözüm üretilmesi.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa paralel olarak çıkarılması gereken yasaların ve değişikliklerin çıkarılması konusunda girişimlerde bulunulması.

TBB'nin sosyal içerikli hizmet ve etkinlikler için Ankara'da bir merkez oluşturulması.

Tüm avukatların yararlanabilecekleri tatil yapma olanaklarının sağlanması.

Tüm baroları kapsayacak yardımlaşma ve emekli maaşını da içerecek nitelikte ve kapsamda yardımlaşma sandıkları kurulması.

Türkiye'de her yıl bir hukuk kurultayı yapılması için çalışmaların TBB önderliğinde başlatılması.

TBB'nin, avukatlık mesleğine ve ayrıca toplumun her kesimine yönelik her türlü saldırı ve sataşmalarda toplu ve etkin davranışlarda bulunması.

Barolar yardımlaşma sandıklarına barolara kayıtlı her avukatın zorunlu üye olmasının sağlanması.

Vekalet ücret sisteminin düzeltilerek mesleki gelirin ücret sigortalıları da kurularak güvence altına alınması.

Kamu avukatlarının barolara kayıtları zorunlu hale getirilmesi ve sorumlulukları yanında yetkilerinin de artırılması konusunda girişimlerde bulunulması.

Mersin Barosunun mesleki sorunlar olarak dile getirilmesini istediği hususlar bunlardır; ancak, hukukçu olarak öncelikle mesleki sorunların çözüm önerilerinin üretilmesinin yeterli olmadığı, hukukçuya yaraşır çağdaş ilişkilerle sorunların çözülmemediği gerçeğinde hukukçunun çeşitli yöntemlerle uyarıcı görevini de yerine getirmesi gerektiği inancındayız.

Çalışma raporunun incelenmesinde TBB'nin iletişim ve görüş alışverişinde iyi bir çizgi izlenmesine karşın, hukukçunun uyarıcı ve önce görevini yerine getirecek nitelikte etkinlik koyamadığını görebilmekteyiz.

Sadece basın bültenleriyle yetinilmiş ve üzüntüleri dile getirmeden öteye gidememişlerdir. Özellikle Türkiye'deki bütün barolarla birlikte baroların baskı grubu olarak sesini duyuracak nitelikte etkin bir davranışa girememişlerdir.

İnançlı ve yürekli hukukçuların, toplum ve ülke sorunları, demokrasi, insanlık, insan hak ve özgürlükleri, demokratik, laik sosyal hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkelerinden ödün vermeyeceğine inancım tamdır. Bu inançla, yeni seçilecek Yönetim Kuruluna, TBB Başkanına gelecek dönemde çalışmalarında başarılar dilerim.

Sözlerimi bitirirken, Erzurum Barosu Başkanına, Baronun tüm görevli üyelerine içten ve özverili konukseverliklerinden dolayı ayrıca Erzurum Barosuna değerli katkılarıyla destek veren tüm kurum,kuruluş ve temsilcilerine teşekkür ederim, saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Ali Turgan, buyurunuz.

AV. ALİ TURGAN (İstanbul) – Değerli meslektaşlar, zamanı iyi kullanmak için sadece bir hususa değineceğim. Bu Anayasa değişikliği isteğiyle birlikte laiklikle ilgili olarak çalışma raporunda ileri sürülen görüşlere genel olarak katılmakla beraber, laikle ilgili önerinin eksik olduğu ve iyi belirtilmediği kamsındayım. Önce şunu söyleyeyim, acele bir anayasa değişikliğinden önce, Anayasanın engellemediği hususlarda yasa değişikliklerinin istenmesi lazım. Dernekler Yasasının, Siyasi Partiler Yasasının, Polis Vazife ve Selahiyetleri Yasasının, Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Yasasının ve benzer diğer antidemokratik yasaların Anayasanın engellemediği hususlardaki değişikliklerinin talep edilmesi lazımdır Hükümetten, ki demokratik süreç hızlansın ve Anayasa değişikliğinin kamuoyuna daha tartışmalı olarak, daha özgür bir ortamda gitmesi sağlanabilsin.

Laiklikle ilgili olarak raporda, din kültürü ve ahlâk öğretiminin ilk ve orta öğretim kurumlarında zorunlu dersler arasında yer almasının önlenmesi isteniyor. Tabîî bu doğru, 1982 Anayasasına din ve ahlâk öğretimi dersinin zorunlu olarak ilk defa bir Cumhuriyet anayasasına girmiş olması; bunu kaldırmak lazım ama yalnız zorunlu olanının yanlış anlaşılması için onu da vurgulamak lazım. Ne olursa olsun, ister zorunlu, ister ihtiyari olsun Anayasaya, din kültürü ve ahlâkı adlı bir ders okutulması gereğinin konulmaması icap eder. Din ile bilim ayrı alanların konularıdır. Din, tartışılmaz; bilim tartışılır. Din nakilcidir; bilim akılcıdır. İkisi bir arada olmaz. O halde laik devletin okulunda ne mecburi, ne de ihtiyari din dersi olmaz. Bir kere bunun açıklıkla konması gerekir. Tabîî bundan ibaret değil, asıl Diyanet İşleri Başkanlığının da devlet örgütü içinde yeri olmaması gerekir. Diyanet İşleri Başkanlığının devlet örgütü içinde olması demek, din konularının, tıpkı din derslerinde olduğu gibi, devlet içinde tartışılması veya tartışılma yasağının olması, devletin belli bir din önermesi anlamına gelir. Bunun da laik devletle bağdaşır bir yanı yoktur.

Cumhuriyet devrimi yapıldığı sırada Diyanet İşleri devlet örgütü içinde yer almıştır. Saltanata ve hilafete karşı verilen mücadelede sonucunda elbetteki cumhuriyet kendini savunacaktı ve o ihtilal ortamı içinde değerlendirilecek bir olguydu. Diyanet İşleri

devletin içinde yer almıştı; ama çok partili düzene geçtikten sonra bunun kaldırılması bir zorunluluktan ve bunun kaldırılmamasından doğan sancuları yaşamaktayız. İmamhatip okullarının sayısının hızla artmakta olduğunu İskender Özturanlı arkadaşımız söyledi, ama şunu niye söylemiyor; imamhatip okulları devletin dışına çıkmalıdır, devletin içinde ne işi vardır. Özel olarak inananlar kendi okullarını kurabilirler. Zaten meseleyi sadece inanan–inanmayan diye almak da yanlıştır. Bir inancın muhtelif tarafları vardır, sadece belli mezhepler meselesi değil. Çok sayıda inanışlar vardır. Kimsenin bir başkasını o inançtan dolayı ne kınamaya hakkı vardır, ne de devletin sen böyle inanacaksın diye devlet gücünü kullanarak baskı kurmaya hakkı vardır. Cemaatlerin kendi okullarında öğretim yapmaları, ama bunun herhangi bir özel kurum gibi devlet tarafından denetlenmesi Anayasal çerçevede mümkündür. Bu inançlara başkasının özgürlüğüne tecavüz etmemeleri koşuluyla müsaade etmek lazım gelir; ama devletin içinde din kurumuna yer vermemek icabeder.

Ben sadece bu hususa değinmek istedim. TBB'den laiklik konusunda daha net bir tavır takınmasını istiyorum. Hepinize teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın İsmet Kayhan, buyurunuz.

AV. İSMET KAYHAN (Denizli) – Sayın Divan, değerli delegeler; hepinize sonsuz saygı ve sevgilerimi arz ediyorum. Denizli Barosundan da tüm barolara ve bilhassa Erzurum Barosu Başkanına ve onun değerli mensuplarına sevgi ve saygılarımı arz ediyorum. (Alkışlar)

Değerli TBB Yönetim Kurulu Başkanı, Yönetim Kurulu Üyeleri, 4 yıldan beri fedakârca çalışarak Birliğimizi bugünlere getirdikleri için kendilerine Denizli Barosu adına teşekkürlerimi, saygılarımı arz ediyorum ve bundan böyle de görevlerinde daima üstün başarılar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, tenkit etmek kolaydır, ama bir işi yapmak çok zordur. Biz avukatlar tenkit etmesini çok güzel severiz, ama işin çözümüne geldiği zaman aynı duruşmalarda olduğu gibi,

takdir yüksek mahkemenin deyip topu atar geçeriz. Bence daima Türkiye barolarında her zaman biraz daha övgüde biraz daha cömert, tenkittle ise biraz daha cimri olunmasını istiyorum; çünkü herkes her şeyi istiyor, ama bugünkü ülkemiz koşullarında ve TBB'nin içinde bulunduğu koşullar her isteneni yapmaya imkân vermiyor. Bugün hakikaten çok çeşitli yasalar her gün değişiyor. Gönül istiyor ki, TBB bunları da yayınlasın anında; ama kâğıt fiyatları, basım ücretleri çok yüksek. Hani adamın biri hiç yeldeğirmeni görmemiş de "bu ne" "Değirmen" demişler, adam başlamış düşünmeye "Niye düşünüyorsun" "Değirmen olmasına değirmen, ama suyu nereden geliyor" demiş. Bütün mesele suyun temini olaydır.

Raporu yürekten destekliyorum, bu bukadar olur, bundan fazla olması da can sağlığıdır, ama Sayın Başkanımızın ve Yönetim Kurulunun faaliyet raporunda savundukları bir konuya şahsen katılmıyorum, o da adli tatil konusu. Adli tatil konusu bizim başımıza bir bela, aksi düşünen arkadaşlarımız olabilir; çünkü adli tatil artık güncelliğini yitirmiştir, acilen kaldırılması gerekir. Bunun için çalışma istirham ediyorum. Biz zaten yeteri kadar tatil yapıyoruz. Elinize kalemi alıp hesap ederseniz, cumartesi, bayramlar dahil 185 gün tatil yapıyoruz, bir yılın yarısı kadar tatil olan bir ülkede böyle bir adli tatil gibi uyduruk şeylerle uğraşması artık güncelliğini kaybetmiştir ve bu adli tatil, yurt dışında çalışan insanlarımıza azap ve işkence vermekten başka da hiçbir işe yaramamaktadır. Sadece açığöz hâkimlerin veya kıdemli hâkimlerin işine yaramaktan öteye gidememektedir. Onun için bunun mutlaka kaldırılması gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, elimize geçen gelir-gider tablosunu incelediğimizde, burada 15 baro ancak borcunu eda etmiş, diğer barolar maalesef ödentiler yapmamışlardır. Ödentileri yapanlarla yapmayanlar arasında bir ayırım yapmak gerekir, Türkiye baroları 15 barodan ibaret değildir, onun için TBB'nin, benim aldığım rakama göre 325 milyon 635 bin 44 lira sizin ceplerinizde parası vardır. Bu günahdır ve yazıktır. Bu parayı verin ki biz de bu yönetimden bir şeyler isteyelim. Vermeden almak Allah'a mahsus bir durumdur. Bunun için mutlaka herkes görevini önce yapmalı, sonra bir şeyler istemeli ve ölüm yardımı ko-

nusunda da mutlaka daha güncel, daha verimli ve ölen insanlara sadece birer fatiha okumakla geçiştirmemek lazım ve böyle günlerde Allah rahmet eylesin deyip geçmemek gerekiyor. Bunun için de gereği, siz yüksek topluluğun takdirlerine arz ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdiye kadar birtakım arkadaşlarımız sorunları getirdiler. Bunları biliyoruz, hep aynı sorunlar; fakat bugün ülkemizde bir rüşvet sorunu var, bu artık gündemden gideceğe de benzemiyor. Bu konuda da gerekli çalışmaların mutlaka yapılması gerekir. Bir de cinsel suçlar ülkemizde alabildiğine üst boyutlara ulaşmıştır. Bunlar, denizin dibindeki balıklar gibidir, ara sıra bazıları çıkmaktadır. Yapılan araştırmalar da bu cinsel suçların topluma büyük yaralar açtığı bir gerçektir.

Ülkemizin en önemli sorunlarından birisi, hepinizin takdir edeceği gibi bir çevre sorunu vardır. Bu çevre sorununun da madem demokrasi istiyoruz demokratik çerçeve içinde çevre sorununun halledilebilmesi için bu konudaki gerekli yasaların çıkarılması için TBB gerekli çalışmaları yapmalıdır. İnşallah gelecek dönemde de böyle çalışmalarla sizlerin huzuruna TBB'nin çıkıp daha anlamlı mesajlar verip ve Türk toplumuna iyi hizmetler yapmanın gururu içinde burada bizlere seslenmesini istiyoruz.

Ben de diğer arkadaşlarım gibi, Denizli İli çevresindeki gerek avukat arkadaşlarımın, gerekse çalışan kâtip ve mübaşir gibi arkadaşlarımızın sorunlarına değineceğim. Bugün nüfusu fazla olan yerler kasabalar ilçe olma sevdasında, bu da günümüzde moda oldu, hemen ilçe yapılıyor ve buraya hemen bir adliye teşkilatı kuruluyor. Bu adliye teşkilatı da –üzülerek söylüyorum ki– dilenerek kurulmaktadır, çevredeki zengin insanlardan, fabrikalardan dilenmek suretiyle teşkilat kurulmaktadır. Bu ilçelere de –yine üzülerek söylüyorum ve özür diliyorum– en yeteneksiz hâkim ve savcılar gelmektedir, atanmaktadır. Bunlara da laf anlatmak, bunlara yasayı anlatmak, inanın deveye hendek atlatmaktan çok zor. Öyle yerler var ki, bugün bu arkadaşlarımız, belirli gazetelerin bilmecelerini çözmekten başka hiçbir iş yapmamaktadırlar. Bizim bir ilçemiz var, burada iki ay zarfında üç dava açılmış, bunun 5'erden 15 bin lira parasının gönderilmesi için

25 bin lira masraf yapılmış. Onun için bu küçük ilçelere adliye teşkilatının açılmaması, illa bu konuda gerekiyorsa, çünkü, çok afedersiniz, binası yok, içerisinin düzeni yok, oraya bir tabela asmakla, eski tabirle, bir mühür bir müdür tayin etmekle; ben çok iyi hatırlıyorum, baro başkanlığım zamanında Adalet Bakanlığına, onların ağzı dilimiz ya biz, hâkim arkadaşların, biraz kâğıt veya malzeme gönderin dediğimiz zaman aldığımız yanıt "Mahalli imkânlarla halledin" olması insanı biraz daha uğraştırıyor.

Yeşil pasaport deniyor ama damgalı özel pasaport. 15 yılını dolduran her avukata mutlaka yeşil pasaportun verilmesi için çalışma yapılmasını istiyorum. Çünkü bu Sayın Cumhurbaşkanımız, Cumhurbaşkanlığına adım atarken, milletvekillerine bir gecede kıyak yapıp bunu çıkardı, bize de versinler, biz de Allah'ın kuluyuz.

Hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. İyi günler diliyorum ve uzak yerden gelen arkadaşlarıma hayırlı yolculuklar diliyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Şaban Uçlusoy, buyurunuz.

AV. ŞABAN UÇLUSOY (Konya) – Sayın Diyan Başkanımız, Sayın Genel Başkanım, Sayın Yönetim Kurulu Üyelerimiz, bizleri ağırlayan Sayın Erzurum Barosu Başkanı, Yöneticileri ve sayın konuklar, göremediğim sayın basın ve olmayan bürokratlar ve sorunlarımızı iletme istediğimiz kesimden olmayan herkese sevgiler saygılar sunuyorum Konya Barosu adına.

Elbette bize göre en büyük sorun mesleki sorunlar; ekonomik sorunlar olsun, çözemediğimiz veya çözmek istediğimiz veya çözdüğümüz sorunların tamamını yasal sorun olarak görmekteyiz. Avukatlık Yasasından öte bize göre Anayasa olarak görmekteyiz. Anayasayı bizler yazmadık, Anayasa, bizim dışımızdaki halkın oylarıyla gelmeyen insanlar tarafından yazıldı. Böylesine anayasaların yapıcıları elbetteki bizden rahatsız olacaklardır. Bu yapııcılar şimdi o Anayasayı uygulayan insanlar değil, kenara çe-

kilmiş insanlar. Sayın 12 Eylülcüler düne kadar başımızın tacı olarak yaşarken, yavaş yavaş onları mezara gömmeye başladık, ama onların arkasında onların yaptıkları eserleri de onlarla beraber başuçlarına gömeceğiz inşallah. 12 Eylül'de Konya'da avukatlar Türkiye'de vergi ödemeyen kesimler olarak dile getirilirken, Bodrum'da istirahatini yapan sayın o muhterem kişi, herhalde Sayın Genel Başkanımın, ön sıralarda aldığı vergi rekortmenliğiyle utanç duymuştur; ama bunun yanı sıra vergisini ödemeyen çok meslektaşın da o avukatlık mesleğini yürütürken yapmış olduğu ezikliği ve taşıdığı utançlığı da biz onurumuz olarak yakamızda taşıyoruz. Bu sorunlarımızın giderilmesi sadece Avukatlık Yasasının değişmesinde değil, önce Anayasayı değiştireceğiz, arkasından Devlet Güvenlik Mahkemesi yasasını kaldırmamız lazım, arkasından Polis Vazife ve Yetki Yasasını kaldırmamız lazım, arkasından özel dedektiflik yasasını kaldırmamız lazım, arkasından Antiterör Yasasını kaldırmamız, arkasından bütün antidemokratik yasaları kaldırmamız lazım; ama görüyoruz ki bu görevi üstlenecek bir parlamentoyu da burada görmek mümkün değil. Ben onur ve gurur duyuyorum, biz barolar ve baroların mümtaz insanları ve değerli üyeleri, hem parlamentodan, hem de Anayasadan çok üst düzeyde onurlu kişiler ve onurlu insanlardırlar.

Halkı ezen, insanları yok eden, demokrasi, insan haklarını hiçe sayan, yargısız infazlar yapan, avukatların evini arayan, avukatları gece yarısı sokağa götürüp polis süsüyle öldüren; bu düşüncenin altında demokrasi ve insan hakları savunuculuğu yapan biz insanlar olduğumuz yatmaktadır. Bir bizlerin hakkından gelemediler, bütün örgütleri yok eden 12 Eylülcüler, bugüne kadar yasalarını taşırlarken, bir tek baroları yok edemediler. Siyasi partileri kapattılar ama bizleri kapatamadılar. Elbette bunlardan, avukatlık, ki modern, çağdaş, uygar insanların savunduğu, onların koruduğu, onların özlük haklarına getiren Avukatlık Yasasını beklemek mümkün değildir. Şimdi biz vesayetten kurtulmak isterken, bir vesayetle daha karşı karşıyayız.

Ceza Muhakemeleri Usulü Yasasında yapılan değişikliklerle biz bir müfettiş geldiğinde sizin mali konularınızı denetleyemiyoruz, evraklarınızı denetleme hakkımız yok, çünkü kendi gelirleri-

nizle yaşıyorsunuz derlerken; şimdi barolara savunma hakkı doğrultusunda yeni bir vesayet daha doğrulttular. Çünkü, verdikleri paralarla tekrar bizi denetlemek durumuna getirdiler. Bundan sonra barolar Maliye Bakanlığından, Ceza Muhakemeleri Usulü Yasası için yapılacak yardımları gereği gibi dağıtamadığımızdan, eksik dağıttığımızdan, görevi yerine getiremediğimizden, kötüye kullanmadan, görevi, ihmalden veya zimmetten davalar açılacak. Şimdi bir devlet, parlamento düşünün, bir yasa koyucu düşünün. Kendi işkencecisini denetleyemeyen, kendi işkencesine son veremeyen, onu denetleyemeyen, onu uygar, çağdaş insan düzeyine getiremeyen devlet, işkencecinin kontrolünü biz savunmanlara veriyor, bundan gurur duyuyoruz ve bu görevimizi de insanlık adına, savunmanlık adına yapıyoruz, yargı adına yapıyoruz. Bundan ders alsınlar. Bir karakolda polis, bekçi, emniyet müdürü işkence yapmasın diye avukatlara savunmanlık hakkı verecekler. Olay bu olmaz. Önce işkence yapanlara hesap sorulur. Ben hayatımda daha görmedim işkencecinin tutuklandığını, ama bir polise "Çek elimi üzerinden" dersiniz kesin tutuklanırsınız. Konya Barosundan geçen sıkıntılarım çok büyük. Benim Konya'da Kur'an kursları dolu dolu, tarikatlar dolu dolu, türbancılar dolu dolu, belediye başkanlarım Refah Partili, Konya'da şarkı türkü söylemiş diye Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanırken, yargılamayı izlemeye gelen uluslararası düzeydeki basın mensupları, parlamenterler, avukatların yolları kesildi, Adana Barosundan bir meslektaşım karakolda 24 saat gözaltında kaldı. Sayın Emniyet Müdürünü, DGM yargılamasında suç duyurusunda bulunup şikâyet ettiğimizde Şaban Uçlusoy ve 5 avukat hakkında Hizbi milli gençlik adı altında tehdit mektubu gönderildi. Cumhuriyet savcıları bu tehdit mektubunun arkasına gitmediler, ama bana gelen müfettiş müfettiş değildi, ifademi almak için açıkça söyledi. Biz korkusuz ve yürekli olmak zorundayız, biz yılmayacağız; arkamızdaki karanlık güçler ne olursa olsun, hangi hesap için çalışırsa çalışsın, ki hesapları biliyoruz, bunun altında sermaye, burjuvazi, antidemokratik güçler vardır. Bunları yaşıyoruz. C. Savcıları durağan, suskun, yetersiz maalesef. Konya'da 5 tane öğrenci yakalandı tabanca evde bulundu diye, 5 tane üniversite son sınıfında, annesi ve babası belli, 4 gün gözaltında tutuldu, arkasından adi suç di-

ye nitelendirildi, hepsi serbest bırakıldı. Cumhuriyet Savcısı "Bu işte ben yoğun" diyor. DGM de ben yokum diyor, o zaman kim var bunun arkasında. Bu kadar zor görevlerimiz var. Elbette birçok sıkıntımız da olacak.

Aramızda haksız rekabetler var, kimimiz 100 alıyoruz, kimimiz 500 alıyoruz, ama Sayın Barolar Birliğinden istirham ediyorum, Türkiye'de yüzde 68, yüzde 100'e varan enflasyon karşısında lütfen iki yılda ücret tarifeleri göndermesin bize, altı ayda bir yapsın. Daha dün icra ceza mahkemesinde alacaklı adına girdiğimiz bir ceza davasında ücreti vekalet 25 bin lira. Bir yıl devam etmişiz. Bir boşanma davasında avukata verilen ücreti vekalet 100 bin lira. Enflasyonun altında avukatlar, savunma bu kadar ezilmemeli. Avukatlar vergi kaçakçısı değildirler, avukatların vergi kaçakçısı olarak görülmemeleri için kestikleri makbuzların bir suretini barolara versinler, bir suretini de ceplerine koysunlar, bir suretini de davalara versinler, o davalarda aldıkları ücretler de haklı olarak yargı kararlarına yansısın ve töhmetten kurtulalım, baskıdan ve iddialardan kurtulalım. Biz kaçakçı değiliz, ama mssleğimize o kadar çok yönlü saldırı var. Mafya babaları çek ve icra takiplerine el koydular. Bazı yerlerde kadastroler kalktı, sanayi kesimi işçiyi işten çıkarmakla, işten atmakla grevsiz toplu sözleşmeli sendikasız ortamda yaşatarak savunma hakkına yönetmeksizin ihtilafları son buldurarak azalan davalar karşısında bir de Ceza Muhakemeleri Usulü ile bize getirilen yükler biraz dengeli, biraz daha tutarlı hale getirilsin.

Sayın Demirel de söyledi, Ceza Muhakemeleri Usulü Yasasında aceleci veya deneyimsiz olarak çıkarılmasından kaynaklanan hatalar düzeltilsin; savunma, yargının belkemiği, ben unsur demiyorum, ögesi de demiyorum, belkemiği; savunmayı çekiversinler, görsünler bakalım yargı nasıl bir yargı olurmuş. O zaman ben diyorum ki, burada seçilecek yöneticileri benim tanımam lazım, oy vereceksem hakkımı helal etmem lazım. Göreceğim, konuşsun veya yazsın tanıyayım. Ben, demokratik, insan haklarına saygılı olduğuna, hukukun üstünlüğüne inanan insanı buraya seçmek istiyorum. Öyle bir kişi olup olmadığını iki yılda bir yapılan toplantılarla nasıl bilebilirim ki. O zaman bana bu fırsatı tanısun, ama kimseyi eleştirmiyorum, kimseye özel bir suçla-

ma getirmiyorum veya bu yönetimin çok yetersiz olduğunu veya şunları yapmadı da demiyorum; ama bakınız, en kötü askerî postallarla demokrasi yok edildiği dönemlerde bile örgütsel yaşamlarına son verilmeyen baroların bu güçleri, onların kaygılandığı kadar vardır. O zaman gelin biz de bunu hakkıyla kullanalım. Sadece bildiriyle, mektupla meseleyi halletmeye kalkmayalım.

Ocakçıoğlu meselesinde iki adım geri attılar, ama ben de gördüm, ilk seferinde binlerce meslektaşım varken, ikinci günde bir iki bine indi, dördüncü beşinciye yapsak herhalde bir kişi kalma-
yacağız orada. Bu bize de ait, bu gücü, bu enerjiyi buraya yüklememiz lazım. Bu anlamda şu sandalyelerin boş kalmasından da üzüntü duyuyorum. Bu genel kaderimizde mi vardır bilmiyorum, Sayın Başkan çok özür diliyorum, bizler de ufak ufak barolarda toplantı yaparız, iki üç meslektaşımız gelir. Görev yapacak sak layıkıyla yapalım. Ben hiçbir arkadaşımın, buraya göreve geldi, talip oldu, Ağrı'da da olsa Batman'da da olsa gelip o görevi yapacağına inanıyorum. Aslolan bu görevleri sürdürmek ve gereken baskı unsuru olma fonksiyonunu yerine getirmektir.

Seçilecek yönetime başarılar diliyorum, seçilemeyecek arkadaşlarıma da saygılar sunuyorum; bugüne kadar yaptıkları görevlerden dolayı kendilerine saygı sunuyor, çok teşekkür ediyorum; sağolsunlar varolsunlar; teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

"Müzakereler yeterlidir" şeklinde bir takrir geldi.

Bu hususta takrir veren arkadaşşa; lehte ve aleyhte söz vereceğim.

İstanbul Barosu Av. Ali Şen'in yeterlilik önergesi.

AV. ALİ ŞEN (İstanbul) – Değerli meslektaşlarım, birçok meslektaşımın hakkı böylece yenmiş oluyor, ama zamanımızın kısa olması ve gündemde başka maddeler olması nedeniyle yeterlik önergesi... (Gürültüler) Benim kanımca birçok değerli arkadaşımız birçok konuya değindi, bana göre birçok konu tartışılmıştır, bana göre yeterlidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun efendim.

AV. KUDRET ÖZTÜRK (Uşak) – Arkadaşlar, biliyorum, ben buraya gelirken bana kötü kötü baktınız; aslında ben bu önerge- nin aleyhinde konuşmak için gelmedim. Ben sabah bir önerge verdim ve süreyi 10 dakikayla sınırladık. Biz biliyorduk ki, söz alan arkadaşlarımıza sıra gelmeyecekti; maalesef arkadaşlarımız buraya geldi, Sayın Divan da ikaz etti "Süreyi geçiyorsunuz" diye, bu arkadaşları protesto ediyorum. Hele hele saat 14.00'ten sonra söz alıp da Divana ikaz ettiren arkadaşları iki defa protes- to ediyorum. İnsan sıkılır; kendinden sonra gelen arkadaşların konuşma hakkına saygı gösterilmemiştir.

BAŞKAN – Yeterlik önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. 39'a 24 oy.

Şimdi, konuşmalara cevap vermek üzere Buyurun Sayın Baş- kanım.

(Yerinden karşılıklı konuşmalar)

Buyurun Sayın Başkanım.

AV. ÖNDER SAV (TBB Yönetim Kurulu Başkanı) – Değerli meslektaşlarım, zaman sınırlaması sebebiyle, yeterlik önergesi verildi ve kabul edildi. Geride kalan arkadaşlarımızın değerli ko- nuşma ve önerilerinden de yararlanamadığımız için üzgünüm; ancak, bu, genel kurulun takdiri. Bu konuda benim diyecek bir sözüm yok. Böyle bir elektrikli tartışmanın üzerine eleştirilere yanıt vermek zorunda kaldığım için de ayrıca üzgünüm.

Değerli meslektaşlarım, Yönetim Kurulumuzun çalışmalarıyla ilgili eleştirileri, başladığı andan itibaren hiç salondan ayrılma- dan büyük bir dikkatle izleyip dinledik; gerçekten çok yararlı de- ğerlendirmeler, eleştiriler oldu. Konuşan bütün delege arkadaş- larımıza, öneri getiren meslektaşlarımıza teşekkür ediyorum Yö- netim Kurulumuz adına. Haklı olabilecek eleştiriler dile getiril- diği gibi, bizce –belki biz yanılabiliriz– haksız ve yanlış anlama- lardan kaynaklanan eleştiriler de oldu. Bunlara da üzülmedik.

Bir aile yuvası içinde elbette birbirimizi tamamlayarak yolumuza devam edeceğiz.

Kişiler değişebilir, kişiler görevi bırakabilir, ama kurumlar süreklidir, kurumlar yürüyecektir. Kurumların yürümesi için bu tür toplantılarda birbirimizi çok iyi anlamamız gerekiyor. Birbirimizin sözlerini yanlış anlamamız gerekiyor ve gelecek toplantılara gelecek çalışma dönemine burada dağarcığımıza aldığımız şeyleri değerlendirme fırsatıyla gitmemiz gerekiyor.

Elbette yöneticiler, yönetenler dünyanın her yerinde yerilir de övülür de. Övülünce sevinirler, yerilince üzürlürler. Ama ben, her yergiden pay alınmasını düşünenlerden birisiyim. Övgülerden de çok fazla koltuklarımız kabarmaz; onlardan da pay alırım.

Bu toplantımızda da gerçekten bizi çok mutlu eden değerlendirmeler oldu. İnanıyorum ki, Genel Kurul delegeleri arasından yarın oluşacak yeni Yönetim Kurulu, bu eleştirilerden ve değerlendirmelerden yola çıkarak gelecek çalışma dönemini çok sağlıklı olarak değerlendirecektir. Geride bıraktığımız dönemde, Başkan olarak ben ve 10 yönetim kurulu üyesi arkadaşımız, baro mensuplarımızın, meslektaşlarımızın genel menfaatleri, meslek ahlak, düzen ve geleneği konusunda hassas olmaya çalıştık veya biz kendimiz öyle yaptık zannediyoruz. Çoğu delege arkadaşlarımızdan da bu hassasiyetimizin anlaşıldığı konusunda işaretle aldığımızı görüyorum ve buna seviniyorum.

TBB Yöneticilerinin üzerinde önlemle durduğu konu, mesleğin ve meslektaşların onurunu, bağımsızlığını her kişiye ve organa karşı korumak olmuştur. Belki yeterince her meslektaşımızın gönlünde yatan çalışmalarını TBB yapamamış olabilir; 11 kişilik kurul her şeye yetişemez, yetişmemiş olabilir; ama bu kurul bir şeye yetişti, kendi onurlarının önünde mesleğin, baroların ve Barolar Birliğinin onurunu korumaya yetişti. (Alkışlar)

Bizim için mesleğimizin, meslektaşlarımızın, barolarımızın onuru kendi onurumuzun önünde gelir. Bizim Yönetim Kurulu olarak vazgeçmediğimiz rehberimiz, baskı grubu olarak vazgeçmediğimiz rehberimiz meslek, meslektaş ve baroların onuru olmuştur. Çok ücra bir yerdeki meslektaşımızın başına en ufak bir

şey gelmesi dahi bizi ilgilendirmiştir. Belki çoğu kez barosundan önce o meslektaşına biz yetişmişizdir. Burada Mardin Barosu Başkanı Cemal Artık arkadaşımız aramızda, beni, bir meslektaşının olağanüstü hal bölgesiyle ilgili sorununda aradığı zaman ben, Mardin barosu mensuplarından önce o meslektaşımızın sorununa yetiştim, Olağanüstü Hal Bölge Valisini buldum, zannediyorum sorun çözüldü, bunu, bana ondan sonraki teşekkürlerinden çıkarabiliyorum, anlayabiliyorum.

Burada eğer konuşma yapan bütün meslektaşlarımızın isimlerini ve değindikleri konuları belirterek konuşmasıyla ilgili değerlendirmeyi yapmazsam bunu unutkanlığımıza verin; yoksa, umursamadığım gibi bir anlamı lütfen hiçbiriniz çıkarmayınız.

Özgen Küçükkoner, değerli Konya delegemiz, bu raporu genellikle beğendiğini, ama Avukatlık Kanunu konusunda bazı gelişmelerin önünün kapandığını ifade ettiler, Adalet Bakanlığının Bakanlar Kuruluna gönderdiği tasarıda yapılan değişikliklerle çıkarılan konuların tekrar metne yerleştirilmesi için komisyonda gerekli gayretin gösterilmesini istediler. Hiç kuşkusuz olmasın, bunu adım adım izleyeceğiz, Avukatlık Yasasıyla ilgili diğer görüş bildiren arkadaşlarımıza da aynı şeyi söylemek istiyorum. Komisyonda görüşme sırası gelmeden önce biz, yeterince konuyla ilgilenip en son komisyonda gerekli değişiklikleri yaptırma olanağını bulacağımızı sanıyorum.

Türkiye'nin neresinde olursa olsun, ölen meslektaşlarımızı öldüklerini kamuoyuna duyurmak, böylece bir manevi katkıda bulunmak, bir dayanışma göstermek durumunda olmamız istendi. Çok güzel bir duygu, buna katılmamak mümkün değil, ama bu bir mali olanak işi her şeyden önce. Barolarımız bir ilan kaçmal olduğunu herhalde bilebilirler. Burada hangi nedenle olursa olsun, Türkiye Barolar Birliğine ölüm yardımı göndermeyen barolarımızı kınamak için söylemiyorum ama ölüm yardımı ilanından çok daha düşük aylık rakamlara, yıllık rakamlara ulaşan kesenek borcunu göndermeyen barolarımız hatırlanacak olursa, ben, Sayın Küçükkoner dostuma, o barolarla önce görüşüp ondan sonra bu öneriyi getirmesi için ufacak bir dost uyarısında bulunmak istiyorum.

Değerli Çamoğlu arkadaşımız, Avukatlık Yasasında noterlere tanınan birtakım yetkilerin avukatlara tanınmadığından yakındı. TBB'nin görevlendirdiği Avukatlık Yasası Değişikliği Komisyonu, Adalet Bakanlığında alt komisyon çalışmaları yaparken, bu konular enine boyuna tartışıldı, öneri olarak götürüldü, burada dile getirilmeyen ama meslektaşlarımız için yararlı birtakım hususlar dile getirildi, maalesef tasarıya geçemedi. Bizim her istediğimiz konunun Avukatlık Kanunu değişikliği tasarsına geçmesi mümkün olmadı.

Sayın Çamoğlu'nun değindiği konu da bunlardan birisi.

Sayın Atila Sav'ın Anayasa değişikliği, Ceza Muhakemeleri Usulü Yasası, Avukatlık Kanunu ve hukukun üstünlüğü doğrultusunda Birliğimizin yaptığı çalışmalarla ilgili övücü sözlerini doğrusu hak ettik mi hak etmedik mi bilmiyorum, ama kendilerine, eski dönemde Birlik Başkanlığı yapmış bu çok deneyimli üstadımıza huzurunuzda teşekkür ediyorum.

Sayın Ünsal Tüzün'ün değindiği konu, bana hem İstanbul Barosu Başkanı Sayın Kazan tarafından, hem de o davaya muhatap olan meslektaşlarımız tarafından iletildi, dosyası da verildi; ama çok büyük bir aksilik, Danıştayın 125. Kuruluş Yıldönümü törenine rastladı duruşmanın yapıldığı gün ve ben de bir birbuçuk ay önce Danıştay Başkanının daveti üzerine o toplantıda Danıştay Başkanıyla beraber konuşmacıydım. Beni arayan savunman dostum Halit Çelenk Bey'e bu engelimi anlattım ama, TBB Başkan Yardımcısı Zonguldak Delegemiz Sayın Burhan Karaçelik ile Genel Sekreterimiz Ankara Delegatesi Sayın Hüseyin Avni Ferah duruşmaya gittiler, bana sonra bilgi de aktardılar. Halit Çelenk Bey de konuyla ilgili bilgiyi aktardı. Bu konunun burada noktalandığı gibi bir izlenim doğmuş arkadaşlarımızda. Biz, konunun bundan sonra da izleyicisi olacağız. Kolay kolay o meslektaşlarımızı haksızlığa teslim etmeme kararlılığı içinde olacağız. İster bundan sonra resmi bir görevimiz olsun, isterse sade meslektaş olarak kalalım; bu hassasiyetimizi, koruyacağız.

Erzurum Delegatesi Değerli arkadaşımız Haşiloğlu, yargıç ve savcıların mali ve ekonomik teminatıyla ilgili değerlendirmeler yaptı. Hem raporumuzda, hem de Başkanlık konuşmasında bu

konuda yeterli deęerlendirme olduęu için üzerinde durmuyorum; ama sanıyorum dūřuncelerimiz keřiřiyor.

İdari yargıdaki gizliliğin kaldırılmaması, gerçekten bir demokrasi ayıbıdır. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunundaki değişiklikle, ceza yargılamasında hazırlık soruşturmasında avukattan evrak gizleme, dosyadan belge örneği alamama ayıbı, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanundaki değişikliklerle kaldırıldı, ama bir başka demokrasi ayıbı, bir başka hukuk ayıbı maalesef idari yargılamada Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Yasasından kalma bir ayıp, 1972'lerden bu yana hukukumuzda kalan ayıp geçerliliğini hâlâ sürdürüyor. Biz, bunun kavgasını, Danıştayın kuruluş yıldönümünde Danıştay kürsüsünden verdik; vermeye de devam edeceğiz.

Sayın Özturanlı üstadımız, ustamız, laiklikle ilgili sözlerimize katıldı, ama bunların yeterli olmadığını, gerekli eylemin yapılmadığını belirtti. Biz, birçok Şey yapmışız, ama ses gelmemiş toplumdan, o nedenle de bu ilke yeterince savunulmadı gibi bir izlenim doğmuş. Tabii insanlar, hele hele bazı konularda olan insanlar belki beciriksizliklerinden, belki yeterli zaman bulamadıklarından yaptıkları her Şeyi topluma yansıtmazlar, camiaya yansıtmazlar. Ben bu tür insanlardan birisiyim.

Birlik Başkanı olarak bu konuda yaptığım, bana destek olan Yönetim Kurulunun yaptığı kavgaların onda biri vardır bu raporda. Ama muhataplarımız nasıl gocundu, onun işaretleri vardır. Şu elimdeki Ümmeti Muhammed Gazetesi Almanya'da basılır, Cemalettin Kaplan'ın gazetesidir, o gazetede "Türkiye Barolar Birliği Başkanına açık mektup" diye bir anamıza avradımıza küfür edilmediği kalmıştır.

Őurada küfürlü bir bant vardır, yine oradan gelmiştir, Őurada bir kitap vardır ve bunlar birer örnektir; bir de yazı vardır, bana hitaben yazılmış, yazılardan bir tanesini değil hanım meslektaşlarıma ben, erkek meslektaşlarıma, o Müslüman geçinen kişinin bana yazdığı yazıyı okumaktan hicap duyarım.

Şimdi, sanıyorum bir eylem koyuluyor ki, karşıdan ses geliyor; eylemin ölçüsü budur.

Sayın Özturanlı, acaba eylemin ölçüsünde başka kıstas mı arıyor; o kıstaslarda herhalde buluşamıyoruz. Mersin'deki Genel Kurulda da yaptığı eleştirilerde de Sayın Özturanlı ile bazı kıstaslarda buluşmamıştık; galiba laiklik konusunda da ufak değerlendirme farklılıklarımız oluyor. Onu da gayet tabii aydın düşüncenin nüansları olarak değerlendirmek istiyorum. Bunu bir eleştiriye yanıt biçiminde değil, bir açıklama olarak vermek istiyorum.

Ayrıca, Türkiye Barolar Birliğinin, kimi pek çok konuda görüş bildirmedeği, eylem koymadığı gibi bir sav ileriye sürülüyor. Türkiye Barolar Birliği her şey değildir arkadaşlar, Türkiye Barolar Birliğini her şeyle karıştırmayalım. Türkiye Barolar Birliği bir hukuk üst kuruluşudur ve her şeye yetişmesi, her alana el atması da Türkiye Barolar Birliğinden beklenmemeli. O zaman, siz, Türkiye Barolar Birliğini sorunların altında ezersiniz. Kendi üst kuruluşunuzu birazcık hoşgörüyüyle karşılamak gerekiyor diye düşünüyorum. Bunu anımsatmayı da görev biliyorum.

Biz, sadece meslektaşlarımızın değil, topluma karşı yükümlülüklerimizin, cumhuriyete, demokratik, laik hukuk devletine karşı, hukukun üstünlüğüne karşı yükümlülüklerimizin de bilinci içinde görev yapmaya çalıştık. Karınca kaderince çok yere de yetişmeye çalıştık. Herhalde kadirşinas baro başkanlarımız ve baro mensuplarımız, Zonguldaklılar, Giresunlular, Bursalılar, Eskişehirli, Adana, Mersinliler, Denizliler, Gaziantep, biz bu yörelerdeki kendi etkinliklerindeki değerlendirmelerimizin toplumda nasıl ses getirdiğini sizlere aktaracaklardır. Ben bunlara daha birçoğunu ekleyerek zaman almak, kürsüde övünüyor intibamı da yaratmak istemem.

Diyarbakır Delegemiz Sayın Tayfun, Türkiye Barolar Birliğinin olumlu birçok faaliyetini saydıktan sonra, bunları denizde bir katreye düşürme gayreti içinde farklı değerlendirmeler de yaptı. TBB'ni siyasal iktidarın güdümünde olmakla suçladı. Sanıyorum Türkiye Barolar Birliğini derneklerle ve başka yerlerden talimat alan örgütlerle karıştırdı. TBB, bağımsız, tarafsız bir kuruluştur, hiçbir örgütün, hiçbir siyasal yapının ve hiçbir derneğin uydusu değildir. (Alkışlar)

Sayın Şerafettin Gökalp, yayınlarda Barolar Birliğinin daha etkin olmasının, teknik gelişmelerden yararlanması gerekliliğinin altını çizdi. Gerçekten haklı Sayın Gökalp dostum. Belki yeterince yayın konusunda zaman ayırarak sorunların üzerine gidememiş olabiliriz. Ümit ederim ki, yarın seçeceğiniz Yönetim Kurulu, bu konularda daha girişimci, daha atılımcı, sizleri daha rahatlatıcı faaliyetler içinde olur.

Sayın Sevinç Altındağ meslektaşımız, Avukatlık Yasasıyla ilgili ufak bir teknik yanlışlık yaptı, hemen düzelteyim, çünkü tutanaklara da geçti, Avukatlık Kanunuyla ilgili değişikliğin bir yıldan beri TBMM'de olduğunu söyledi, sanıyorum bir dil sürçmesiydi, bir yıldan beri Bakanlar Kurulunun gündemindeydi yasa tasarısı.

Avukatlık asgari ücret tarifesini yetersiz buldu; olumlu birtakım değişikliklerin yanında olumsuzlukların altını çizdi. Tabii biz de buna katılıyoruz. Avukatlık asgari ücret tarifesini eleştiren diğer arkadaşlarıma da böylece yanıt vermek istiyorum.

Biz, Adalet Bakanlığına, avukatlık asgari ücret tarifesini sizlerden aldığımız bilgilerle oldukça olumlu şekilde yansıttık. Çağdaş bazı konuları da koyduk, onu barolara da gönderdik, kıyaslamayı barolarımızın daha iyi yapabilmesi için.

İki yılda bir düzenlenen asgari ücret tarifesinde bir yıl sonra yüzde 50 artışı da öneren, kendi içinde otomatik artış öneren bir maddecik eklemiştik, maalesef Adalet Bakanlığı onu da çıkarmış; ama tasalanmaya gerek yok. Adalet Bakanlığı bürokrasisiyle değerli komisyon üyelerimizin yaptığı tartışmalar sonunda Adalet Bakanlığının elinden diğer birçok vesayet yetkisinin alındığı gibi, yasa tasarısı değişikliği gerçekleşirse, asgari ücreti düzenleme yetkisi de alınacaktır. O zaman sanıyorum, meslektaşlarımız bu eleştirilerde daha çok hak kazanacaktır. Sayın Uçlusoy'un, iki yılda bir değil, altı ayda bir asgari ücret tarifesi değişsin tabiri belki ancak o zaman bir eleştiri konusu olabilecektir.

Sayın Güney Dinç dostum, yargısız infazlar ve özel televizyonlarla ilgili çok özgün değerlendirmeler yaptı. Gerçekten bu de-

gerlendirmelerine katılmamak mümkün değil. Genel Kurulu bu konuda aydınlattığı için kendisine teşekkür ediyorum, görüşlerine katıldığımı da buradan ifade etmek istiyorum.

Sayın Nurhan Hüryaşar, Avukatlık Kanunuyla ilgili değerlendirmelerde bulundu, biraz önce diğer eleştirenlere verdiğim yanıta olduğu gibi, bir kısım değerlendirmelerine katılıyorum,

Sayın Yürekli, yargıdaki tıkanıklığın giderilmesi için yapılması gereken konulardan bahsetti, elbette yargıdaki tıkanıklık bir yerden açılır, ama bir başka yerden tıkanır. İnsan malzemesi her şeyden evvel, ne kadar demokratik kurumlaşmayı sağlam yaptık deseniz bile; insan malzemesindeki eksiklikten dolayı tıkanıklıklar giderilemeyebilir.

Samsun Delegeesi Sayın Şefik Kırıcı, değerli dostum, hür sigorta konusundaki girişimlerle olumsuz bazı başlangıçların önlendiğini belirtti. Gerçekten bu konuda barolarımız çok etkin girişimlerde bulundular. Bu konuda başta İzmir Baromuz olmak üzere katkısı olan barolarımıza buradan teşekkür etmeyi bir görev biliyorum.

Barolarımız sanmasınlar ki bize ulaşan düşünceleri değerlendirilmiyor; biz, her olumlu düşünceden pay çıkarırız. Biz, her doğruyu görüşürüz. Hiç kimsenin doğrusu bizi gocundurmaz, doğru söyleyeni de rahatlıkla göğsümüz kabarak söyleriz; ama yanlış şeyi de bölüşmeyiz, kimse de yanlışını bizimle lütfen bölüşmeye kalkmasın.

Anayasa değişikliği konusunda çalışmalarımız için olumlu değerlendirmelerde bulundu Sayın Kırıcı dostumuz, pek çok arkadaşımız aslında olumlu buldu, ama Sayın Özturanlı dostumuz, sanıyorum madde madde nitelemeye gidilmediği için bir eleştiri getirdi. Özellikle madde madde bir Anayasa düzenlemesine gitmek, bizim için biraz yanlış değerlendirildi. Yapmamak gerekliliğini düşündük. Çünkü, o zaman her madde üzerinde değişik tartışmalara neden olacak bir ortam yaratılacaktı, biz, temel kurumlaşmaların, hukukun üstünlüğü, demokratik hukuk devleti açısından sıkıntısını çektiği, ülkemizin sıkıntısını çektiği temel kurumlaşmaların altını çizmekle yetindik ve toplumda da kendile-

rine ilettiğimiz kurum ve kuruluşlarda da olumlu bir iz bıraktığını, görmekten mutluluk duyuyoruz.

İzmir Barosu eski Başkanımız, değerli delegemiz Sayın Sabri Kurt dostum, raporu hemen hemen çokyeriyle olumlu bulduğunu ifade etti. Giresun Genel Kurul tutanağındaki çalışmalardan, yapılan eleştirilerden sonra bir kısım çalışmaların yapıldığını ifade etti; ancak bazı çalışmaların hâlâ tamamlanamadığını altını çizdi. O da, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu kararlarının Türkçeye çevrilip TBB tarafından henüz yayınlanmadığını belirtti. Evet, böyle bir faaliyetimiz olmadı, ama gelecek dönemde bu çok yüklü faaliyetin altından ümit ederim Yönetim Kurulu kalkmaya çalışır, seçeceğiniz Yönetim Kurulu bu görevi yerine getirebilir.

Hukuk kurultayı toplanamadı, o da doğrudur; ama bu tür şeyleri söylemesi kolay; uygulaması, yerine getirilmesi tam anlamıyla dört dörtlük yapılabilmesi zaman alıcı şeylerdir. Bizim dönemimiz buna yetmedi, bundan sonraki yöneticilerin ödenminin buna yetmesini diliyorum.

Sayın Kurt, raporda, yabancı ülkelere TBB temsilcilerinin gidip gitmediğine dair bir pasaj görmediğini söyledi, doğrudur, eksiklik olmuş, ama biz bu görevleri yaptık ve yabancı hukuk kuruluşlarıyla ilişkilerimiz oldu, sürüyor da. Dünya Barolar Birliğinin Genel Kurul toplantılarına ve seminerlerine Türkiye Barolar Birliği temsilcileri katılmışlardır, gerekli görüşlerini bildirmişlerdir. Bu arada, Avrupa Baroları İstişare Komisyonuna gözlemci üyelik için başvurulmuştur, sanıyorum kısa bir süre sonra olumlu bir yanıt alabileceğiz, henüz olumlu aşamaya gelmedi.

Ayrıca, İstanbul Barosu Başkanı değerli arkadaşımız Sayın Kazan'ın yoğun girişimleriyle başlattığı Avrupa Baroları Federasyonuna üyelik konusundaki başvurumuz, rapor hazırlandıktan sonra kabul edildi. Böyle bir gelişme de oldu.

Bu arada dünyanın değişik yörelerinden pek çok barolar birliği düzeyinde kuruluş Türkiye Barolar Birliğini davet etmektedir, biz bu davetlere henüz icabet etmedik, ama önümüzdeki çalışma döneminde yeni yöneticilerimiz bu eksikliği giderirler diye düşünüyorum.

Kayseri Barosu Birlik Delegemiz Sayın Bekarlar arkadaşımız, Nevşehir Cezaevinden kaçış olayından çağrışım yaparak, sanki biz Adalet Bakanının koruyucusuyumuz gibi bir anlatımda bulundu. Hiç bölüşmüyorum; biz kimsenin koruyucusu değiliz. Adalet Bakanının da bizim himayemize gereksinimi yoktur. Adalet Bakanı, benim 30 yıllık meslek arkadaşımdır, dostumdur, ama doğrusunu bölüşürüm, yanlışını hiç bölüşmem.

By-pass yasasıyla ilgili yanlışını bölüşmediğimi yüzüne karşı söylediğim gibi, yargı yılı açılış konuşmasında da altını çizmiştim. Bunun Anayasa Mahkemesinden döneceğini söylemiştim, nitekim Anayasa Mahkemesi, benim o günkü değerlendirmemi yanlış çıkarmadı.

Adalet Komisyonu ile ilişkilerde Türkiye Barolar Birliğinin yeterli aktivite içinde olmadığını söyledi. Yanlış, çünkü kokteylde ayaküstü konuşmadan yanlış izlenim almış Sayın Bekarlar.

Avukatlık Yasasıyla ilgili hiçbir boşluk bırakmayız arkadaşlar, gereken her şeyi yaparız, herkesle görüşürüz. Cumhurbaşkanına kadar konuyu vardırırtırız, TBMM Başkanına, bunun gündemde öncelikli olarak görüşülmesi için girişimde bulunuruz. Sayın Bekarlar ve diğer bu konuda tereddütü olan arkadaşlarımız bu konuda hiç endişelenmesinler.

Erzincan Barosu mensuplarını depremde yitirmemizde yaptığımız kampanyada 6 meslektaşımıza gönderilebilen paranın azlığından dem vurdu. Karınca kaderince o günün koşulları içinde ancak bu kadar toplanabildi; gönül isterdi ki bunun 10 misli, 100 mislini toplayalım. Yaralar paralarla sarılmıyor, yaraları başka türlü sarmanın da yolları var. Biz o yolları da denedik ve Ankara'dan Erzincan'a gittik. Divanda yazmanlık görevinde bulunan Erzincan Barosu Başkanımız çok iyi anımsayacaklardır, teker teker arkadaşlarımızın mezarlarını ve ailelerini ziyaret ederek kendilerine olan manevi borcumuzu da yerine getirdik. TBB yetişmeye çalıştığı yerlere yetişiyor; Erzincan olayı da bunlardan bir tanesiydi.

Sayın Kazım Ertan arkadaşımız, Mersin Barosunun, TBB Genel Kuruluna duyurulmasını istediği konuları aktardı, çoğunu biz

de bölüştük. Gelecek dönemdeki Yönetim Kurulumuz elbette bu konuda gerekeni yapacaktır.

Sayın Turgan ile de ufak bir görüş farklılığımız olduğu anlaşılıyor kendisinin anlatımından; ama kalın çizgilerde bir farklı değerlendirilmemiz olmadığını görmekten de mutluluk duyuyorum.

Sayın eski Denizli baro Başkanımız İsmet Kayhan, çalışmalarımızı takdir eden bir konuşma yaptı; kendisine teşekkür ediyoruz. Her zaman, baro başkanlığı döneminde de bize çok olumlu katkıları olan bir arkadaşımızdır. Burada da bizi sözleriyle onurlandırdı, değerlendirdi, kendisine teşekkür ediyorum.

Sayın Uçlusoy arkadaşımızın sözlerini, diğer arkadaşlarımızın eleştirisini yanıtlarken değerlendirdiğim için o konuya ayrıca dönmüyorum.

Böylece, kürsüye gelerek değerlendirmede bulunan arkadaşlarımızın, aklımda kaldığına, not alabildiğimce görüşlerine cevap verdiğimi sanıyorum; kimine katıldığımı, kimine katılmadığımı ifade ettim değerli arkadaşlarım.

Çalışmalarımızı baştan bu yana kadar izlediniz; değerlendirmelere yanıtlarımızı izlediniz. Aklarsanız teşekkür ederiz, bu çalışma döneminde bana ve Yönetim Kuruluna çok destek oldu barolarımız ve meslektaşlarımız. Biz, bu desteğin manevi borcu altındayız. Bu borcu ömrümüz olduğunca ödeyemeyebileceğimizi de düşünüyorum.

Hepinize sevgiler saygılar sunuyorum değerli arkadaşlarım.
(Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

HÜSEYİN TAYFUN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Birlik Başkanı, eleştiriye cevabında bize sataşmada bulunmuştur. Bu nedenle kendisine cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Yerimizden konuşmayalım lütfen. Görüşmeler tamamlanmıştır.

Arkadaşlar, Gündemin 8. maddesinde geçen dönem çalışmalarından dolayı Türkiye Barolar Birliği Yönetiminin aklanması konusu var.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun geçen dönem çalışmalarından dolayı aklayanlar lütfen işaret buyursunlar.... Aklamayanlar.... Aklanmıştır efendim.

Birlik Yönetim Kurulunu kutluyoruz efendim. (Alkışlar)

Gündemin 9. maddesi; Başkanlık Divanı, Yönetim, Disiplin, Denetleme Kurullarının üyelerinin huzur hakları, yolculuk, ikâmet ve zorunlu giderlerinin miktarlarının saptanması.

Bu konuda önergeler var.

Önergelerden birisinde huzur hakkının 500 bin lira olması, dışarıdan giden arkadaşların yollukları için 500 bin lira ödenmesini öngören bir önerge var.

Önerge sahipleri Şahap İnce, Mahmut Bayram, Mustafa Sözen, Koray Atak, Abdurrahim Altınır.

Bu konuda başka öneri var mı?

Yönetimin bir önerisi var mı?

Yönetim bu konuyu açıklasın efendim, buyurun.

AV. NACİ İŞİK MOROVA (TBB Saymanı) – Değerli meslektaşlarım, Mersin Genel Kurulunda Yönetim Kurulu, Denetim ve Disiplin Kuruluyla ilgili olarak Ankara dışından seçilmiş bulunan üyelerimize 200 bin lira yolluk, ikâmetgâh için huzur hakkı saptanmıştı, bunun dışında herhangi bir ücret ödenmemekteydi. Aradan geçen iki yıllık bir zaman zarfında elbette ödenmekte bulunan bu 200 bin lira artık değerini kaybetmiştir.

Benim önerim, bu önerilen 500 bin liranın yolculuk, ikâmetgâh ve zorunlu masraflar karşılığı Ankara dışından gelen Yönetim Kurulu, Disiplin ve Denetleme Kurulu Üyelerine verilmesinin uygun olacağı;

Bunun dışında ayrıca her toplantı için toplantıya katılacak olan Yönetim Kurulu, Disiplin Kurulu ve Denetleme Kurulu üyelerini her katıldıkları toplantı için de 500 bin lira verilmesinin doğru olacağı kanısındayım.

Takdir sizlerin efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Bu hususta söz almak isteyen var mı?

Türkiye Barolar Birliği Yönetim, Disiplin ve Denetleme Kurulu üyelerine Avukatlık Kanununun 112. maddesi uyarınca ödemesi gereken huzur hakkı, yolculuk, ikâmetgah ve diğer zorunlu giderlerin 500 bin lira olmasını kabul edenler... ("Ayrı ayrı" sesleri)

Efendim, ben onu demek istedim; Başkanlık Divanı, Yönetim, Disiplin, Denetleme Kurulu üyelerine 112. madde nedeniyle huzur hakkının 500 bin lira olmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yolculuk, ikâmet ve diğer zorunlu gider miktarının 500 bin lira olmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelecek dönem bütçesinin görüşülmesi ve kabulü maddesine gelmiş bulunuyoruz.

Arkadaşımız size ana başlıklarıyla izah edecekler; buyurunuz. ("Sayın Başkan, okumaya gerek yok; biz okuduk" sesi)

Anabaşlıklarıyla arz edilecek efendim.

AV. NACİ IŞIK MOROVA (TBB Saymanı) – TBB 1.5.1993 - 1.5.1995 yılları arası bütçe tasarı gelirlerimiz:

Gelirlerimiz : Kesenek gelirleri, baroların Birlik kesenekleri
1 milyar 392 milyon lira

Yayın gelirleri 5 milyon lira

Başkaca gelirlerimiz toplan 2 milyar 773 bin 503 lira

Toplam glirlerimiz 4 milyar 170 milyon 500 bin 3 lira

Giderlerimiz :

Yönetim giderleri toplam 830 milyon lira

Personel giderleri 2 milyar 260 milyon lira

Büro giderleri 920 milyon lira

Yatırım giderleri 100 milyon lira

Resim, harç ve kesenek giderleri 55 milyon 500 bin lira

Meslekle ilgili diğer yardımlar 5 milyon lira

Toplam giderlerimiz 4 milyar 170 milyon 500 bin 3 lira.

Yönetmeliği arz ediyorum:

TBB 1993 - 1995 yılları iki yıllık bütçesi 1.5.1993 gününde başlar, 30.4.1995 günü sona erer. Bu döneme ait Birlik gelir ve giderleri 4 milyar 170 milyon 500 bin 3 lira olarak öngörülmüştür.

Bu dönemde baroların ödeyeceği üyelik kesenekleri 31 Aralık 1992 tarihinde barolara kayıtlı avukat sayısı üzerinden ayda 2000 TL. olarak hesap edilmiştir.

Bütçeyle kabul edilen ödeneklerin yatmaması halinde bölüm ve maddeler arasında aktarma yapmaya Birlik Yönetim Kurulu yetkilidir.

Gelirlerin tahsil fişi veya banka dekontu karşılığı tahsili, giderlerin harcama belgelerine dayandırılarak yapılması gereklidir.

Kasa işlemlerinde istisnasız ödeme fişlerine dayandırılır.

Bütçe içerisinde harcama, Başkan ve Sayman üye tarafından yapılır.

Yönetim Kurulu genel kadro aylıkları toplam değerlendirme kaydı ve kadro aylıklarının birleştirilmesi, kullanılmayan kadro aylıklarını diğerlerine ekleme yapmaya yetkilidir.

Yönetmeliğin uygulanmasında Birlik Yönetim Kurulu yetkilidir.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Gelecek dönem bütçesinin Birlik Yönetim Kurulunca hazırlanan şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemimizin 11. maddesi, barolardan alınacak Türkiye Barolar Birliği keseneklerinin saptanmasıdır.

Bu konuda iki ayrı önerge var.

"Türkiye Barolar Birliği keseneklerinin aylık 2000 liradan yıllık 24.000 lira ve ölüm yardımlarının 2.000 liradan aylık, yıllık 24.000 lira olmasını istiyoruz" diyorlar.

Diğer önerge:

"Ölüm yardımı 5 bin lira, yıllık 60 bin lira olarak düzenlenmesini öneriyoruz" diyorlar.

Açıklama yapmak üzere buyurunuz efendim.

AV. NACİ İŞİK MOROVA (TBB Saymanı) – Değerli meslektaşlarım; şimdiye kadar ölüm yardımı ve kesenek olarak barolarımızdan alınmakta olan para 12 bin liraydı, yani aylık bin liraydı; bugün benim önermek istediğim ve şu anda önergelerden bir tanesi de yine aynı şekilde benim önereceğim rakamı belirliyor; bunun, enflasyon oranı dikkate alınmak suretiyle 1000 lira olan ödeneğin 2000 liraya, yani yıllık 24.000 liraya çıkarılmasını öneriyorum.

Tekdir sizlerin.

24.000 liraya çıkarıldığı zaman ölüm ve kesenek miktarı, şu anda yapmakta olduğumuz ölüm yardımları, ölen meslektaşlarımızın ailelerine 4 milyon 700 bin lira civarında bir para ödemekteyiz, bu miktar 9 milyon küsur miktarına ulaşacaktır. Elbette ki bu rakam da çok az olmakla beraber, belki ölen meslektaşlarımızın yakınlarına biraz olsun bir katkısı olur. Takdir sizlerin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Türkiye Barolar Birliğinin barolardan alacağı keseneklerin aylık 2000, yıllık 24.000; ölüm yardımları-

nın aylık 2.000, yıllık 24.000 lira olmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

...-Sayın Başkan, biz de ayrı br önerge vermiştik...

BAŞKAN – Onu da oylayacağım efendim.

Ölüm yardımı konusunda iki önerge var.

Kesenek konusunda 2.000 liradan 24.000 liraya...

Bu örengyle ilgili arkadaşımız, bunun imkansızlığından söz ediyor, açıklama yapsınlar, daha sağlıklı karar verelim; buyurunuz.

AV. NACİ IŞIK MOROVA (TBB Saymanı) – alınmakta olan paranın çok az olduğunu ve bu paranın hiçbir şekilde ölen meslektaşlarımızın ailelerine hiçbir şekilde bir yararı olmadığını savunuyorlar, haklılar, ben de buna katılıyorum; ancak daha önceden almakta olduğumuz aylık 1.000, yıllık 12.000 lirayı dahi maa-lesef bugün tamamı, barolarımızın pek çoğu tarafından ödenememektedir. Bugün büyük barolarımızın pek çoğu bu parayı ödemiş bulunmaktadır ve bugün biz almakta olduğumuz daha önceki 1.000'er lirayı 2.000 liraya çıkardığımız zaman bu ikiye katlanacaktır, ki bunun barolarca ödenmesi gerçekten çok zordur.

Diğer meslektaşlarımızın önermiş bulunduğu aylık 5.000 lira, yıllık 60.000 liranın ödenmesi herhalde zor olacağı kanısındayım; ama takdir sizlerin.

Saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

AV. VOLKAN ALPOSKAY (İzmir) – Sayın Divan, baroculuk artık bir profesyonel çalışma olmuştur. Baro çalışanları, baro yöneticileri özellikle Başkan ve Başkanlık Divanı büyük özveriyle ve bir şirket idare eder gibi baro idare etmek durumundadırlar.

İzmir Barosu, 3 bin mevcudunun keseneklerini tahsil etmekte ve yılbaşı itibariyle Birliğine aktarmaktadır. Biz, tüm barolarımızın özverili davranmasını istiyoruz.

Ölen meslektaşlarımızın ailelerine sembolik, alay edercesine para verilmesine şiddetle karşıyız. Biz, en azında aylık 5 bin liralarmın, bir gün bu çarkın bize de döneceğini düşünerek, hepimiz için gerekli olacağını ve vefasız bir mesleği yaptığımızı düşünerek meslektaşlarımızın hayattan ayrıldıktan sonra ailelerine Birliğin ya da baronun çekiyle daha ciddi, daha güncel bir paranın ödenmesinden yanayız. Bu nedenle, asgari 5 bin lira aylık ödemekle ilgili ölüm yardımının Barolar Birliğine aktarılmasında tüm barolarımızın özen göstermesini istirham ediyoruz. Meslektaşlarımızın ailelerine biz en azından meslek kuruluşları olarak vefalı davranmak zorundayız.

Bu önergeyi, aylık 5 bin, yıllık 60 bin lira olan önergeyi İzmir olarak şiddetle destekliyoruz.

Saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Kesenekler konusunda tek bir önerge var, onu oy-larımıza sunacağım:

AV. NAMIK ERKANLI (Kırıkkale) – Sayın Başkan, ben Kırıkkale delegesiyim. Kırıkkale Barosunun yıllık aidatı 100 bin liradır. Arkadaşlarımızın önerisine göre barolarımız kişi başına 120 bin lira yollama konusu var, ki bu parayla nereye yollayacağım.

.....

BAŞKAN – Efendim, tek tek yerimizden konuşursak bu kongreyi tamamlamamız mümkün olmaz; arkadaşımız açıklamada bulunacak.

AV. NACİ İŞİK MOROVA (TBB Saymanı) – Değerli arkadaşlarım, alınmakta olan baro aidatları, tamamen Birlik keseneklerinin dışında olan paradır. Birlik kesenekleri ayrıca, aidatın dışında tahsil edilecektir; yani her baro, baro aidatı olarak 100 bin lira alıyorsa, onun dışında TBB keseneği ve ölüm yardımı olarak şu anda öngörülecek olan miktar eğer 50 bin ise 50 bin, 24 bin ise 24 bin lirayı ayrıca alıp Birliğe gönderecektir. Yani, hiçbir şekilde o alınmış bulunan 100 bin liranın içinde bu para olmayacaktır.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Efendim, barolardan alınacak TBB keseneklerinin aylık 2 bin yıllık 24 bin lira olmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ölüm yardımının aylık 5 bin, yıllık 60 bin lira olmasını kabul edenler... 37

Ölüm yardımının aylık 2 bin, yıllık 24 bin lira olmasını kabul edenler...

Ölüm yardımı da aylık 5 bin, yıllık 60 bin lira olarak kabul edilmiştir. (Alkışlar)

Gündemimizin 12. maddesi; yerli ve yabancı kongrelere gidecek delegelerin seçilmesi veya bunun seçilecek Yönetim Kuruluna bırakılması.

Şimdi bunu burada seçmemizin kabil olmadığı kanaatindeyim.

Yeni yönetim kuruluna bırakılmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemimizin 13 üncü ve önem taşıyan maddesine geldik; dışarıda bulunan arkadaşlarımız da lütfen salona teşrif etsinler.

Müteakip Kongrenin, TBB 23. Genel Kurulunun hangi ilde yapılması konusu tartışılacak ve oylarınıza arz edilecektir.

Bu konuya ilişkin öneriler var:

Adana, Balıkesir, Kayseri; başka talep olan var mı?

"Türkiye Barolar Birliği 23. Genel Kurulunun Kayseri'de yapılması" diyor Kayseri Barosu.

Adana'da yapılmasını Adana Barosu istiyor.

Balıkesir Barosu da Balıkesir'de yapılmasını istiyor.

İzmir Barosu da İzmir'de yapılmasını istiyor.

Bir diğ er önerge:

"Temel yasalar baş ta olmak üzere, hukuksal düzenlemelerin ciddi biçimde ele alınması gereksinimi yıllardır gündemdedir. Bu gereksinimin giderilmesi, hukuk ve adalet reformu çalışmalarını yapılması amacıyla bir hukuk kurultayı kaçınılmaz hale gelmiştir.

Bu nedenle, Türkiye Barolar Birliği ile İzmir Barosu birliğinde önümüzdeki ilkbaharda dördüncü hukuk kurultayının İzmir'de gerçekleştirilmesini saygıyla arz ederiz."

Bu metinden anlaşılan, sadece önümüzdeki ilkbahardaki hukuk kurultayıdır.

Bu konuda başka öneriler var, başka konularda da öneriler var; onları daha sonraki bölümde okuyacağız ve oylarınıza sunacağız; ancak, gelecek genel kurulun nerede yapılmasıyla ilgili 13. madde görüşülüyor; sizin talebiniz bu maddeyle ilgili değil. Bu maddeyle ilgili öneriniz varsa, ayrıca bir önerge vermek durumundasınız. Bu önergeniz, bu madde içinde mütalaa edilemez.

BAŞKAN – 7 ve 14. maddeyi birleştirmiştik.

Tüm önergeleri sonunda okuruz diye Divan olarak kararlaştırmıştık; eğer burada usuli bir hata varsa, o hata bizimle ilgilidir, onu belirtmek isterim.

Buyurun.

AV. VOLKAN ALPOSKAY (İzmir) – Efendim, 14. madde, daha önceki maddeyle birleştirildi. Bu durumda başka madde kalmıyor. Eğer gelecek genel kurulun yeri saptanırsa, ardından da kapanış konuşması geliyor. Gündem maddeleri bitmiş durumdadır. Bunu konuşacak başka bir yerimiz olmadığına göre şimdi konuşma gerekiyor. Mesele budur.

BAŞKAN – İzmir Barosunun önergesini okuyorum: kendilerine söz veriyorum, buyurun efendim.

AV. VOLKAN ALPOSKAY (İzmir) – Değerli arkadaşlarım, gündemin 7. maddesiyle birleştirilen 14. maddesi içerisinde söz

istemistik, fakat burada antidemokratik bir oylama yapıldı ve sabahlara kadar konuşmamız gereken şeyleri aceleye getirip, mesleğimizin özünü ilgilendiren, ülkenin geleceğini ilgilendiren konuları konuşamadığımız için bu önergemizi konuşma metnimiz içerisinde açıklama şansını bulamadık. Yine de Divana ve meslektaşlarımıza sabırlarından ötürü teşekkür ediyoruz.

Hukuk kurultayı çok ciddi olarak Türkiye gündeminde olmalıdır. Bunun hazırlığı Türkiye Barolar Birliğince yapılmalı, biz evsahipliği yapmaya adayız İzmir'de. Bu, TBB Yönetiminin, Delegelerinin, tüm baro başkanlarının, üniversitelerden temsilcilerin, milletvekili olan hukukçuların ve Adalet Bakanlığı temsilcilerinin, TBB Yönetim Kurulunun gerekli göreceği diğer ilgili kişi ve kuruluş temsilcilerinin katılacağı ciddi, kapsamlı başta Anayasa olmak üzere antidemokratik yasalar dahil, tüm yasaların ele alındığı, mesleğimizi, hukukumuzu, adaletimizi sanıklar içine sokan uygulama bozukluklarına engel olmak için ciddi bir ihtiyaç olarak önümüze geldi ve inanıyoruz ki, Genel Kurul samimi ve kesin bir iradeyle bu fikrimize katılmaktadır. Bu nedenle, biz, eğer Genel Kurulun takdiri müspet olursa önümüzdeki ilkbahara, ki bunun hazırlığı takriben 10-12 ay sürecektir. TBB Yönetim Kurulumuz, tebliğlerin hazırlanması aşamasını ancak bu zaman içinde yapacaktır; önümüzdeki ilkbahara İzmir'de bir hukuk kurultayı toplanmasını istiyoruz. Bu takdirde, Genel Kurulun, İzmir'de yapılması talebinden vazgeçeceğiz. Çünkü, ülkeye, tüm Anadoluya genel kurullar yayılmalıdır görüşündeyiz. İzmir'de bunu yapabilecek yeterlilik ve güçteyiz.

Takdirlerinize saygılarımla iletiyoruz ve bunun TBB Yönetim Kuruluna görev olarak Genel Kurulca verilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür eder, saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

AV. ATILA SAV (Ankara) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; gündemin 13. maddesi gelecek olağan genel kurul toplantı gün ve yerinin saptanmasıdır. Gelecek olağan Genel Kurulun 1995 yılı mayıs ayı içinde toplanacağı kuşkusuzdur. Bu konuda da belli önergeler var. Genel Kurulun önündeki gündem maddesi

budur, bu konu karara bağlanacaktır. Bu konunun dışında başka bir konuyu tartışmak ve karara bağlamak usul açısından doğru değildir.

Avukatlık Kanununun 88. maddesi, baroların genel kurullarının düzenini öngörmektedir. Bu düzenleme içinde gündemde bulunmayan bir madde görüşülemez, karara bağlanamaz.

Şimdi, biz, gündeme bir madde ekleyeceksek, bunun burada imkânı yok. Eğer görüşler ve önerilerle ilgili 14. madde içinde bu konu görüşülecekse o başka, o zaman gündemin o maddesini beklemek gerekir.

Genel Kurulun alacağı karar, gelecek olağan genel kurulun toplantı yeri ve tarihidir. Bu kararın alınması, başka bir gündem maddesiyle veya başka bir öneriyle karıştırılamaz. Bu itibarla, eğer İzmirli sayın delege arkadaşlarımız, gelecek olağan genel kurulun İzmir'de yapılmasını istiyorlarsa o konudaki önerge oylanır; değil, bir başka önergeyi şartlı olarak getiriyorlarsa, o, genel kurulun önündeki sorun değildir. Bu itibarla, iki sorunu birbirine karıştırmak yanlış olur.

Eğer bir hukuk kurultayı toplanması önerisi varsa, o, önümüzdeki dönemde görev yapacak TBB Yönetim Kurulunun görevleri arasına girer. Yönetim Kurulu bunun gereğini yapar; ama şimdi genel kurulun vereceği karar, gelecek olağan genel kurul toplantısının yeri ve tarihidir. Başka bir konuyu tartışmanın ve oylamanın mümkün olmadığını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – "14. maddede görüşülmesi lazım gelen bir konu, gündem maddeleri birleştirildiği için (7. madde ve 14. madde) görüşlerimizi ifade edemedik" dedi İzmir Barosu Başkanı ve verdiği öneri vesilesiyle geldi temennilerini arz etti. Bu bir temenni mahiyetindedir. 14. Madde zaten dilek ve temennilerdir. Bu temenniyi seçilecek TBB Yönetim Kuruluna iletacağız. Bizim burada böyle bir karar almamız mümkün değildir. (Yerinden karşılıklı konuşmalar)

Bu bir tavsiye kararıdır.

İzmir Barosu, "eğer bu oylama müspet çıkarsa, biz, 23. Genel Kurulun İzmir'de yapılması taleplerimizden vazgeçiyoruz" dedikleri için ben bunu oyluyorum evvela, buna karar alalım. (Karşılıklı konuşmalar)

İzmir Barosunun önergesini oylarınıza sunuyorum... (Karşılıklı konuşmalar)

AV. ÖNDER SAV – Değerli arkadaşlarım, yanlış şeyleri tartışmayalım. Hukuk kurultayı yapılması öteden beri Türkiye Barolar Birliğinin genel kurullarında konuşulur, ben de konuşmamda, gelecek yönetim kurulunun bunu düşünmesi gerekliliğinin altını çizdim. Burada birbirimizi yormayalım.

İzmir Barosu mensubu delege arkadaşlarımızın verdiği önergede 1994 ilkbaharı diye bir açıklama var; acaba, seçeceğimiz Yönetim Kurulu, bir sürü tebliği o 1994 ilkbaharına yetiştirebilecek mi ki, siz nereden buna kani oluyorsunuz da bu direktifi, talimat biçiminde emperatif bir şeyi bu Genel Kuruldan geçirmek istiyorsunuz? Bu, bir defa altı çizilmesi gereken bir yanlıştır.

Zeten eski genel kurullarda bu türden tavsiye kararları var. Seçeceğimiz yönetim kurulu, böyle bir gereksinimin altını çizer, ama İzmir Barosu tercih edilir, ama başka yer tercih edilir; o konuda Yönetim Kurulunun şimdiden önünü bağlamak bence yanlış olur.

Teşekkür ederim arkadaşlar. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, usul tartışmalarına son vermek ve kongremizi huzurlu bir şekilde sona erdirmek için 23. Genel Kurulun hangi ilde yapılmasına karar vereceğiz.

Önergelerin Divana intikali sırasına göre oylayacağım.

"Yönetim Kurulunun 29.4.1993 günlü kararı gereğince bir sonraki dönem Türkiye Barolar Birliği Genel Kurul toplantısının Adana'da yapılmasının Genel Kurula teklif edilmesi karar altına alınmıştır.

Bu kararımızı destekleyeceğinizi ümit eder, yapılacak olağan Genel Kurulu toplantısına başarılar dileriz."

Aydın Coşar
Baro Başkanı

"Türkiye Barolar Birliği 22. Genel Kurul Başkanlığına

Gündemin 13. maddesiyle ilgili olarak 23. Genel Kurulun Balıkesir'de yapılması talebimiz;

Balıkesir Barosu 1995 yılında 75. Kuruluş Yılımı kutlayacaktır. Bir kurumun yaşamında böylesine uzun bir sürenin apayrı ve özel bir yeri elbette olacaktır. 75. Kuruluş Yıldönümümüzü çeşitli etkinliklerle kutlayacağız; ama bütün bu etkinliklerin Türkiye Barolar Birliğinin 23. Genel Kuruluyula taçlanması istiyoruz. Bu çok özel durumumuzu dikkate alarak önümüzdeki 23. Genel Kurulumuzun Balıkesir'de yapılmasına karar vermek suretiyle bizi onurlandırmanızı diliyoruz."

Balıkesir Barosu

"Baro Yönetim Kurulumuzun 14.5.1993 günlü kararı gereğince iki yıl sonra yapılacak TBB 23. Genel Kurulunun Kayseri'de yapılmasını Genel Kurulumuza sunulması; şehrimizin bulunduğu coğrafi konum, ulaşım kolaylığı, etrafında bulunan turistik yöreleriyle mensuplarımızı çok iyi bir şekilde ağırlanması dileğiyle 23. Genel Kurulun Kayserimizde yapılmasını teklif ediyoruz."

Ali Bekarlar

Rafet Ayata

Şimdi, önergeleri geliş sırasına göre oylarınıza sunuyorum:

23. Genel Kurulun Adana'da yapılmasını isteyenler... 2

Balıkesir'de yapılmasını isteyenler... 45

Kayseri'de yapılmasını isteyenler...

Efendim, Türkiye Barolar Birliğinin 23. Olağan Genel Kurulunun Balıkesir'de yapılması kararlaştırılmıştır. Hayırlı uğurlu olsun efendim. (Alkışlar)

23. Genel Kurulun tarihi 1995 Mayıs ayıdır. Gününün de burada saptanması gerekir; ancak, biz, geçen dönem gününün saptanmasını TBB Yönetim Kuruluna bıraktık ve çok da rahatladık. O bakımdan, 1995 Mayıs ayı içerisinde Balıkesir'de yapılması diye karar alıyoruz. ("Tamam" sesleri)

TBB Yönetim Kurulunca saptanacak bir günde ve 1995 Mayıs ayı içinde 23. Genel Kurul Balıkesir'de yapılacaktır. (Alkışlar)

Tavsiye niteliğinde önergeler var, bilgilerinize sunacağım.

"TBB 22. Genel Kurul Divan Başkanlığına

Bir hukukçu, gazeteci-yazar Uğur Mumcu'nun, çağdaşlık ve demokrasi düşmanı karanlık güçler tarafından katledilişi toplumda yeniden bir uyanmayı, kenetlenmeyi gerçekleştirdi.

Atatürkçü güçlerin demokrasiye sahip çıktıklarını ve çıkacaklarını gösterdi.

Uğur Mumcu'nun Türk hukukuna, demokrasisine, toplumun aydınlanmasına yaptığı büyük katkı unutulamaz.

Gazeteci, Atatürkçü, demokrasi aşığı Uğur Mumcu'nun Genel Kurulumuzca yılın hukukçusu seçilmesini ve hazırlanacak plaketin eşine verilmesini öneriyoruz."

Muğla Barosu Başkanı
Uşak Barosu Başkanı
Konya Barosu Başkanı

Manisa Barosu Başkanı
Denizli Barosu Başkanı
Aydın Barosu Başkanı

(Alkışlar)

"Türkiye Barolar Birliği 22. Genel Kurul Divan Başkanlığına

Çevre hukuk, yeni gelişen, ancak yaşamımızı çok yakından ilgilendiren bir konudur. Anayasada 56. maddede de devlete yaşanabilir bir çevre yaratma ve koruma görevi verildiği halde, bu görevin yerine getirilmesi bir yana, devlet, çevreyi bozan en büyük örgüt olarak değerlendirilebilir.

Muğla-Gökova'da yapılmakta olan termik santralin çevreye

vereceği zarar düşünülduğünde, bu değerlendirmenin yerinde olduğu görülmektedir.

Bu santralin yapımında sosyal, siyasal ve hukuksal hiçbir gereğe uyulmamıştır. Muğla Barosunun, bu santralin yapımı ve çalıştırılmasının önlenmesi konusunda yapmakta olduğu hukuk savaşıyla ilgili çalışma örneği ilişiktir.

Genel Kurulumuzdan, bu çalışmaya destek bir karar, kamuoyu oluşması ve santralin devreye girmesinin önlenmesinde büyük bir adım olacağı gibi, hukuksal yönden de bir görevdir.

Gökova Santralının yapımının durdurulması ve çalışmasının önlenmesi konusunda gerekli girişimlerin yapılması için Genel Kuruldan karar alınmasını öneriyoruz."

Muğla Baro Başkanı
Aydın Baro Başkanı
Denizli Delegeleri
Uşak Baro Başkanı
Bursa Baro Başkanı
Ankara Baro Başkanı
Isparta Baro Başkanı
İzmir Delegesi
Mersin Delegesi

Muğla Delegesi
Denizli Baro Başkanı
Manisa Baro Başkanı
İzmir Baro Başkanı
İstanbul Baro Başkanı
Balıkesir Baro Başkanı
Eskişehir Delegesi
Hatay Baro Başkanı

"TBB Divan Başkanlığına

Sayın Prof. Dr. İlhan Arsel'in Aydın ve Aydın adlı eseri İstanbul basın savcılığı tarafından müftülükte çalışan bir memurdan rapor olarak toplattırılmıştır.

Sayın Kültür Bakanına ve Sayın Adalet Bakanına telgraf çekilerek toplattırma kararının ortadan kaldırılması ve görevini kötüye kullanan basın savcısı hakkında yasal işlemin yapılmasını diliyoruz."

Av. Mustafa Altunbaş
Av. Şemsettin Ersöz

Av. Hasan Akkuzu

- Sayın Başkan, yarın, yeni seçilecek Yönetim Kurulunun, Ankara'da bunu basına iletmesini istiyorum.

BAŞKAN - Bu önereleri o nedenle sunuyoruz, yeni yönetim bunu dikkate alacaktır efendim.

"Genel Kurul Başkanlığına

Aşağıda belirtilen hususların gereğini tayin ve takdir etmeleri için Yönetim Kuruluna Genel Kurul talimatı olarak iletilmesini arz ederim.

Hatay Delegesi Av. Nabi İnal.

1. Avukatlık Yasa Tasarısı Mecliste görüşülmeden en ciddi girişimler yapılarak Birlik görüşüne uygun değişikliklerin yapılmasının sağlanması.

2. Hayat standardı temel göstergesinden yapılacak mahsupların Anayasa Mahkemesinin iptali doğrultusunda 1994 yılı içinde yasalaşması için girişimlerin sıklaştırılması.

3. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 135. maddesi uyarınca barolarca tayin edilen müdafinin görev sınırının sorgulama ile sınırlandırılması yolunda Başkan Önder Sav'ın, 18.3.1993 tarihli genelgesi doğrultusunda ilke kararı alması.

4. Ankara'da avukat evi ve kıyı şeridinde ise dinlenme tesisi kurulabilmesi için gerekli çabanın gösterilmesi.

5. Potansiyel tehlike haline gelmekte olan gericilik ve Atatürk düşmanlığı ile laiklik karşıtlarına karşı etkin mücadeleye devam edilmesi."

Bir önerge de, Adalet Bakanının Türkiye Barolar Birliği toplantısına ilgisiz kalması nedeniyle protesto edilmesi şeklindeydi; ancak, gelen telgraflar arasında bir telgraf var ki, sadece bir satırı çıkmış, diğer satırları çıkmamış, acaba onun telgrafı mı bilemiyoruz; bu konuda ben endişe taşıyorum. Onu araştıracağız efendim.

Gündemimiz tamamlanmıştır.

Sayın TBB Yönetim Kurulu Başkanına söz vermeden önce yeni yönetime aday olduklarını bildiren arkadaşlarımızın isimlerini açıklayacağım. Uygun görürseniz ismi okunan arkadaşımız buraya çıksın ve delege arkadaşlarımız tanışsınlar.

Yönetim Kurulu adaylığı için başvuran

- Av. Sabri Kurt (Alkışlar)
- Av. Zeki Ekmen (Alkışlar)
- Av. Uğur Yürekli (Alkışlar)
- Av. Şerafettin Gökalp (Alkışlar)
- Av. İsmet Kayhan (Alkışlar)
- Av. Ünsal Tüzün (Alkışlar)
- Av. Erdoğan Şengezer (Alkışlar)
- Av. Sadrettin Haşiloğlu (Alkışlar)
- Av. Rahmi Kumaşoğlu (Alkışlar)
- Av. Ali Bekarlar (Alkışlar)
- Av. Akın Çamoğlu (Alkışlar)
- Av. Burhan Karaçelik (Alkışlar)
- Av. Ayhan Oran (Alkışlar)
- Av. Hüseyin Avni Ferah (Alkışlar)
- Av. Hakkı Süha Okay (Alkışlar)
- Av. Sevinç Altındağ (Alkışlar)

Disiplin Kurulu için :

- Av. Mehmet Sürücü (Alkışlar)
- Av. Av. Şansal Dikmen (Alkışlar)
- Av. Ümit Akdoğan (Alkışlar)
- Av. Naci Karaaslan (Alkışlar)

Av. İlhan Babür (Alkışlar)

Av. Aydil Kurtkaya (Alkışlar)

Av. Yalçın Milli (Alkışlar)

Av. Zeki Yargısal (Alkışlar)

Av. Ayhan Erol (Alkışlar)

Av. Mahir Can Ilıcak (Alkışlar)

Av. Ömer Dedeoğlu (Alkışlar)

Denetleme Kurulu için :

Av. Güngör Çakmakçı (Alkışlar)

Değerli arkadaşlar, kapanış konuşmasını yapmak üzere Birliğimizin Başkanı Sayın Önder Sav'ı davet ediyorum; buyurun Sayın Başkan.

AV. ÖNDER SAV (TBB Yönetim Kurulu Başkanı) – Değerli delege arkadaşlarım, sekiz saati aşkın bir zamandır burada mesleğimizin yargımızın ve ülkemizin sorunlarını konuşuyoruz. Erzurum Baromuz gerçekten çok büyük bir sınav verdi ve başarıyla da bu sınavdan yüzünün akıyla çıktı.

Gelecek Genel Kurulumuzun nerede yapılacağı da belirlendi; Balıkesir İlimizde yapılacak.

Ümit ediyorum ki, bu Genel Kurulda altını çizdiğimiz sıkıntılar, sorunların büyük bir kısmı Balıkesir'de yapılacak Genel Kurulda konu bile edilmez; belki Balıkesir Genel Kurulunda sağ tarafımda bulunan "Yargının bağımsız olmadığı ülkede baroların bağımsızlığı yoktur" pankartımızı kaldırmış olacağız.

Barolarımız ve TBB, bağımsızlığına kavuşmuş olacak, vesayetten kurtulmuş olacak; daha özgür baroyu, daha serbest avukatlığı, yargının, mesleğin, demokratik hukuk devletinin sorunlarını tartışacağız.

Balıkesir'de buluşmak üzere hepinize Allah'a ısmarladık diyorum; katkılarınızdan ötürü teşekkür ediyorum, sevgiler saygılar sunuyorum değerli meslektaşlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

Değerli delegeler, kongremiz bu suretle sona ermiştir.

Seçimler yarın saat 09.00'dan itibaren yine burada yapılacaktır. ("Sayın Başkan, TBB Başkan adayı ismi okumadınız" sesleri)

Efendim Başkan adayımız, tek aday Sayın Av. Önder Sav. (Alkışlar)

Seçimler sonrasında Erzurum'un tarihi ve turistik yerlerini gezebileceksiniz; daha çıkıp Palandöken'den Erzurum'u seyredebileceksiniz. Çay partisine her an iştirak edebileceksiniz.

Seçim yarın saat 09.00–17.00 arasında yapılacaktır.

22. Olağan Genel Kurulumuzu kapatıyor, hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

—oOo—

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ KÜTÜPHANESİ

0 0 3 3 4 3